

“Kapital Bank” ASC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

*31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə
müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	2
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

1. Əsas fəaliyyət	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	7
3. Uçot siyasətlərinin icmalı	7
4. Mühüm uçot mühakimələri və ehtimalları	16
5. Müəssisələrin birləşməsi	17
6. Seqmentlər üzrə hesabatların hazırlanması	19
7. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	21
8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	21
9. İnvestisiya qiymətli kağızları	22
10. Müştərilərə verilmiş kreditlər	24
11. Əmlak və avadanlıqlar	37
12. Qeyri-maddi aktivlər	38
13. İstifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəliyi	38
14. Vergilər	39
15. Kredit zərəri xərci və digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	40
16. Digər aktivlər və öhdəliklər	41
17. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	43
18. Buraxılmış borc qiymətli kağızları	43
19. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	43
20. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	44
21. Kapital	44
22. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	45
23. Xalis haqq və komissiya gəliri	49
24. Digər əməliyyat gəliri	49
25. Digər əməliyyat xərcləri	49
26. İşçilər üzrə xərclər	49
27. Ümumi və inzibati xərclər	50
28. Risklərin idarə edilməsi	50
29. Ədalətli dəyər ölçülməsi	63
30. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	70
31. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar	71
32. Asılı müəssisələrə investisiyalar	72
33. Kapital adekvatlığı	73
34. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	74

Müstəqil auditorun hesabatı

“Kapital Bank” ASC-nin Səhmdarlarına və Müşahidə Şurasına

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə hesabat

Rəy

Biz “Kapital Bank” ASC və onun törəmə müəssisələrinin (“Qrup”) 31 dekabr 2024-cü il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər, konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinə dair məlumatlar da daxil olmaqla konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim fikrimizcə, əlavə edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələrini və Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (“MHBS”) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına (“BAS”) uyğun olaraq apardıq. Bizim həmin standartlar üzrə öhdəliklərimiz hesabatımızın *Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti* bölməsində təsvir olunur. Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının (“MBESŞ”) “Peşəkar mühasiblərin beynəlxalq etika məəcəlləsi”nə (o cümlədən Beynəlxalq Müstəqillik Standartlarına) (“MBESŞ Məcəlləsi”) uyğun olaraq biz Qrupdan müstəqilik və biz MBESŞ Məcəlləsinə uyğun olaraq etika ilə bağlı digər öhdəliklərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Əsas audit məsələləri

Əsas audit məsələləri peşəkar mühakiməmizə uyğun olaraq cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üçün ən əhəmiyyətli saydığımız məsələlərdir. Bu məsələlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi auditi kontekstində və həmin hesabatlar üzrə rəyimiz formalaşdırıldığı zaman nəzərdən keçirilmişdir. Biz bu məsələlərə dair ayrıca rəy bildirmirik. Aşağıda göstərilən məsələnin audit zamanı necə nəzərdən keçirildiyi də həmin kontekstdə təsvir olunur.

Biz hesabatımızın “Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti” bölməsində təsvir olunan öhdəliklərimizi, o cümlədən bu məsələlərlə bağlı olan məsuliyyətləri yerinə yetirmişik. Müvafiq olaraq, apardığımız audit konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhrif risklərinin tərəfimizdən qiymətləndirilməsinə əsaslanaraq həyata keçirilmiş prosedurların yerinə yetirilməsini əhatə etmişdir. Audit prosedurlarımızın, o cümlədən aşağıdakı məsələlərlə bağlı yerinə yetirilmiş prosedurların nəticələri konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə audit rəyimizin əsasını təşkil edir.

Əsas audit məsələsi

Bizim auditin əsas audit məsələsini həll etməsi

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtiyatın və kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə ehtiyatın Qrupun maliyyə vəziyyəti üçün əhəmiyyətini, 9 sayılı “Maliyyə alətləri” adlı MHBS (“9 sayılı MHBS”) əsasında gözlənilən kredit zərərlərinin (“GKZ”) qiymətləndirilməsi ilə bağlı çətinlikləri və mühakimələri nəzərə alaraq, biz bu sahəni əsas audit məsələsi hesab etdik.

Qrup defolt ehtimalını, proqnozlaşdırılan defolt riskini və defolt halında yaranan riski müəyyən etmək üçün keçmiş dövrlər üzrə müşahidə edilə bilən məlumatları, cari iqtisadi vəziyyəti və mövcud proqnoz məlumatlarını nəzərdən keçirməklə əhəmiyyətli mühakimələr və qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir.

Maliyyə aktivləri üzrə fərdi şəkildə GKZ-nin hesablanması borcalanların cari və proqnozlaşdırılan maliyyə göstəriciləri və girovun dəyəri nəzərə alınmaqla qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin ssenari təhlilinin aparılmasını tələb edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat və kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə ehtiyat haqqında məlumat konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair 3-cü “Uçot siyasətlərinin icmalı”, 4-cü “Mühüm uçot mühakimələri və ehtimalları”, 10-cu “Müştərilərə verilmiş kreditlər”, 22-ci “Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər” və 28-ci “Risklərin idarə edilməsi” adlı qeydlərə daxil edilmişdir.

Audit prosedurlarımıza, digərləri ilə yanaşı, aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Qrupun müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə üçün ehtiyatı və kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə ehtiyatı hesablamaq üçün 9 sayılı MHBS-nin tələblərinə uyğun olaraq işləyib hazırladığı GKZ metodologiyasını qiymətləndirdik.
- ▶ Qrupun defolt anlayışını və kredit riskində əhəmiyyətli artım meyarlarını, habelə bunların metodologiyaya uyğun olaraq ardıcıl tətbiqini təhlil etdik.
- ▶ GKZ-nin məcmu şəkildə hesablanması zamanı istifadə olunan statistika modellərini, əsas giriş məlumatlarını və fərziyyələri qiymətləndirdik, eləcə də proqnoz məlumatlarının nəzərə alınmasını təhlil etdik.
- ▶ Girovun satışından əldə edilə bilən pul vəsaitləri də daxil olmaqla fərdi əhəmiyyətli kreditlərdən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə təhlil etdik. Qrupun daxili və xarici qiymətləndiricilərinin hesabatlarını və girovun ədalətli dəyərində dair mövcud bazar məlumatlarını nəzərdən keçirdik;
- ▶ Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı və kreditlə bağlı təəhhüdlər üzrə ehtiyat ilə bağlı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlərdə açıqlanan məlumatları qiymətləndirdik.

Qrupun 2024-cü il üzrə illik hesabatına daxil edilən digər məlumatlar

Digər məlumatlar konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə auditorun hesabatı istisna olmaqla, Qrupun 2024-cü il üzrə illik hesabatına daxil edilmiş məlumatlardan ibarətdir. Rəhbərlik digər məlumatlara görə məsuliyyət daşıyır. Qrupun 2024-cü il üzrə illik hesabatının hazırkı auditor hesabatının tarixindən sonra bizə təqdim edilməsi gözlənilir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəyimiz digər məlumatları əhatə etmir və biz həmin məlumatlara dair hər hansı formada əminlik ifadə edən heç bir nəticə təqdim etməyəcəyik.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi ilə əlaqədar bizim məsuliyyətimiz yuxarıda göstərilən digər məlumatlar əldə edildiyi zaman onları oxumaq və bu zaman digər məlumatla konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları və ya audit zamanı əldə etdiyimiz məlumat arasında əhəmiyyətli uyğunsuzluğun olub-olmadığını və ya digər məlumatlarda əhəmiyyətli təhrifin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirməkdən ibarətdir. Apardığımız işlər nəticəsində, bu cür digər məlumatlarda əhəmiyyətli təhriflərin olması qənaətinə gəliriksə, bu faktı açıqlamalıyıq. Bununla bağlı açıqlanmalı məlumatlar mövcud deyil.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və audit komitəsinin məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Qrupu ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit komitəsi Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki saxtakarlığa gizli sözləşmə, aldatma, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.
- ▶ Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə auditə aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Qrupun daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- ▶ Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gələcəyimiz halda, biz auditor hesabatımızda Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Bizim nəticələr audit hesabatımızın tarixinədək əldə etdiyimiz audit sübutlarına əsaslanır. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Qrupun daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- ▶ Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmununu, eləcə də Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.
- ▶ Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları haqqında rəy bildirmək üçün Qrupa daxil olan müəssisələrin və ya biznes vahidlərin maliyyə məlumatları və fəaliyyəti ilə bağlı kifayət qədər audit dəlilərini əldə etmək məqsədilə qrup auditini planlaşdırırıq və həyata keçiririk. Biz qrup auditinin məqsədləri üçün aparılan audit işinin istiqamətləndirilməsi, nəzarət edilməsi və nəzərdən keçirilməsinə görə məsuliyyət daşıyıq. Biz yalnız audit rəyinə görə məsuliyyət daşıyıq.

Biz Audit komitəsinin nəzərinə, digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə müəyyən etdiyimiz hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları çatdırırıq.

Biz həmçinin Audit Komitəsinə, müstəqilliklə bağlı müvafiq etik tələblərə riayət etdiyimizi təsdiqləyən bəyanat təqdim etdik və bundan əlavə, müstəqilliyimizə təsir edə biləcəyi əsaslı olaraq ehtimal olunan bütün münasibətlər və digər məsələlər, eləcə də tətbiq olunan hallarda təhdidlərin aradan qaldırılması üçün atılmış addımlar və ya tətbiq edilən ehtiyat tədbirləri haqqında məlumatları onlara çatdırırıq.

Audit Komitəsinə təqdim edilmiş məsələlərdən biz cari dövrün konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditı üçün daha önəmli olan və beləliklə də əsas audit məsələlərini təşkil edən məsələləri müəyyən edirik. Tətbiq edilən qanun və ya normativ aktlar belə məsələlərin açıqlanmasına yol vermədiyi və ya, müəyyən məsələnin auditor hesabatına daxil edilərsə, belə daxil etmənin mənfi nəticələrinin həmin məlumatın açıqlanmasından əldə edilən ictimai faydanı üstələyəcəyini müəyyən etdiyimiz çox nadir hallar istisna olmaqla, biz bu məsələləri auditor hesabatında təsvir edirik.

Bu müstəqil auditorun hesabatının təqdim edilməsi ilə nəticələnən auditə görə məsuliyyətli partnyor İlqar Vəliyevdir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

Bakı, Azərbaycan

27 fevral 2025-ci il

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabrda**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	2024	2023
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	7	1,570,330	1,330,391
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	1,552,754	1,296,279
Investisiya qiymətli kağızları	9	2,976,401	1,595,697
Müştərilərə verilmiş kreditlər	10	4,992,830	4,110,501
Asılı müəssisəyə investisiya	32	–	11,315
İstifadə hüququ olan aktivlər	13	95,781	32,605
Əmlak və avadanlıqlar	11	142,960	91,813
Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər	12	71,826	40,135
Cari mənfəət vergisi aktivləri		9,995	–
Digər aktivlər	16	235,199	301,518
Cəmi aktivlər		11,648,076	8,810,254
Öhdəliklər			
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	19	514,085	436,904
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	20	216,921	607,782
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	17	8,977,152	6,344,489
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		–	17,655
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	14	20,924	15,782
İcarə öhdəlikləri	13	76,663	39,597
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	18	365,864	59,578
Digər öhdəliklər	16	326,209	206,843
Cəmi öhdəliklər		10,497,818	7,728,630
Kapital			
Səhm kapitalı	21	265,850	265,850
Əlavə ödənilmiş kapital		20,870	20,870
Investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlir		8,332	8,182
Binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		2,730	2,400
Bölüşdürülməmiş mənfəət		861,481	784,517
Bankın səhmdarlarına aid cəmi kapital		1,159,263	1,081,819
Qeyri-nəzarət payı		(9,005)	(195)
Cəmi kapital		1,150,258	1,081,624
Cəmi öhdəliklər və kapital		11,648,076	8,810,254

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyəti adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Fərid Hüseynov

İdarə Heyətinin sədri, Baş İcraçı Direktor

Emin Məmmədov

İdarə Heyətinin üzvü, Baş Maliyyə İnzibatçısı

27 fevral 2025-ci il

6-74-ci səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabat**31 dekabrda başa çatan il üzrə**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	2024	2023
Faiz gəliri			
Amortizasiya hesablanmış dəyərle müştərilərə verilmiş kreditlər		655,081	545,374
İnvestisiya qiymətli kağızları		80,805	106,061
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri		40,194	27,792
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		2,465	3,744
Effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə hesablanmış faiz gəliri		778,545	682,971
MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlər		117,130	38,541
Digər faiz gəliri		117,130	38,541
Cəmi faiz gəliri		895,675	721,512
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(177,250)	(81,698)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(21,743)	(10,750)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(11,313)	(8,722)
İcarə öhdəlikləri	13	(8,247)	(4,855)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(15,619)	(3,995)
Digər		-	(330)
		(234,172)	(110,350)
Xalis faiz gəliri		661,503	611,162
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri xərci	15	(57,946)	(17,292)
Kredit zərəri xərcindən sonra xalis faiz gəliri		603,557	593,870
Haqq və komissiya gəliri	23	504,411	341,121
Haqq və komissiya xərci	23	(247,205)	(166,446)
Xalis haqq və komissiya gəliri	23	257,206	174,675
Xarici valyutadan xalis gəlirlər		62,105	55,754
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satışı üzrə xalis gəlirlər/(zərərlər)		1,738	(267)
MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə xalis zərərlər		(7,842)	(568)
Asılı müəssisənin zərərlərində pay	32	(1,926)	(13,291)
Digər əməliyyat gəliri	24	85,763	12,641
Qeyri-faiz gəliri		397,044	228,944
İşçilər üzrə xərclər	26	(317,145)	(228,539)
Ümumi və inzibati xərclər	27	(238,762)	(184,384)
Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi və qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	11, 12	(50,779)	(35,092)
İstifadə hüququ olan aktivlərin köhnəlməsi	13	(17,790)	(10,272)
Kreditlə bağlı öhdəliklər və digər dəyərsizləşmələr üzrə xərc, xalis	15	(4,608)	(619)
Digər əməliyyat xərcləri	25	(59,711)	-
Qeyri-faiz xərcləri		(688,795)	(458,906)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəlki mənfəət		311,806	363,908
Mənfəət vergisi xərci	14	(72,624)	(81,805)
İl üzrə mənfəət		239,182	282,103
Aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		253,076	282,214
- qeyri-nəzarət payına		(13,894)	(111)
		239,182	282,103

Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat**31 dekabrda başa çatan il üzrə**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeydlər	2024	2023
İl üzrə mənfəət		239,182	282,103
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif ediləcək digər ümumi gəlir</i>			
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərə əks etdirilən borc alətləri üzrə ədalətli dəyərdə xalis dəyişiklik		(133)	173
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərə əks etdirilən borc alətlərinin silinməsi üzrə məcmu gəlirlərin gəlir haqqında hesabatə yenidən təsnif edilməsi		(288)	(26)
Digər ümumi gəlirin komponentlərinə aid olan mənfəət vergisi		84	(29)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif ediləcək digər ümumi gəlir, xalis		(337)	118
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilməyəcək digər ümumi gəlir</i>			
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi	11	415	416
Digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərə əks etdirilən kapital alətləri üzrə gəlirlər		606	1,947
Digər ümumi gəlirin komponentlərinə aid olan mənfəət vergisi		(204)	(472)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilməyəcək digər ümumi gəlir, cəmi		817	1,891
İl üzrə digər ümumi gəlir, vergi çıxılmaqla		480	2,009
İl üzrə cəmi ümumi gəlir		239,662	284,112
Aiddir:			
- Bankın səhmdarlarına		253,556	284,223
- qeyri-nəzarət payına		(13,894)	(111)
		239,662	284,112

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat

31 dekabrda başa çatan il üzrə

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Səhmdar kapitalı	Əlavə ödənilmiş kapital	İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlir	Binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi	Qeyri-nəzarət payı	Cəmi kapital
1 yanvar 2023-cü il	265,850	20,870	6,506	2,067	673,403	968,696	(84)	968,612
İl üzrə mənfəət/ (zərər)	-	-	-	-	282,214	282,214	(111)	282,103
İl üzrə digər ümumi gəlir/ (zərər)	-	-	1,676	333	-	2,009	-	2,009
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/ (zərər)	-	-	1,676	333	282,214	284,223	(111)	284,112
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 21)	-	-	-	-	(171,100)	(171,100)	-	(171,100)
31 dekabr 2023-cü il	265,850	20,870	8,182	2,400	784,517	1,081,819	(195)	1,081,624
İl üzrə mənfəət/ (zərər)	-	-	-	-	253,076	253,076	(13,894)	239,182
İl üzrə digər ümumi gəlir	-	-	150	330	-	480	-	480
İl üzrə cəmi ümumi gəlir/ (zərər)	-	-	150	330	253,076	253,556	(13,894)	239,662
Törəmə müəssisənin satın alınması	-	-	-	-	-	-	5,084	5,084
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 21)	-	-	-	-	(176,112)	(176,112)	-	(176,112)
31 dekabr 2024-cü il	265,850	20,870	8,332	2,730	861,481	1,159,263	(9,005)	1,150,258

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat**31 dekabrda başa çatan il üzrə**

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	<i>Qeydlər</i>	<i>2024</i>	<i>2023</i>
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faiz		907,138	735,589
Ödənilmiş faiz		(204,808)	(101,008)
Alınmış haqq və komissiya		503,770	336,272
Ödənilmiş haqq və komissiya		(248,688)	(163,253)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan realizasiya olunmuş xalis gəlirlər		57,097	65,862
Əldə edilmiş digər əməliyyat gəliri		90,072	11,799
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər		(313,774)	(218,396)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(232,125)	(177,544)
Əvvəllər silinmiş müştərilərə verilmiş kreditlərin qaytarılması		17,318	16,299
Ödənilmiş digər əməliyyat xərcləri		(69,098)	-
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti		506,902	505,620
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis artım/azalma</i>			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		(251,391)	(898,283)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(963,142)	(1,108,970)
Digər aktivlər		41,232	(148,246)
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/azalma</i>			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		2,595,674	176,521
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		77,210	32,881
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(427,539)	527,585
Digər öhdəliklər		120,708	35,085
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş/(istifadə olunmuş) xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		1,699,654	(877,807)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(94,807)	(129,862)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş/(istifadə olunmuş) xalis pul vəsaitləri		1,604,847	(1,007,669)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti			
İnvestisiya qiymətli kağızlarının alınması		(6,766,340)	(989,694)
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satılmasından və geri alınmasından daxilolmalar		5,384,708	1,914,250
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satışı üzrə xalis gəlirlər		1,738	-
Törəmə müəssisənin satın alınması vasitəsilə alınmış xalis pul vəsaitləri	5	736	-
Asılı müəssisələrə investisiya	32	-	(21,876)
Əmlak və avadanlıqların alınması		(73,898)	(35,867)
Əmlak və avadanlıqların satılmasından daxilolmalar		842	446
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(27,852)	(15,943)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş/(əldə edilmiş) xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti		(1,480,066)	851,316
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə istifadə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Ödənilmiş icarə öhdəliyi	13	(11,102)	(9,038)
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarından daxilolmalar		346,500	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarının geri alınması		(42,500)	-
Subordinasiyalı borcun ödənilməsi		-	(8,500)
Qrupun səhmdarlarına ödənilmiş dividendlər	21	(176,112)	(171,100)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş/(istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		116,786	(188,638)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		(1,628)	3,696
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım/azalma		239,939	(341,295)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, hesabat dövrünün əvvəlinə		1,330,391	1,671,686
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, hesabat dövrünün sonuna	7	1,570,330	1,330,391

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

"Kapital Bank" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ("Bank") Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir. Bank 25 fevral 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") təqdim etdiyi 244 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir.

Bankın əsas fəaliyyət istiqaməti korporativ və fərdi bank xidmətlərinin göstərilməsidir. Bunlara sərbəst konvertasiya edilən valyutalar və Azərbaycan manatı ("AZN") ilə əmanətlərin alınması və kommersiya kreditlərinin verilməsi, Azərbaycanın daxilində və xaricə pul vəsaitlərinin köçürmələri, müştərilərin ixrac və idxal əməliyyatlarının dəstəklənməsi, xarici valyutanın mübadilə edilməsi və hüquqi və fiziki şəxslərə digər bank xidmətlərinin göstərilməsi daxildir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Bankın əməliyyat şəbəkəsi baş ofis, 118 filial (2023-cü il: 118) və 54 şöbədən (2023-cü il: 46) ibarət olmuşdur.

Qrup 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Fiziki şəxslərin əmanətlərinin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondu üç illik müddətdə yerli valyuta ilə illik faiz dərəcəsi 12%-dək (2023-cü il: 12%-dək) olan əmanətlərin və xarici valyuta ilə illik faiz dərəcəsi 2.5%-dək (2023-cü il: 2.5%-dək) olan əmanətlərin 100 AZN-dək (və ya ekvivalent məbləğədək) kompensasiya edilməsinə zəmanət verir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın işçilərinin sayı 5,586 (2023-cü il: 5,313) olmuşdur.

Bankın rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan Respublikası, AZ1010, Bakı şəhəri, Port Baku Towers II, Neftçilər prospekti 153.

31 dekabr tarixinə Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	2024, %	2023, %
Paşa Holding MMC	99.89	99.89
Fiziki şəxslər	0.11	0.11
Cəmi	100.00	100.00

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə Qrupun tam mülkiyyətçiləri və birgə nəzarəti həyata keçirən şəxslər xanım Leyla Əliyeva, xanım Arzu Əliyeva, cənab Arif Paşayev və cənab Mir Camal Paşayevdir.

BirKart BOKT MMC

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə Bank 3 may 2018-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq Bank tərəfindən təsis edilmiş "BirKart bank olmayan kredit təşkilatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətin ("törəmə müəssisə" və ya "BirKart BOKT"), 100%-lik sahibi olmuşdur. 2024-cü il ərzində Bank əlavə olaraq törəmə müəssisənin hər biri 10 AZN məbləğində 25,246 yeni səhmini tam ödəmiş və 31 dekabr 2024-cü il tarixinə törəmə müəssisənin səhm kapitalı cəmi 88,336 AZN (2023-cü il: 63,090 AZN) təşkil etmişdir. Törəmə müəssisə kreditlərinin verilməsi fəaliyyəti ilə məşğul olmur.

Competo MMC

6 mart 2020-ci il tarixində, "BirKart BOKT" MMC "Competo" MMC-də ("asılı müəssisə") 50 AZN məbləğində səhm kapitalının 25%-ni satın almışdır. "Competo" MMC 9 fevral 2018-ci il tarixində təsis edilmişdir və pərakəndə bankçılıq üzrə IT və konsaltinq xidmətləri sahələrində fəaliyyət göstərir.

2024-cü il ərzində "BirKart BOKT" asılı müəssisəsinə 20,861 AZN məbləğində investisiya etmiş və "Competo" MMC-dəki səs hüquqlu səhmlərinin faizini 48%-dən 60.3%-dək artırmışdır. Nəticədə, "Competo" MMC Qrupun törəmə müəssisəsinə çevrilmişdir. Daha sonra, 2024-cü il ərzində "BirKart BOKT" "Competo" MMC-yə 31,245 AZN məbləğində əlavə investisiya etmişdir və törəmə müəssisəyə ümumi investisiyanın cəmi dəyəri 85,996 AZN təşkil etmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə törəmə müəssisənin səhm kapitalı 122,038 AZN (2023-cü il: 69,933 AZN) təşkil etmişdir və "BirKart BOKT"-un "Competo" MMC-dəki payı 70.47% (2023-cü il: 48%) olmuşdur.

PashaPay MMC

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bank elektron ödənişlər və nağd ödəniş terminalları bazarında fəaliyyət göstərən "PaşaPay" MMC-də ("törəmə müəssisə") 99.99% sahibdir. Bank 10 mart 2022-ci il tarixində törəmə müəssisəsi olan "BirKart BOKT" vasitəsilə səhm kapitalının əlavə 79%-ni almaqla "PashaPay" MMC-nin sahibinə çevrilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət (davamı)

2024-cü il ərzində Bank "PashaPay" MMC-nin nizamnamə kapitalına birbaşa 22 000 AZN məbləğində əlavə investisiya etmişdir və 31 dekabr 2024-cü il tarixinə törəmə müəssisənin səhm kapitalı 40,222 AZN (2023-cü il: 18,022 AZN) təşkil etmişdir.

"Kapital Bank" ASC və onun törəmə müəssisələri (birlikdə – "Qrup") bu maliyyə hesabatlarında konsolidasiya edilmişdir.

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə törəmə müəssisə, 15 dekabr 2020-ci ildə təsis edilmiş "Red Hearts" Xeyriyyə fondunun 100% mülkiyyətçisi olmuşdur. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə törəmə müəssisə hər birinin nominal dəyəri 1 AZN (2023-cü il: 35 AZN) olmaqla 35 səhmə bölünmüş cəmi 35 AZN məbləğində buraxılmış və ödənilməmiş səhm kapitalını tam ödəmişdir.

2. Hesabatların tərtibatının əsası

Ümumi məsələlər

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır. Qrup konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipi əsasında hazırlamışdır.

Azərbaycan manatı Qrupun funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Qrup qeydlərin aparılmasını və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-yə uyğun olaraq həyata keçirir. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar və bir səhm üzrə dəyər istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir. Ədalətli dəyərlə ölçülmüş binalar, digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərlə (DÜGƏD) əks etdirilən investisiya qiymətli kağızları və törəmə maliyyə alətləri və öhdəlikləri istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

Qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliyi

31 dekabr 2024-cü il tarixinə məlumatların mövcud olduğu dərəcədə, Qrup gözlənilən kredit zərərinin ("GKZ") qiymətləndirməsində (Qeyd 10) və maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinin qiymətləndirilməsində (Qeyd 29) gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin yenidən nəzərdən keçirilmiş təxminlərini əks etdirmişdir.

3. Uçot siyasətlərinin icmalı

Uçotu prinsiplərində dəyişikliklər

Yeni və düzəliş edilmiş standartlar və şərhlər

Mövcud MHBS uçot standartlarına aşağıdakı düzəlişlər 1 yanvar 2024-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir:

- ▶ *Öhdəliklərin cari və uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsi və Müqavilə şərtləri ilə uzunmüddətli öhdəliklər* - 1 sayılı MUBS-a düzəlişlər;
- ▶ *Satış və geriye icarə əməliyyatında icarə öhdəliyi* - 16 sayılı MHBS-yə düzəlişlər;
- ▶ *Açıqlamalar: Təchizatçının maliyyə sövdələşmələri* - 7 sayılı MUBS və 7 sayılı MHBS-yə düzəlişlər.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə bu düzəlişlərin heç biri Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcək.

Konsolidasiya üçün əsas

Törəmə müəssisələr, yəni Qrupun nəzarət etmək imkanı olduğu bütün müəssisələr, konsolidasiya edilir. Nəzarət bu halda yaranır ki, Qrup investisiya obyektində iştirakı ilə bağlı zərərə məruz qalsın və ya gəlir əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyektini üzrə nəzarət hüququ vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir etmək imkanına malik olsun.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Konsolidasiya üçün əsas (davamı)

Törəmə müəssisələr nəzarət Qrupa keçdiyi tarixdən konsolidasiya edilir və nəzarət başa çatdıqdan sonra konsolidasiya dayandırılır. Bütün qrupdaxili əməliyyatlar, balanslar və qrupun şirkətləri arasında əməliyyatlardan əldə edilən realizasiya olunmamış gəlirlər tamamilə silinir. Aparılmış əməliyyatlar köçürülən aktivin dəyərsizləşməsini göstərmirsə, realizasiya olunmamış zərərər də silinir. Lazım gəldikdə, Qrupun qəbul etdiyi siyasətə uyğunlaşmaq məqsədilə törəmə müəssisələrin uçot siyasətində dəyişiklik aparılır.

Törəmə müəssisənin mülkiyyət payındakı dəyişiklik, nəzarət hüququ dəyişmədikdə, kapital əməliyyatı kimi uçota alınır. Zərərər defisitli saldo ilə nəticələnsə də, qeyri-nəzarət iştirak payına aid edilir.

Asılı müəssisələrə investisiyalar

Asılı müəssisələr Qrupun ümumilikdə 20%-dən 50%-dək səsvermə hüquqlarının olduğu və ya digər şəkildə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərə bildiyi, lakin nəzarət etmədiyi və ya şərikli nəzarət həyata keçirmədiyi müəssisələrdir. Asılı müəssisələrə investisiyalar kapital metodu ilə uçota alınır və ilkin olaraq maya dəyəri (qudvil daxil olmaqla) ilə tanınır. Balans dəyərində sonrakı dəyişikliklər asılı müəssisənin xalis aktivlərində Qrupun payında satınalmadan sonrakı dəyişiklikləri əks etdirir.

Qrup və onun asılı müəssisələri arasındakı əməliyyatlar üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər Qrupun asılı müəssisədəki payı qədər silinir. Aparılmış əməliyyatlar köçürülən aktivin dəyərsizləşməsini göstərmirsə, realizasiya olunmamış zərərər də silinir.

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Qrup MZƏD və DÜGƏD ilə maliyyə alətlərini və qeyri-maliyyə aktivlərini, misal üçün binaları, hər balans hesabatı tarixində ədalətli dəyərlə ölçür.

Qrup mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri

İlkin ölçmə

Maliyyə alətlərinin təsnifatı ilkin tanınmada onların müqavilə şərtlərindən və alətləri idarə etmək üçün biznes modelindən asılıdır. Maliyyə alətləri ilk öncə ədalətli dəyərlə ölçülür və MZƏD ilə tanınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri həmin məbləğə əlavə edilir və ya bu məbləğdən çıxılır.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin ölçmə kateqoriyaları

Qrup bütün maliyyə aktivlərini aktivlərin idarə edilməsi üçün biznes modeli və aktivlərin aşağıdakılardan biri ilə ölçülmüş müqavilə şərtləri əsasında təsnifləşdirir:

- ▶ Amortizasiya edilmiş dəyər;
- ▶ DÜGƏD;
- ▶ MZƏD.

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər, müştərilərə verilmiş kreditlər, amortizasiya hesablanmış dəyərlə investisiya qiymətli kağızları.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri (davamı)

Bank kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğləri, müştərilərə verilmiş kreditləri, investisiya borc qiymətli kağızlarını və digər maliyyə investisiyalarını yalnız aşağıdakı hər iki şərt yerinə yetiriləndə amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçür:

- ▶ Maliyyə aktivləri biznes modeli çərçivəsində müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq məqsədilə saxlanılır;
- ▶ Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtləri müəyyən olunmuş tarixlərdə qalan əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faiz ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət pul vəsaitlərinin yaranmasına səbəb olur.

Bu şərtlər təfərrüatı ilə aşağıda açıqlanır.

Biznes modelin qiymətləndirilməsi

Biznes məqsədinə çatmaq üçün Qrup, biznes modelini maliyyə aktivləri qrupunun idarə edilməsini daha yaxşı əks etdirən səviyyədə müəyyən edir.

Qrupun biznes modeli hər bir alət üzrə deyil, ümumi portfeller səviyyəsində qiymətləndirilir və aşağıdakılar da daxil olmaqla müşahidə olunan amillərə əsaslanır:

- ▶ Biznes modelin və həmin biznes model çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin səmərəliliyi hansı yolla qiymətləndirilir və bu məlumatlar müəssisənin əsas idarə heyətinə necə çatdırılır;
- ▶ Biznes modelin (və həmin biznes model çərçivəsində saxlanılan maliyyə aktivlərinin) səmərəliliyinə təsir edən risklər, xüsusilə də bu risklərin idarə olunması üsulları;
- ▶ Biznesi idarə edən rəhbərlər necə mükafatlandırılır (məsələn, mükafatın idarə olunan aktivlərin ədalətli dəyərinə, yoxsa müqavilə üzrə alınmış pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanması);
- ▶ Satışların gözlənilən tezliyi, dəyəri və vaxtı da Qrupun qiymətləndirməsi üçün vacib amillərdir.

Biznes modelin qiymətləndirilməsi "ən pis" və ya "stress" kimi ssenariləri nəzərə alınmadan əlabatan şəkildə baş verməsi gözlənilən ssenarilərə əsaslanır. İlkin tanınmadan sonra pul vəsaitlərinin hərəkəti Qrupun ilkin gözləntilərindən fərqli şəkildə həyata keçirilirsə Qrup həmin biznes modelində saxlanılan qalan maliyyə aktivlərinin təsnifatını dəyişmir, lakin gələcəkdə yeni yaranan və ya yeni alınan maliyyə aktivlərini qiymətləndirərkən belə məlumatları nəzərə alır.

YƏMFÖ testi

Təsnifləşdirmə prosesinin ikinci addımı olaraq Qrup maliyyə aktivinin YƏMFÖ testinə uyğun olub-olmadığını müəyyən etmək üçün müqavilə şərtlərini qiymətləndirir.

Bu testin məqsədləri üçün "Əsas məbləğ" maliyyə aktivinin ilkin tanınma tarixindəki ədalətli dəyəridir və maliyyə aktivinin istifadə müddəti üzrə (məsələn, əsas məbləğ qaytarılanda və ya əlavə/endirim amortizasiya ediləndə) dəyişə bilər.

Kredit müqaviləsi daxilində faizin ən əhəmiyyətli elementləri adətən pulun zaman dəyərinə görə kompensasiya və kredit riskidir. YƏMFÖ qiymətləndirməsini həyata keçirmək üçün Qrup mühakimələr yürüdür və maliyyə aktivinin ifadə edildiyi valyuta və faiz dərəcəsinin müəyyən edildiyi müddət kimi müvafiq amilləri nəzərə alır.

Əksinə, əsas kredit müqaviləsi ilə əlaqəsi olmayan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətində minimal səviyyədən daha iri olan risklərə və ya dəyişkənliyə səbəb olan müqavilə şərtləri yalnız qalan əsas məbləğin və faizin ödənişi olan müqavilə pul vəsaitlərinin hərəkətini yaratmır. Belə hallarda maliyyə aktivləri MZƏD ilə ölçülməlidir.

DÜGƏD ilə borc alətləri

Aşağıdakı şərtlərin hər ikisi yerinə yetirilərsə, Qrup borc alətlərini DÜGƏD ilə ölçür:

- ▶ Alət biznes modeli çərçivəsində həm müqavilə üzrə pul vəsaitlərini toplamaq, həm də maliyyə aktivini satmaq məqsədilə saxlanılır;
- ▶ Maliyyə aktivləri üzrə müqavilə şərtləri YƏMFÖ testinə uyğundur.

DÜGƏD ilə borc alətləri sonradan ədalətli dəyərlə ölçülür, ədalətli dəyerdə dəyişikliklərə görə yaranan gəlirlər və zərərlər isə DÜG-də tanınır. Faiz gəlirləri və məzənnə fərqi gəlirlər və zərərlər mənfəət və ya zərərdə amortizasiya edilmiş dəyerdə ölçülmüş maliyyə aktivləri ilə eyni qaydada tanınır. Tanınması dayandırılanda əvvəllər DÜG-də tanınmış məcmu gəlir və ya zərərlər DÜG-dən mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri (davamı)

DÜGƏD ilə borc alətləri üzrə gözlənilən kredit zərərləri

DÜGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri üzrə GKZ konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda həmin maliyyə aktivlərinin balans dəyərini azaltmır, bunlar ədalətli dəyerdə qalır. Əksinə, aktivlər amortizasiya edilmiş dəyerdə ölçülsəydi yarana biləcək ehtiyata bərabər məbləğ DÜG-də yığılmış dəyərsizləşmə məbləği kimi mənfəət və ya zərərə müvafiq xərc aid edilir. DÜG-də tanınmış yığılmış zərər aktivin tanınması dayandırılarda mənfəət və zərərə yenidən təsnif edilir.

DÜGƏD ilə kapital alətləri

İlkin tanınmada Qrup bəzi hallarda 32 sayılı "Maliyyə alətləri: Təqdimat" adlı MUBS əsasında kapital tərifinə uyğun olan bəzi kapital investisiyalarını ticarət üçün saxlanılan alətlər kimi deyil, DÜGƏD ilə kapital alətləri kimi təsnif etmək üçün yekun seçim edir. Belə təsnifat alətlər üzrə fərdi şəkildə müəyyən edilir.

Bu kapital alətləri üzrə gəlir və zərərlər heç zaman mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilmir. Ödəmə hüququ müəyyən ediləndə, dividendlər mənfəət və ya zərərdə digər gəlir kimi tanınır, lakin Qrup alətin dəyərinin bir hissəsinin qaytarılması olan belə daxilolmalardan faydalanırsa, bu halda belə gəlirlər DÜG-də tanınır. DÜGƏD ilə kapital alətləri üzrə dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi aparılır. Bu alətlər silinəndə, yığılmış yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlər

MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlər, əsasən, iqtisadi cəhətdən və ya müqavilə əsasında geri qaytarılmayan layihə maliyyələşdirilməsi kreditləri və əsas kredit müqaviləsinə uyğun olmayan şərtlər əsasında daxili törəmə alətləri ilə kreditlərlə təmsil olunur. MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlərin ədalətli dəyərle ölçülməsinə dair məlumatlar 29 sayılı Qeyddə təqdim olunur.

Maliyyə zamanətləri, akkreditivlər və istifadə edilməmiş kredit üzrə öhdəliklər

Qrup maliyyə zamanətləri, akkreditivlər və kredit öhdəliklərini təqdim edir.

Maliyyə zamanətləri ilkin olaraq maliyyə hesabatlarında alınmış müqaviləyə bərabər olan ədalətli dəyərle tanınır. İlkin tanınmadan sonra Qrupun hər bir zamanət üzrə öhdəliyi konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınmış məcmu amortizasiya çıxılmaqla ilkin olaraq tanınmış və GKZ ehtiyatı məbləğlərindən daha yuxarı olanı ilə ölçülür.

İstifadə edilməmiş kredit üzrə öhdəliklər və akkreditivlər kimi öhdəliklər öhdəliyin müddəti ərzində Qrupun əvvəlcədən müəyyən edilmiş şərtlərlə müştəriyə kredit təqdim etməsini nəzərdə tutur. Maliyyə zamanəti haqqında müqavilələrlə eyni qaydada bu müqavilələr GKZ tələblərinin əhatə dairəsinə daxildir.

Qrup bəzən bazar faiz dərəcələrindən aşağıda dərəcə ilə kredit öhdəlikləri verir. Belə öhdəliklər ilkin olaraq ədalətli dəyerdə tanınır və sonradan daha yüksək GKZ ehtiyatı məbləği və ya müvafiq olduqda tanınmış gəlirin məcmu gəlir məbləğini çıxmaqla ilkin olaraq tanınmış məbləğlə tanınır.

İcra zamanətləri

İcra zamanətləri digər tərəf müqavilə öhdəliyini yerinə yetirməyəndə kompensasiyanın ödənilməsini nəzərdə tutan müqavilələrdir. İcra zamanətləri kredit riskini ötürmür. İcra zamanəti müqavilələri üzrə risk digər tərəflə müqavilə öhdəliklərinin yerinə yetirilməməsi təhlükəsindən ibarətdir.

İcra zamanətləri üçün ehtiyatın ölçülməsi 9 sayılı MHBS-yə uyğun olaraq gözlənilən kredit zərərlərinin ölçülməsinə oxşar şəkildə aparılır.

Maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin yenidən təsnif edilməsi

Qrup maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün biznes modelini dəyişdiyi müstəsna hallar istisna olmaqla, Qrup maliyyə aktivlərini ilkin tanınmadan sonra yenidən təsnif etmir. Maliyyə öhdəlikləri heç zaman yenidən təsnif edilmir. Qrup 2024-cü ildə heç bir maliyyə aktivini və ya öhdəliyini yenidən təsnif etməmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüklülüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

Törəmə maliyyə alətləri

Adi fəaliyyətində Qrup müxtəlif törəmə maliyyə alətlərindən, o cümlədən valyuta və kapital bazarlarında fyuçers, forvard, svop və opsiyon alətlərindən istifadə edir. Belə maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılır və ədalətli dəyərle əks etdirilir. Ədalətli dəyər bazar kotirovkaları və ya cari bazarı, müvafiq alətin müqavilə qiymətlərini və ya digər amilləri nəzərə alan qiymətləndirmə modelləri əsasında müəyyən edilir. Müsbət ədalətli dəyəri olan törəmə alətlər aktivlərin tərkibində, mənfi ədalətli dəyəri olanlar isə öhdəliklərin tərkibində əks etdirilir. Bu alətlərdən irəli gələn gəlir və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatla, maliyyə alətinin xüsusiyyətindən asılı olaraq, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən maliyyə alətlərindən xalis gəlirlər/(zərərlər) və ya məzənnə fərqiindən xalis gəlirlər/(zərərlər) kimi daxil edilir.

Asılı törəmə alət, birləşmiş alətin pul vəsaitləri hərəkətlərinin bir hissəsinin muxtar törəmə alətə oxşar şəkildə dəyişməsi ilə nəticələnən törəmə olmayan əsas aləti də özünə daxil edən hibrid müqavilənin tərkib hissəsidir. Asılı törəmə alət əks təqdirdə müqaviləyə əsasən tələb edilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin bir hissəsi və ya hamısının təyin edilmiş faiz dərəcəsinə, maliyyə alətinin qiymətinə, əmtəə qiymətinə, xarici valyuta məzənnəsinə, qiymət və ya dərəcələr indeksinə, kredit reytinginə və ya kredit indeksinə və ya digər dəyişənə uyğun olaraq düzəliş edilməsinə səbəb olur, bir şərtlə ki, qeyri-maliyyə dəyişəni halında dəyişən müqavilə tərəfinə xas deyildir. Maliyyə alətinə əlavə edilmiş, lakin müqaviləyə əsasən həmin alətdən asılı olmadan köçürülə bilən və ya sövdələşmə üzrə fərqli qarşı tərəfə malik olan törəmə alət asılı törəmə alət deyil, konsolidasiya edilmiş maliyyə alətidir.

Öhdəliklər və qeyri-maliyyə əsas müqavilələrdən asılı olan törəmə alətlər ayrıca törəmə alətlər kimi uçota alınır və törəmə alət anlayışına uyğun gələndə (yuxarıda müəyyən edildiyi kimi), iqtisadi xüsusiyyətləri və riskləri əsas müqavilənin xüsusiyyət və riskləri ilə sıx əlaqəli olmayanda və əsas müqavilənin özü ticarət üçün saxlanmayanda və ya MZƏD ilə təyin edilməyəndə ədalətli dəyərle tanınırdı. Əsas alətdən ayrılan asılı törəmə alətlər ticarət portfelində ədalətli dəyərle əks etdirilirdi, ədalətli dəyərdə dəyişikliklər isə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda tanınırdı.

Maliyyə aktivləri biznes model və YƏMFÖ qiymətləndirmələri əsasında təsnifləşdirilir.

"Repo" və əks "repo" razılaşmaları və qiymətli kağızların kreditə verilməsi

Qiymətli kağızların satılması və geri alınması razılaşmaları ("repo" razılaşmaları) təminatlı maliyyələşdirmə əməliyyatları kimi uçota alınır. "Repo" razılaşmaları əsasında satılmış qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda saxlanılır və əldə edən tərəf müqavilə şərtlərindən və ya qəbul edilmiş təcrübədən irəli gələrək həmin qiymətli kağızların satılması və ya yenidən girov qoyulması hüququna malik olduqda, "repo" razılaşmaları əsasında girov qoyulan qiymətli kağızlar kimi yenidən təsnif edilir. Müvafiq öhdəliklər kredit təşkilatları və ya müştərilər qarşısında öhdəliklərin tərkibində təqdim olunur. Geri satılma (əks "repo") razılaşmaları əsasında alınmış qiymətli kağızlar müvafiq olaraq investisiya qiymətli kağızları və ya müştərilərə verilmiş kreditlər kimi əks etdirilir. Satış qiyməti ilə geri alış qiyməti arasında fərq faiz gəliri hesab olunur və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə "repo" razılaşmalarının müddəti ərzində hesablanır.

Qarşı tərəflərə verilmiş qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda saxlanılır. Borc götürülmüş qiymətli kağızlar konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin qiymətli kağızlar üçüncü tərəflərə satılanda alış və satış konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda ticarət qiymətli kağızları üzrə zərərləri çıxmaqla gəlirlərin tərkibində əks etdirilir. Onların qaytarılması öhdəliyi ədalətli dəyərle ticarət öhdəlikləri kimi əks etdirilir.

Borc öhdəlikləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Qrupun üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahib pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə müştəri, ARMB və dövlət təşkilatları, kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər və buraxılmış borc qiymətli kağızları daxildir. İlk tanımadan sonra borc öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərle, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Borc öhdəlikləri (davamı)

Gəlir və zərərler mənfəət və zərərdə borc öhdəliklərinin tanınması dayandırıldıqda, eləcə də amortizasiya prosesində əks etdirilir.

Qrup öz borcunu satın alırsa, həmin borc konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş vəsait arasındakı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

İcarələr

Qrup, qısamüddətli icarələr və az dəyərli aktivlərin icarəsi istisna olmaqla, bütün icarələr üçün vahid tanınma və ölçülmə yanaşmasını tətbiq edir. Qrup icarə ödənişlərini etmək üçün icarə öhdəliklərini və əsas aktivləri istifadə etmək hüququnu təqdim edən istifadə hüququ olan aktivləri tanıyır.

İstifadə hüququ olan aktivlər

Qrup istifadə hüququ olan aktivləri icarənin başlanma tarixində (yeni əsas aktiv istifadə üçün mövcud olduğu tarixdə) tanıyır. İstifadə hüququ olan aktivlər yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə zərərlerini çıxarmaqla və icarə öhdəliklərinin hər hansı yenidən ölçülməsi üzrə düzəliş etməklə maya dəyəri ilə ölçülür. İstifadə hüququ olan aktivlərin maya dəyərinə tanınmış icarə öhdəliklərinin məbləği, çəkilən ilkin birbaşa xərclər və icarə üzrə alınmış hər hansı güzəştlər çıxıldıqdan sonra icarə müddətinin başlanğıc tarixində və ya ondan əvvəl edilmiş hər hansı icarə ödənişləri daxildir. İcarə müddətinin sonunda mülkiyyət hüququnun Qrupa keçəcəyi haqqında kifayət qədər əminlik olmadığı təqdirdə, tanınmış istifadə hüququ olan aktivlər ehtimal edilən istifadə müddəti və icarə müddətindən daha qısa olanı üzrə düz xətt üsulu ilə amortizasiya edilir. İstifadə hüququ olan aktivlər üzrə dəyərsizləşmə hesablanır.

İcarə öhdəlikləri

İcarənin başlanma tarixində, Qrup icarə müddəti ərzində ediləcək icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülmüş icarə öhdəliklərini tanıyır. İcarə ödənişlərinə icarə güzəştləri üzrə alınacaq məbləğlər çıxılmaqla sabit ödənişlər (o cümlədən məhiyyətə sabit ödənişlər), indeks və ya dərəcələrdən asılı olan dəyişkən icarə ödənişləri və zəmanətli qalıq dəyəri üzrə icarəçi tərəfindən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər daxildir. İcarə ödənişlərinə həmçinin Qrup tərəfindən gerçəkləşdirilməsi əsaslı şəkildə yəqin olduğu halda alış hüququnun gerçəkləşdirildiyi qiymət və icarə müddəti ərzində Qrup icarəni ləğv etmə hüququnu gerçəkləşdirsə, icarənin ləğv edilməsi ilə bağlı cərimə ödənişləri daxildir. İndeks və ya dərəcələrdən asılı olmayan dəyişkən icarə ödənişləri ödənişin həyata keçirilməsi ilə nəticələnən hal və ya şəraitin baş verdiyi dövrdə xərc kimi tanınır.

İcarə ödənişlərinin cari dəyərini hesablayarkən, Qrup icarə müqaviləsində nəzərdə tutulan faiz dərəcəsinin dərhal müəyyən edilməsi mümkün olmadığı təqdirdə icarənin başlanma tarixinə olan əlavə faiz dərəcəsini istifadə edir. Başlanma tarixindən sonra, icarə öhdəliklərinin məbləği faizin artımını əks etdirmək üçün artırılır və edilmiş icarə ödənişləri üçün azaldılır. Bundan əlavə, modifikasiya, icarə müddətində dəyişiklik, məhiyyətə sabit icarə ödənişlərində dəyişiklik və ya müvafiq aktivin alınması üzrə qiymətləndirmədə dəyişiklik baş verdikdə icarə öhdəliklərinin balans dəyəri yenidən ölçülür.

Qısamüddətli icarələr və azdəyərli aktivlərin icarələri

Qrup qısamüddətli icarənin tanınması üzrə istisnayı qısamüddətli icarələrinə (yəni başlanğıc tarixində icarə müddəti 12 ayadək olan və alış opsiyonunu daxil etməyən icarələrə) tətbiq edir. Qrup həmçinin azdəyərli aktivlərin tanınması üzrə istisnayı azdəyərli hesab edilən (yəni 5,000 ABŞ dollarınadək) ofis avadanlığının icarəsinə tətbiq edir. Qısamüddətli icarələr üzrə icarə ödənişləri və azdəyərli aktivlərin icarələri icarə müddəti ərzində düz xətt üsulu ilə xərc kimi tanınır.

Restrukturizasiya edilmiş kreditlər

İmkan dairəsində Qrup girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Restrukturizasiya edilmiş kreditlər (davamı)

Qrup maliyyə aktivinin, məsələn müştəriyə verilən kreditin müddəti və şərtləri onun yeni bir kreditə çevriləcəyi şəkildə dəyişdirildiyi halda maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır, fərq isə dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda tanınmanın dayandırılması ilə bağlı gəlir və ya zərər kimi tanınır. Yeni tanınmış kreditlər, AYKD olması ehtimal edilməyəndə, GKZ-nin ölçülməsi məqsədləri üçün Mərhələ 1 kimi təsnif edilir. Dəyərsizləşən kreditlərin restrukturizasiyası maliyyə alətinin tanınmasının dayandırılması ilə nəticələnir. Müştəriyə verilən kreditin tanınmasının dayandırılması baxımından qiymətləndirmə apararkən Qrup aşağıdakı amilləri nəzərə alır:

- ▶ Kreditin valyutasında dəyişiklik;
- ▶ Qarşı tərəfin dəyişməsi;
- ▶ Dəyişiklik nəticəsində alət artıq YƏMFÖ meyarına uyğun olmayanda.

Dəyişiklik əhəmiyyətli şəkildə fərqli olan pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələnmirsə, dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına gətirib çıxarmır. İlk EFD (effektiv faiz dərəcəsi) ilə diskontlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklik əsasında Bank, dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda EFD istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirinin tərkibində təqdim edilmiş dəyişiklikdən irəli gələn gəlir və ya zərəri qeydə alır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Silinmə

Maliyyə aktivləri yalnız Qrup onların bərpa edilməsini dayandırdığı halda hissə-hissə və ya bütövlükdə silinir. Əgər silinəcək məbləğ yığılmış zərər ehtiyatından çoxdursa, fərq ilk öncə ehtiyata əlavə kimi uçota alınır və sonradan ümumi balans dəyərində tətbiq olunur. Bütün gələcək bərpalar kredit zərəri xərclərinə silinir. Silinmə uçotdan çıxarılma hadisəsini təşkil edir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qudvilin və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərəre təsir göstərmədiyini hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarlı qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Qrupun fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Cari və təxirə salınmış vergi mənfəət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, cari və təxirə salınmış vergi də, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır.

Əmlak və avadanlıqlar

Avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir.

Avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)**Əmlak və avadanlıqlar (davamı)**

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aşağıdakı ehtimal edilən faydalı istifadə müddətləri ərzində düz-xətt üsulu ilə hesablanır:

	<i>İllər</i>
Binalar	20
İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	10
Kompüterlər və digər avadanlıqlar	5
Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər	5

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir. Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq maya dəyəri ilə tanınır. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 1-10 illik istifadə müddəti üzrə düz xətt üsulu ilə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Ehtiyatlar

Qrup keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Qrup işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Qrup əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə əhəmiyyətli ödənişlər aparmalı deyildir.

Səhmdar kapitalı*Səhmdar kapitalı*

Adi səhmlər və geri qaytarılmayan imtiyazlı səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən və səhmdarların digər kapitalla ödənişlərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Seqmentlər üzrə hesabatların hazırlanması

Qrupun seqmentlər üzrə hesabatları aşağıdakı əməliyyat seqmentlərinə əsaslanır: Korporativ, Pərakəndə, Xəzinədarlıq və Ekosistem.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal edildəndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlirlər, ödənişin nə zaman edildiyindən asılı olmayaraq, Qrup tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal edildəndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Xərclər çəkildikcə tanınır. Gəlirlərin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analogi gəlir və xərclər

Qrup amortizasiya edilən dəyər və ya MZƏD ilə ölçülmüş borc maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirlərini effektiv faiz dərəcəsinə maliyyə aktivinin (qiymətdən düşmüş maliyyə aktivləri istisna olmaqla) ümumi balans dəyərinə tətbiq etməklə hesablamalıdır. Effektiv faiz dərəcəsi qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Qrup maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır.

Maliyyə aktivləri kredit üzrə dəyərsizləşmiş olanda Qrup faiz gəlirlərini effektiv faiz dərəcəsinə maliyyə aktivinin xalis amortizasiya edilən dəyərinə tətbiq etməklə hesablayır. Maliyyə aktivləri bərpa olunsaydı və artıq kredit üzrə dəyərsizləşmiş olmasaydı, Qrup faiz gəlirlərinin ümumi əsasla hesablanmasına qayıdacaqdı.

Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) üçün Qrup faiz gəlirini düzəldilmiş EFD hesablamayla və bu dərəcəni aktivin amortizasiya edilən dəyərinə tətbiq etməklə hesablayır. Düzəldilmiş EFD ilkin tanınmada qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini (o cümlədən kredit zərərlərini) AYKD aktivlərinin amortizasiya edilən dəyərinə diskontlaşdırılan faiz dərəcəsidir.

Haqq və komissiyalar

Qrup haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi müxtəlif xidmətlərdən əldə edir. Komissiya gəliri aşağıdakı iki kateqoriyaya bölünə bilər:

- ▶ Xidmətin göstərilməsindən əldə edilən gəlir xidmət göstərildikcə gəlirlər kimi tanınır (məsələn, plastik kart əməliyyatları, hesablaşma əməliyyatları, nağd əməliyyatlar və s. üzrə xidmətlər);
- ▶ Maliyyə alətinin effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən gəlir effektiv faiz dərəcəsinə düzəliş kimi tanınır və "faiz gəliri" kimi uçota alınır.

Müştəri loyallığı proqramları

Bank bir neçə müştəri loyallığı proqramlarını təklif edir. Bu cür proqramların uçotu müəyyən edilmiş müştərinin kim olduğu və Qrupun agent və ya müqavilə üzrə əsas tərəf qismində hərəkət etməsindən asılı olaraq dəyişir. Xalların toplanılmasına əsaslanan proqramlarda Qrup xalların istifadə müddətinin başa çatmasından sonra mənfəət və ya zərər hesabına geri qaytarılan və müştərilər tərəfindən istifadə ediləcəyi gözlənilən toplanmış xallar üçün öhdəliyi ümumilikdə tanımışdır. Plastik kartla aparılan əməliyyatlar üzrə keşbek haqq və komissiya gəlirini azaldır.

Dividend gəliri

Gəlirlər, Qrup ödənişi almaq hüququnu əldə edəndə tanınır.

MZƏD ilə bütün maliyyə aktivləri üzrə faiz gəlirləri müqavilə ilə nəzərdə tutulan faiz dərəcələrindən istifadə etməklə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Digər faiz gəlirləri"ndə tanınır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Uçot siyasətlərinin icmalı (davamı)**Xarici valyutanın çevrilməsi**

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir (zərər)" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər dilinq əməliyyatları üzrə gəlirlərə daxil edilir.

Qrup bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında 31 dekabr tarixinə olan aşağıdakı rəsmi məzənnələrdən istifadə etmişdir:

	2024	2023
1 ABŞ dolları	AZN 1.7000	AZN 1.7000
1 avro	AZN 1.7724	AZN 1.8766

4. Mühüm uçot mühakimələri və ehtimalları**Qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliyi**

Qrupun uçot qaydalarını tətbiq edərkən, rəhbərlik, qiymətləndirmələrdən əlavə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə daha əhəmiyyətli təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələrdən istifadə etmiş və ehtimallar vermişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur. Əlavə təfəsilatlar Qeyd 29-da təqdim olunur.

Maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərləri

Maliyyə aktivlərinin bütün kateqoriyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərlərinin ölçülməsi mühakimələrin işlədilməsini tələb edir, xüsusilə dəyərsizləşmə zərərləri müəyyən edilərkən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin məbləği və vaxtı və girov dəyərləri, eləcə də kredit riskində əhəmiyyətli artım qiymətləndirilməlidir. Bu qiymətləndirmələr bir neçə amildən irəli gəlir ki, bunların dəyişməsi müxtəlif səviyyəli ehtiyatlarla nəticələnə bilər. Qrup tərəfindən GKZ-nin hesablamaları müxtəlif giriş məlumatlarının seçimi və onların qarşılıqlı əlaqəsi ilə bağlı bir sıra müvafiq fərziyyələri əhatə edən kompleks modellərin nəticəsidir. Uçot mühakimələri və qiymətləndirmələri hesab olunan GKZ modellərinin elementləri bunlardır:

Qrupun hər bir kateqoriya üçün Defolt Ehtimalı ("DE") əmsalını təyin edən daxili kredit təsnifatı modeli;

- ▶ Kredit reytingində əhəmiyyətli artımın olub-olmadığının və müvafiq olaraq maliyyə aktivləri üçün AMəGKZ əsasında ehtiyatların ölçülməsi olub-olmadığının qiymətləndirilməsi, eləcə də keyfiyyətin qiymətləndirilməsi üçün Qrupun meyarı;
- ▶ GKZ-ləri ümumi əsasla qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin seqmentlərə bölünməsi;
- ▶ GKZ modellərinin, o cümlədən müxtəlif düsturların və giriş məlumatları seçiminin işlənilib hazırlanması;
- ▶ Makroiqtisadi ssenarilər ilə işsizlik səviyyəsi və girov dəyərləri kimi iqtisadi giriş məlumatları arasındakı əlaqənin və DE (defolt ehtimalı), DHRH (defolt halında risklərin həcmi) və DHZ (defolt halında zərər) əmsallarına təsirin müəyyənləşdirilməsi;
- ▶ GKZ modelləri üçün iqtisadi giriş məlumatlarını əldə etmək üçün perspektiv makroiqtisadi ssenarilərin seçilməsi və onların həyata keçirilə bilməsinin qiymətləndirilməsi.

Daha ətraflı məlumat 10-cu və 28-ci Qeydlərdə təqdim edilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm uçot mühakimələri və ehtimalları (davamı)

Qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliyi (davamı)

İcarələr – əlavə faiz dərəcəsinin qiymətləndirilməsi

Qrup icarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsinə dərhal müəyyən edə bilmir və bu səbəbdən icarə öhdəliklərinin ölçülməsi üçün əlavə faiz dərəcəsi (ƏFD) istifadə edir. ƏFD Qrupun oxşar şərt və oxşar girovla oxşar iqtisadi mühitdə istifadə hüququ olan aktivə oxşar dəyərli aktivin əldə edilməsi üçün tələb olunan vəsaitlərin borca alınması üçün ödəməli olduğu faiz dərəcəsidir. Beləliklə, ƏFD Qrupun nəyi "ödəməli olduğunu" əks etdirir, bu isə müşahidə edilən dərəcələr olmadıqda (məs. Qrup maliyyə əməliyyatları aparmadıqda) və ya icarə şərtlərini əks etdirmək üçün düzəliş edilməli olduqda (məs. icarələr Qrupun funksional valyutasında olmadıqda) qiymətləndirilmənin aparılmasını tələb edir.

Qrup ƏFD-ni mümkün olduqda müşahidə edilən giriş məlumatlarından (bazardakı faiz dərəcələri kimi) istifadə etməklə qiymətləndirir və müəssisənin xüsusiyyətlərini (məs. Qrupun kredit reytingi) nəzərə almaqla müəyyən qiymətləndirmələr aparmalıdır.

İqlim riskinin uçot mühakimələri və təxminlərinə təsiri

Müvafiq hallarda, Bank öz təxmin və ehtimallarında iqlimlə bağlı məsələləri nəzərə alır, bu da onların daxili qeyri-müəyyənlik səviyyəsini artırır. Bu qiymətləndirməyə fiziki və keçid riskləri ilə əlaqədar Banka mümkün geniş təsirlər daxildir. Bank və onun müştəriləri iqlim dəyişikliyindən yaranan fiziki risklərə və yaşıl iqtisadiyyata keçid risklərinə məruz qalırlar. Bu risklərə maliyyə təşkilatlarının gələcəkdə riskləri azaltmağı hədəflədiyi yüksək riskli sektorlarda müəyyən müştərilər üçün yenidən maliyyələşdirmə və likvidlik risklərini əhatə edə bilər. Bununla belə, Qrupun qarşı tərəflərinin fəaliyyəti və yerləşmə yeri və əsas girov bu riskin təsirini məhdudlaşdırır. Hazırda iqlimlə bağlı risklərin ölçməyə əhəmiyyətli təsiri olmasa da, Bank müvafiq dəyişiklikləri və hadisələri yaxından izləyir.

İqlimlə bağlı məsələlərdən ən çox təsirlənən maddələr və mülahizələr aşağıdakılardır:

- ▶ Gözlənilən kredit zərərləri (GKZ): İqlim riskinə məruz qalan müştərilər və portfeller krediti ödəmək qabiliyyətinin pisləşməsi və GKZ-yə təsir kimi nəticələrlə qarşılaşa bilər. Məsələn, borcalanın krediti ödəmək qabiliyyətinə mənfi təsir göstərə bilən və ya əsas girovun dəyərinin azalması ilə nəticələnə bilən daşqınlar və ya yanğınlar kimi fiziki iqlimlə bağlı risklər GKZ-nın ölçülməsinə təsir göstərə bilər. Keçid riskləri təsirə məruz qalan sektorlarda və ya ölkələrdə kredit keyfiyyətinin pisləşməsi ilə nəticələnən hökumət və ya təşkilati siyasət dəyişiklikləri fonunda yarana bilər;
- ▶ Bu iqlim risklərin qarşı tərəflərə təsirinin təhlilinə əsasən ümumilikdə iqlim dəyişikliyi ilə bağlı fiziki və ya keçid risklərinin qarşı tərəflərə əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Məsələn, qarşı tərəflərin əksəriyyəti yüksək riskli sektorlarda məşğul deyil və ya fəaliyyət göstərmir və yüksək riskli coğrafi ərazilərdə yerləşmir. Bundan əlavə, aktivlərin yüksək riskli coğrafi ərazilərdə olmaması, habelə əsas etibarını ilə mövcud qaydalarla uyğun olaraq EPC reytinglərinə malik olmasını nəzərə alaraq, aktivlər üçün əsas girovların iqlim riskindən təsirlənməsi gözlənilmir.

Vergilər

Azərbaycanın qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruz qalır. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhə münasibdir və Qrupun vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

5. Müəssisələrin birləşməsi

"Competo" MMC-nin satın alınması

5 fevral 2024-cü il tarixində müvafiq tənzimləyici orqanların təsdiqindən sonra Qrup "Competo" MMC-də əlavə 12% səs hüquqlu səhmləri satın almış və müəssisədə 60% payların sahibi olmuşdur.

Satınalma tarixindən əvvəl Qrupun "Competo" MMC-də asılı müəssisələrə investisiyalar kimi uçota alınmış 48% səs hüquqlu səhmləri olmuşdur. "Competo" MMC üzərində nəzarəti əldə etdikdən sonra, Qrup əvvəllər sahib olduğu kapital payını ədalətli dəyərə qiymətləndirmiş və onu satınalma nəticəsində yaranan qudvilin hesablanması nəzərə almışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Müəssisələrin birləşməsi (davamı)

"Competo" MMC-nin satın alınması (davamı)

Satınalma tarixinə "Competo" MMC-nin müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri:

	Satınalma zamanı tanınmış ədalətli dəyər
Aktivlər	
Nağd vəsaitlər və onların ekvivalentləri	26,275
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6,510
Qeyri-maddi aktivlər	1,893
İstifadə hüququ olan aktivlər	2,264
Binalar və avadanlıqlar	1,808
Digər aktivlər	8,862
Cəmi aktivlər	47,612
Öhdəliklər	
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	11,967
İcarə öhdəliyi	2,314
Digər öhdəliklər	20,523
Cəmi öhdəliklər	34,804
Cəmi müəyyən edilən xalis aktivlər	12,808

Satın alınmış müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyəri və satınalma tarixinə yaranan qudvil aşağıdakı kimi olmuşdur:

Mərhələli satınalma zamanı yaranan qudvil	
Alış üçün köçürülmüş ödəniş	20,861
Satınalma tarixində qeyri-nəzarət payın ədalətli dəyəri	5,084
Əvvəl saxlanılan kapital paylarının ədalətli dəyəri	9,389
Çıxılsın: satınalma zamanı investisiya obyektinin müəyyən edilə bilən xalis aktivləri	(12,808)
Mərhələli satınalma zamanı yaranan qudvil	22,526

22,526 AZN məbləğində qudvilə "Ekosistem" adlanan yeni mobilizasiya sistemindən gözlənilən sinerjilərin dəyəri daxildir. Ekosistem, Bankı və onun törəmə müəssisələrini fasiləsiz əməliyyatların həyata keçirilməsini və xidmət keyfiyyətinin yüksəldilməsini təmin etmək məqsədini daşıyan vahid sistemə birləşdirir.

Ekosistemin yaradılması müştəri sorğularını mərkəzləşdirəcək, idarəetməni təkmilləşdirəcək, müştəri təcrübəsini yaxşılaşdıracaq və bu da Qrupun gəlirliliyinin artmasına səbəb olacaqdır. Satınalma zamanı fərdi qeyri-maddi aktivlər müəyyən edilməmişdir, çünki onlardan heç biri 38 sayılı MUBS-un tanınma meyarlarına uyğun olmamışdır. Tanınmış qudvilin mənfəət vergisi məqsədləri üçün gəlirdən çıxılması gözlənilir.

Qeyri-nəzarət payı ləğv etmə halında səhm sahiblərinə müəssisənin xalis aktivlərində proporsional paya sahib olmaq hüququnu verən cari mülkiyyət paylarını təmsil etdiyinə görə, Qrup "Competo" MMC-dəki qeyri-nəzarət payını satın alınan müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərdə qeyri-nəzarət payın proporsional hissəsi kimi ölçməyi seçmişdir.

Alış üçün ödəniş

Ödənilmiş pul vəsaitləri	20,861
Cəmi ödəniş	20,861
Törəmə müəssisənin satın alınması zamanı pul vəsaitlərinin xərclənməsi	
Törəmə müəssisə ilə əldə edilmiş pul vəsaitləri	21,597
Ödənilmiş pul vəsaitləri	20,861
Əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri (investisiya fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkətinə daxil edilmiş)	736

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

5. Müəssisələrin birləşməsi (davamı)

"Competo" MMC-nin satın alınması (davamı)

Satın alındığı tarixdən etibarən "Competo" MMC Qrupun vergidən əvvəlki xalis mənfəətinə (buna 79,719 AZN məbləğində qeyri-faiz gəliri də daxildir) 40,430 AZN məbləğində xalis zərər gətirmişdir.

Birləşmə ilin əvvəlində baş vermiş olsaydı, Qrupun 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə mənfəəti 235,488 AZN, qeyri-faiz gəliri isə 401,141AZN olardı.

6. Seqmentlər üzrə hesabatların hazırlanması

Qrup məlumatı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının istifadəçiləri üçün məşğul olduğu biznes fəaliyyətlərinin və çalışdığı iqtisadi mühitin təbiətini və maliyyə təsirlərini qiymətləndirmək imkanını yaratmaq məqsədilə açıqlayır. Bu məsələ 8 sayılı *Əməliyyat seqmentləri* adlı MHBS və xüsusi açıqlamaların seqment hesabatı şəklində təqdim olunmasını tələb edən digər standartlar ilə tənzimlənir.

Resursların bölüşdürülməsi və seqment fəaliyyətinin nəticələrinin qiymətləndirilməsi məqsədilə əməliyyat qərarının verilməsi üzrə məsul şəxsə məruzə edilən məlumat təqdim edilmiş xidmətlərin növlərini əks etdirir. Qrupun 8 sayılı MHBS ilə tələb olunan hesabat seqmentləri aşağıdakılardır:

- ▶ Korporativ bankçılıq – birbaşa debet vəsaitləri, cari hesablar, depozitlər, overdraftlar, kredit və digər kredit vəsaitləri, xarici valyuta və törəmə məhsullarını əhatə edir;
- ▶ Pərakəndə bankçılıq – özəl bank xidmətləri, özəl cari müştəri hesabları, əmanətlər, depozitlər, investisiya əmanət məhsulları, məsuliyyətli mühafizə, kredit və debet kartları, istehlak və ipoteka kreditlərini əhatə edir;
- ▶ Xəzinə – banklararası kreditlər və borclar, qiymətli kağızlar üzrə ticarət svopları, valyuta mübadiləsi xidmətləri, istiqrazların və adi veksellərin buraxılması və digər xəzinədarlıq əməliyyatlarını əhatə edir;
- ▶ Ekosistem – terminallar vasitəsilə pul köçürmələri və "PashaPay" MMC-nin təqdim etdiyi elektron cüzdan kimi maliyyə xidmətləri, "Competo" MMC-nin təqdim etdiyi marketpleys, loyallıq bonusu, logistika və digər xidmətlər.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Seqmentlər üzrə hesabatların hazırlanması (davamı)

	Korporativ		Pərakəndə		Xəzinə		Ekosistem		Bölüşdürülməmiş		Cəmi	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Faiz gəliri	98,742	96,596	673,732	487,319	123,186	137,366	15	231	-	-	895,675	721,512
Faiz xərci	(116,654)	(53,756)	(75,816)	(39,606)	(36,861)	(15,075)	(1,510)	(348)	(3,331)	(1,565)	(234,172)	(110,350)
Xalis faiz gəliri	(17,912)	42,840	597,916	447,713	86,325	122,291	(1,495)	(117)	(3,331)	(1,565)	661,503	611,162
Kredit zərəri üzrə (xərc) / qaytarılma	(4,769)	(2,531)	(54,291)	(14,001)	2,841	(174)	(1,748)	(109)	21	(477)	(57,946)	(17,292)
Dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyatdan sonra xalis faiz gəliri	(22,681)	40,309	543,625	433,712	89,166	122,117	(3,243)	(226)	(3,310)	(2,042)	603,557	593,870
Haqq və komissiya gəliri	124,010	104,346	316,203	201,886	1,955	1,335	62,243	33,554	-	-	504,411	341,121
Haqq və komissiya xərci	(3,169)	(4,904)	(230,671)	(147,989)	(11,239)	(7,879)	(2,126)	(5,674)	-	-	(247,205)	(166,446)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlirlər	35,039	27,247	16,905	23,652	487	4,855	9,674	-	-	-	62,105	55,754
İnvestisiya qiymətli kağızlarının satışı ilə bağlı xalis gəlirlər/ (zərərlər)	-	-	-	-	1,738	(267)	-	-	-	-	1,738	(267)
MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlərdən xalis zərərlər	-	-	(7,842)	(568)	-	-	-	-	-	-	(7,842)	(568)
Asılı müəssisələrin zərərində pay	-	-	-	-	-	-	(1,926)	(13,291)	-	-	(1,926)	(13,291)
Digər əməliyyat gəliri	-	-	-	-	-	-	63,884	484	21,879	12,157	85,763	12,641
Qeyri-faiz gəliri	155,880	126,689	94,595	76,981	(7,059)	(1,956)	131,749	15,073	21,879	12,157	397,044	228,944
Əməliyyat xərcləri	(36,687)	(31,005)	(153,228)	(139,073)	(832)	(857)	(195,035)	(55,523)	(303,013)	(232,448)	(688,795)	(458,906)
Qeyri-faiz xərcləri	(36,687)	(31,005)	(153,228)	(139,073)	(832)	(857)	(195,035)	(55,523)	(303,013)	(232,448)	(688,795)	(458,906)
Mənfəət xərcindən əvvəl mənfəət/(zərər)	96,512	135,993	484,992	371,620	81,275	119,304	(66,529)	(40,676)	(284,444)	(222,333)	311,806	363,908
Mənfəət vergisi (xərci)/faydası	(10,265)	(17,673)	(53,591)	(48,677)	(8,924)	(15,503)	156	48	-	-	(72,624)	(81,805)
II üzrə xalis mənfəət/(zərər)	86,247	118,320	431,401	322,943	72,351	103,801	(66,373)	(40,628)	(284,444)	(222,333)	239,182	282,103
Seqment aktivləri	1,089,918	1,253,255	4,080,518	3,190,304	5,949,105	4,151,664	266,369	79,263	262,166	135,768	11,648,076	8,810,254
Seqment öhdəlikləri	6,873,291	4,888,108	2,804,676	2,146,837	435,225	549,078	286,288	59,234	98,338	85,373	10,497,818	7,728,630

Qrupun ümumi nəzarəti altında olan müəssisələrdən gəlirlərin məbləği 31-ci "Aidiyyəti olan şəxslərlə bağlı açıqlamalar" adlı Qeyddə açıqlanır

Coğrafi məlumat aşağıdakılardan ibarətdir:

	Azərbaycan Respublikası		İƏİT ölkələri		Qeyri-İƏİT ölkələri		Cəmi	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Gəlirlər	1,525,774	1,113,988	23,563	15,780	355	1,260	1,549,692	1,131,028
Uzunmüddətli aktivlər	310,567	164,553	-	-	-	-	310,567	164,553

Gəlirlərə faiz xərci, haqq və komissiya xərci və dəyərsizləşmə zərərləri üçün ehtiyat istisna olmaqla əməliyyat gəliri daxildir.

Bu məqsədlə uzunmüddətli aktivlər əmlak, avadanlıq və istifadə hüququ olan aktivlərindən, qudvil və digər qeyri-maddi aktivlərdən ibarətdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

7. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Kassada olan pul vəsaitləri	1,107,195	917,598
ARMB-də cari hesablar	125,949	104,364
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	174,420	162,054
Müddəti 90 günədək olan kredit təşkilatlarında müddətli depozitlər	532	130,554
Müddəti 90 günədək olan əks REPO razılaşmaları	160,114	15,638
Yolda olan pul vəsaitləri	2,120	183
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,570,330	1,330,391

31 dekabr 2024-cü il tarixinə digər kredit təşkilatlarında cari hesablara rezident və qeyri-rezident banklarda, müvafiq olaraq, 48,423 AZN (2023-cü il: 39,373 AZN) və 128,400 AZN (2023-cü il: 122,681 AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesablarda qalıqlar daxildir.

442,550 AZN (2023-cü il: 404,479 AZN) məbləğində pul vəsaitlərinin ekvivalentləri 1-ci Mərhələyə, 20,868 AZN (2023-cü il: 8,131 AZN) məbləğində pul vəsaitlərinin ekvivalentləri isə 2-ci Mərhələyə bölüşdürülür. Qrupun pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə aid olan GKZ hər iki ildə sıfıradək yuvarlaqlaşdırılır.

8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
ARMB-də məcburi ehtiyat	1,479,033	1,213,070
Digər kredit təşkilatlarında blok edilmiş hesablar	27,848	24,872
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	24,681	29,195
Kredit təşkilatlarında müddətli depozitlər	14,441	9,902
Kredit təşkilatlarından alınmış digər məbləğlər	6,751	19,240
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,552,754	1,296,279

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatlarında blok edilmiş hesablar əsasən səkkiz (2023-cü il: yeddi) müştəriyə verilmiş zəmanət məktubları üzrə üç (2023-cü il: üç) qeyri-rezident kredit təşkilatı tərəfindən blok edilmiş 12,360 AZN (2023-cü il: 7,440 AZN) məbləğində vəsaitlərdən ibarətdir. Bundan əlavə iki (2023-cü il: iki) qeyri-rezident kredit təşkilatında Master Card Incorporated və Visa incorporated adından 15,488 AZN (2023-cü il 17,432 AZN) məbləğində vəsait blok edilmişdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərə 24,681 AZN (2023-cü il: 29,195 AZN) məbləğində dörd qeyri-rezident banklara, bir rezident banka və altı rezident bank olmayan kredit təşkilatına (2023-cü il: üç qeyri-rezident banklara və yeddi rezident bank olmayan kredit təşkilatlarına) verilmiş kreditlər daxildir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatlarındakı müddətli depozitlər 14,441 AZN (2023-cü il: 9,902 AZN) məbləğində bir rezident bankda və bir qeyri-rezident bankda (2023-cü il: iki rezident bankda) yerləşdirilmiş faiz hesablanan qısamüddətli depozitlərdən ibarətdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə kredit təşkilatları ARMB-də faizsiz nağd pul depoziti (məcburi ehtiyat) saxlamalıdır. Məcburi ehtiyat dərəcələrinin müəyyən edildiyi yeni fərqləndirmə meyarları tətbiq edilmişdir. Fərqləndirmə meyarları aşağıdakılardır:

- ▶ Hüquqi şəxslərin yerli valyutada depozitlərinin 1,000,000 min AZN-dən (xarici valyuta üçün 750,000 min AZN-dən) az olub-olmaması;
- ▶ Əlaqəli depozitlərin ümumi depozitlərdə payının 20%-dən aşağı olub-olmaması;
- ▶ Bankla əlaqəli depozitlərinin ümumi depozitlərdə payının 20%-dən aşağı olub-olmaması.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər (davamı)

Bankın hüquqi şəxslərdən yerli valyutada olan orta depozitləri 1,000,000 AZN-dən artıq olduğuna və əlaqəli depozitlərin nisbəti 20%-dən çox olduğuna görə, Bankla əlaqəli depozitlərin yalnız bir segmenti cəmi depozitlərin 20%-nə aid olduğu şəraitdə, 31 dekabr 2024-cü il tarixinə tətbiq edilən məcburi ehtiyat dərəcəsi yerli valyutada depozitlər üçün 20% təşkil etmişdir.

Bankın hüquqi şəxslərdən xarici valyutada olan orta əmanətləri 750,000 AZN-dən çox olduğu və Bankla əlaqəli depozitlər cəmi depozitlərin 20%-nə aid olduğu üçün xarici valyutada depozitlər üzrə məcburi ehtiyat dərəcəsi 20% (31 dekabr 2023-cü il: 12%) təşkil etmişdir.

Bankın ARMB-dəki məcburi ehtiyatı çıxarmaq imkanları qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada məhdudlaşdırılıb.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 1,908 AZN Mərhələ 2-yə və 1, 550,846 AZN mərhələ 1-ə bölüşdürülmüşdür (2023-cü il bütün məbləğlər Mərhələ 1-ə bölüşdürülmüşdür). Qrupun kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərinə aid olan GKZ hər iki ildə sıfıradək yuvarlaqlaşdırılır.

9. İnvestisiya qiymətli kağızları

İnvestisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları		
Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış notlar	1,602,678	405,791
REPO müqavilələri üzrə girov qoyulmuş Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış notlar	–	402,859
Korporativ istiqrazlar	356,844	379,368
ARMB tərəfindən buraxılmış notlar	52,894	96,186
ABŞ xəzinə çekləri	726,309	–
Çıxılsın – dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	(3,720)	(6,500)
	2,735,005	1,277,704
DÜĞƏD ilə borc qiymətli kağızları		
Azərbaycan İpoteka və Kredit Zəmanəti fondunun buraxdığı istiqrazlar	141,149	177,000
ARMB tərəfindən buraxılmış notlar	–	127,938
ABŞ xəzinə çekləri	84,942	–
	226,091	304,938
DÜĞƏD ilə kapital qiymətli kağızları		
Korporativ səhmlər	15,305	13,055
	15,305	13,055
İnvestisiya qiymətli kağızları	2,976,401	1,595,697

2024-cü ildə Bank amortizasiya hesablanmış dəyərlə investisiya qiymətli kağızlarından əldə edilən gəlirlər hesabına

1,738 AZN məbləğində gəlir əldə etmişdir (2023-cü il: Bank 267 AZN məbləğində zərər çəkmişdir).

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. İnvestisiya qiymətli kağızları (davamı)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları ilə əlaqədar ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

<i>Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,281,513	-	2,691	1,284,204
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	1,989,804	-	-	1,989,804
Ödənilmiş aktivlər	(532,904)	-	(2,379)	(535,283)
31 dekabr 2024-cü il	2,738,413	-	312	2,738,725

<i>Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü ildə GKZ	(3,809)	-	(2,691)	(6,500)
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(1,728)	-	-	(1,728)
Ödənilmiş aktivlər	456	-	2,379	2,835
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	1,673	-	-	1,673
31 dekabr 2024-cü il	(3,408)	-	(312)	(3,720)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları ilə bağlı ümumi balans dəyərlərində və əlaqəli GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	304,938	-	-	304,938
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	226,091	-	-	226,091
Ödənilmiş və ya satılmış aktivlər	(304,938)	-	-	(304,938)
31 dekabr 2024-cü il	226,091	-	-	226,091

<i>DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü ildə GKZ	(286)	-	-	(286)
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(225)	-	-	(225)
Ödənilmiş və ya satılmış aktivlər	286	-	-	286
31 dekabr 2024-cü il	(225)	-	-	(225)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları ilə əlaqədar ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

<i>Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	2,215,968	-	2,691	2,218,659
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	226,970	-	-	226,970
Ödənilmiş aktivlər	(1,161,425)	-	-	(1,161,425)
31 dekabr 2023-cü il	1,281,513	-	2,691	1,284,204

<i>Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü ildə GKZ	(3,645)	-	(2,691)	(6,336)
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(228)	-	-	(228)
Ödənilmiş aktivlər	1,191	-	-	1,191
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(1,127)	-	-	(1,127)
31 dekabr 2023-cü il	(3,809)	-	(2,691)	(6,500)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. İnvestisiya qiymətli kağızları (davamı)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları ilə bağlı ümumi balans dəyərlərində və əlaqəli GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	298,992	-	-	298,992
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	252,856	-	-	252,856
Ödənilmiş və ya satılmış aktivlər	(246,910)	-	-	(246,910)
31 dekabr 2023-cü il	304,938	-	-	304,938
DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2023-cü ildə GKZ	(276)	-	-	(276)
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(202)	-	-	(202)
Ödənilmiş və ya satılmış aktivlər	192	-	-	192
31 dekabr 2023-cü il	(286)	-	-	(286)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Dövlətlə bağlı müəssisələr	412,984	378,153
Korporativ kreditlər	678,863	605,542
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	2,222,702	1,957,831
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	609,307	571,201
Fərdi sahibkarlar	570,097	370,721
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	4,493,953	3,883,448
Çıxılsın – kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat	(171,844)	(137,507)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlər	4,322,109	3,745,941
Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri	670,721	364,560
MZƏD ilə müştərilərə verilmiş kreditlər	670,721	364,560
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,992,830	4,110,501

Kreditlər aşağıdakı növ müştərilərə verilmişdir:

	2024	2023
Fiziki şəxslər	3,502,730	2,893,592
Özəl müəssisələr	678,863	605,542
Dövlətlə bağlı müəssisələr	412,984	378,153
Fərdi sahibkarlar	570,097	370,721
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	5,164,674	4,248,008

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Kreditlər əsasən aşağıdakı sahələrə verilmişdir:

	2024	2023
Fiziki şəxslər	3,502,730	2,893,592
Ticarət və xidmətlər	1,065,823	781,754
Tikinti	163,796	134,315
Kənd təsərrüfatı və qida emalı	148,228	90,259
İstehsal	125,406	205,566
Nəqliyyat	85,412	17,586
Telekommunikasiya	55,981	55,619
Sair	17,298	69,317
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	5,164,674	4,248,008

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Qrupda on iki (2023-cü il: on iki) ən iri borcalandan alınacaq 597,875 AZN və ya ümumi kredit portfelinin 12%-i ilə (2023-cü il: 573,389 AZN və ya ümumi kredit portfelinin 13%-i) təmsil olunan kreditlərin cəmləşməsi olmuşdur. Bu kreditlər üzrə 2,092 AZN (2023-cü il: 1,440 AZN) məbləğində ehtiyat yaradılmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində Dövlətə aid kreditlərlə əlaqədar ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklər təhlil edilir:

<i>Dövlətlə bağlı müəssisələr</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	378,094	–	59	378,153
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	192,096	–	–	192,096
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(157,265)	–	–	(157,265)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	–	–	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(21,549)	21,549	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(70)	–	70	–
31 dekabr 2024-cü il	391,306	21,549	129	412,984
<i>Dövlətlə bağlı müəssisələr</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(383)	–	(59)	(442)
Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(1,028)	–	–	(1,028)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	117	–	–	117
Mərhələ 1-ə köçürmələr	–	–	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	588	(588)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	30	–	(30)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	–	(28)	16	(12)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(145)	–	14	(131)
31 dekabr 2024-cü il	(821)	(616)	(59)	(1,496)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində Korporativ kreditlərlə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	559,780	37,437	8,325	605,542
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	448,458	–	–	448,458
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(342,993)	(29,254)	(4,941)	(377,188)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	1,596	(1,596)	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(79,316)	79,316	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(5,961)	(4,382)	10,343	–
Bərpalar	–	–	2,219	2,219
Silinmiş məbləğlər	–	–	(168)	(168)
31 dekabr 2024-cü il	581,564	81,521	15,778	678,863

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərle müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(10,206)	(1,337)	(5,569)	(17,112)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(11,377)	–	–	(11,377)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	6,045	1,089	4,071	11,205
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(149)	149	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	2,132	(2,132)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	3,294	333	(3,627)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	110	(991)	(3,179)	(4,060)
GKZ hesablamları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	774	(42)	(215)	517
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(399)	(399)
Bərpalar	–	–	(2,219)	(2,219)
Silinmiş məbləğlər	–	–	168	168
31 dekabr 2024-cü il	(9,377)	(2,931)	(10,969)	(23,277)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri ilə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,803,056	90,636	64,139	1,957,831
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	1,543,875	–	–	1,543,875
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(1,177,560)	(55,346)	(13,033)	(1,245,939)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	11,165	(11,045)	(120)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(114,658)	122,164	(7,506)	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(66,221)	(4,957)	71,178	–
Diskontun qaytarılması	278	1,096	1,665	3,039
Tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnməyən dəyişikliklər nəticəsində müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişikliklər	(301)	(2,542)	(3,340)	(6,183)
Bərpalar	–	–	15,017	15,017
Silinmiş məbləğlər	–	–	(44,938)	(44,938)
31 dekabr 2024-cü il	1,999,634	140,006	83,062	2,222,702

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(29,537)	(23,653)	(48,639)	(101,829)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(23,042)	–	–	(23,042)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	18,648	14,266	9,243	42,157
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(3,373)	3,287	86	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	1,878	(6,663)	4,785	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	1,085	1,823	(2,908)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	3,545	(29,434)	(41,411)	(67,300)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	1,705	1,459	(190)	2,974
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(3,125)	(3,125)
Bərpalar	–	–	(15,017)	(15,017)
Silinmiş məbləğlər	–	–	44,938	44,938
31 dekabr 2024-cü il	(29,091)	(38,915)	(52,238)	(120,244)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri ilə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	543,797	26,516	888	571,201
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	104,014	–	–	104,014
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(61,630)	(4,204)	(70)	(65,904)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	1,393	(1,194)	(199)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(5,065)	5,065	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(1,161)	–	1,161	–
Silinmiş məbləğlər	–	–	(4)	(4)
31 dekabr 2024-cü il	581,348	26,183	1,776	609,307

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(735)	(285)	(191)	(1,211)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(51)	–	–	(51)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	121	36	22	179
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(80)	38	42	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	26	(26)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	28	–	(28)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	80	(126)	(319)	(365)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	–	(2)	2	–
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(15)	(15)
Silinmiş məbləğlər	–	–	4	4
31 dekabr 2024-cü il	(611)	(365)	(483)	(1,459)

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fərdi sahibkarlara kreditlərlə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fərdi sahibkarlar</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	356,057	9,009	5,655	370,721
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	445,572	–	–	445,572
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(239,554)	(5,444)	(650)	(245,648)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	2,619	(2,598)	(21)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(15,273)	15,273	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(8,426)	(243)	8,669	–
Bərpalar	–	–	82	82
Silinmiş məbləğlər	–	–	(630)	(630)
31 dekabr 2024-cü il	540,995	15,997	13,105	570,097

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fərdi sahibkarlar</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(12,147)	(1,233)	(3,533)	(16,913)
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(16,142)	–	–	(16,142)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	8,296	638	477	9,411
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(446)	434	12	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	1,780	(1,780)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	3,481	17	(3,498)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	411	(1,532)	(1,717)	(2,838)
GKZ hesablamları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	798	(53)	(19)	726
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>	–	–	–	–
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(160)	(160)
Bərpalar	–	–	(82)	(82)
Silinmiş məbləğlər	–	–	630	630
31 dekabr 2024-cü il	(13,969)	(3,509)	(7,890)	(25,368)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində Dövlətə aid kreditlərlə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Dövlətə bağlı müəssisələr</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	260,846	36	59	260,941
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	233,979	–	–	233,979
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(116,731)	(36)	–	(116,767)
31 dekabr 2023-cü il	378,094	–	59	378,153

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Dövlətlə bağlı müəssisələr</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(2,287)	(2)	(49)	(2,338)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(321)	–	–	(321)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	2,226	2	–	2,228
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(1)	–	(5)	(6)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(5)	(5)
31 dekabr 2023-cü il	(383)	–	(59)	(442)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində Korporativ kreditlərlə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	391,471	85,507	7,279	484,257
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	458,940	–	–	458,940
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(262,772)	(70,373)	(5,406)	(338,551)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	7,289	(7,258)	(31)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(30,986)	31,057	(71)	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(4,162)	(1,496)	5,658	–
Bərpalar	–	–	1,029	1,029
Silinmiş məbləğlər	–	–	(133)	(133)
31 dekabr 2023-cü il	559,780	37,437	8,325	605,542

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərle müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(7,848)	(4,053)	(5,218)	(17,119)
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(8,616)	–	–	(8,616)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	4,881	3,017	4,550	12,448
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(791)	772	19	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	1,369	(1,407)	38	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	256	456	(712)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	662	(193)	(2,825)	(2,356)
GKZ hesablamları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(119)	71	(234)	(282)
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(291)	(291)
Bərpalar	–	–	(1,029)	(1,029)
Silinmiş məbləğlər	–	–	133	133
31 dekabr 2023-cü il	(10,206)	(1,337)	(5,569)	(17,112)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri ilə bağlı ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	1,502,612	127,638	46,310	1,676,560
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	1,390,560	–	–	1,390,560
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(998,921)	(78,482)	(28,576)	(1,105,979)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	29,850	(28,908)	(942)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(69,587)	75,988	(6,401)	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(51,564)	(4,949)	56,513	–
Diskontun qaytarılması	276	551	885	1,712
Tanınmanın dayandırılması ilə nəticələnməyən dəyişikliklər nəticəsində müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişikliklər	(170)	(1,202)	(1,937)	(3,309)
Bərpalar	–	–	15,175	15,175
Silinmiş məbləğlər	–	–	(16,888)	(16,888)
31 dekabr 2023-cü il	1,803,056	90,636	64,139	1,957,831

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərle müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(26,635)	(27,464)	(32,359)	(86,458)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(24,342)	–	–	(24,342)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	17,358	16,121	23,996	57,475
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(5,808)	5,192	616	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	1,233	(5,283)	4,050	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	914	1,304	(2,218)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən balans dəyərinin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	6,359	(14,980)	(39,644)	(48,265)
GKZ hesablamları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	1,384	1,457	(1,692)	1,149
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(3,101)	(3,101)
Bərpalar	–	–	(15,175)	(15,175)
Silinmiş məbləğlər	–	–	16,888	16,888
31 dekabr 2023-cü il	(29,537)	(23,653)	(48,639)	(101,829)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri ilə bağlı ümumi balans dəyəri və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərinin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	397,991	19,139	1,195	418,325
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	200,009	–	–	200,009
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(44,434)	(2,609)	(90)	(47,133)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	2,096	(1,668)	(428)	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(11,661)	11,672	(11)	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(204)	(18)	222	–
31 dekabr 2023-cü il	543,797	26,516	888	571,201

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərle müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(461)	(469)	(245)	(1,175)
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(203)	–	–	(203)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	62	48	38	148
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(176)	90	86	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	35	(37)	2	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	7	–	(7)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən balans dəyərinin dövrün sonuna GKZ-yə təsiri	181	(278)	(50)	(147)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(180)	361	3	184
<i>Mənfəət və ya zərərde kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərçi)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(18)	(18)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(735)	(285)	(191)	(1,211)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində Fərdi sahibkarlara kreditlər üzrə ümumi balans dəyərində və müvafiq GKZ-də dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Fərdi sahibkarlar</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə ümumi balans dəyəri	150,485	12,421	5,363	168,269
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	314,445	–	–	314,445
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	(100,553)	(9,417)	(1,724)	(111,694)
Mərhələ 1-ə köçürmələr	1,822	(1,822)	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	(7,833)	7,833	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	(2,309)	(6)	2,315	–
Bərpalar	–	–	36	36
Silinmiş məbləğlər	–	–	(335)	(335)
31 dekabr 2023-cü il	356,057	9,009	5,655	370,721

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (davamı)

<i>Fərdi sahibkarlar</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(6,239)	(1,841)	(3,303)	(11,383)
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərci)/qaytarılmasına təsir edən hərəkətlər</i>				
Yaradılmış və ya satın alınmış yeni aktivlər	(11,937)	–	–	(11,937)
Uçotdan çıxarılmış və ya ödənilmiş aktivlər (silinmələr çıxılmaqla)	4,393	1,204	1,399	6,996
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(281)	281	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	535	(535)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	199	1	(200)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən balans dəyərinin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	231	(405)	(1,273)	(1,447)
GKZ hesablamları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	952	62	(252)	762
<i>Mənfəət və ya zərərdə kredit zərəri üzrə ehtiyatın (xərci)/qaytarılmasına təsir etməyən hərəkətlər</i>				
Diskontun qaytarılması (faiz gəlirində tanıma)	–	–	(203)	(203)
Bərpalar	–	–	(36)	(36)
Silinmiş məbləğlər	–	–	335	335
31 dekabr 2023-cü il	(12,147)	(1,233)	(3,533)	(16,913)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Şərtləri dəyişdirilmiş və restrukturizasiya edilmiş kreditlər**

Qrup maliyyə aktivinin, məsələn müştəriyə verilən kreditin, müddəti və şərtləri onun yeni bir kreditə çevriləcəyi şəkildə dəyişdirildiyi halda maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır, fərq isə dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda tanınmanın dayandırılması ilə bağlı gəlir və ya zərər kimi tanınır.

Yeni tanınmış kreditlər GKZ-nin ölçülməsi məqsədləri üçün Mərhələ 1 kimi təsnif edilir. Yeni kreditlərin AYKD hesab edilməsi halları istisna təşkil edir. 2023-cü il ərzində Qrupun Mərhələ 3-də yaradılmış krediti olmamışdır, lakin balansı sıfıra yuvarlanan bir AYKD aləti olmuşdur. 2024-cü ildə Qrup digər maliyyə təşkilatından köçürülmüş kreditlərlə bağlı əlavə AYKD alətlərini tanımışdır. Tanınma zamanı bu kreditlər xarakterinə görə AYKD kimi təsnifləşdirilmişdir.

Dəyişiklik əhəmiyyətli şəkildə fərqli olan pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə nəticələnmirsə, dəyişiklik tanınmanın dayandırılmasına gətirib çıxarmır. İlk EFD ilə diskontlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkətində dəyişiklik əsasında Qrup, dəyərsizləşmə zərəri qeydə alınmadığı halda dəyişikliklə bağlı gəlir və ya zərəri qeydə alır.

Aşağıdakı cədvəl dövr ərzində dəyişiklik edilmiş Mərhələ 2 və 3 üzrə aktivlər və dəyişikliklə bağlı Qrupun məruz qaldığı zərər daxildir.

	2024	2023
Dövr üzrə şərtlərinə dəyişiklik edilmiş kreditlər		
Dəyişiklikdən əvvəl amortizasiya hesablanmış dəyər	76,081	49,881
Dəyişiklik üzrə xalis zərər	(6,183)	(3,309)

Girov və kreditin keyfiyyətini artıran digər amillər

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- ▶ Korporativ kreditlər üçün daşınmaz əmlak və nəqliyyat vasitələri üzrə girovlar, üçüncü tərəflərin zəmanətləri;
- ▶ Fərdi kreditlərin verilməsi üçün yaşayış mülkləri üzrə girovlar.

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın münasibliyini nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

Qrup 3-cü Mərhələdə bir neçə korporativ və kiçik kreditləşmə kreditləri üzrə DHZ əmsalını girovların diskontlaşdırılmış dəyərini istifadə etməklə hesablayır. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə həmin kreditlər üzrə maksimal risk həcmi 2,296 AZN (2023-cü il: 1,612 AZN) olmuş, bunun üçün 1,188 AZN (2023-cü il: 522 AZN) məbləğində GKZ tanınmışdır. Bu kreditlər üzrə girov olmasaydı GKZ məbləği ümumi qiymətləndirmə əsasında 2,296 AZN (2023-cü il: 1,612 AZN) olardı.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Binalar</i>	<i>İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Kompüterlər və digər ofis avadanlıqları</i>	<i>Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər</i>	<i>Cəmi</i>
İlkin dəyər və ya yenidən qiymətləndirmə					
1 yanvar 2023-cü il	6,867	23,761	24,372	127,580	182,580
Əlavələr	–	7,760	7,871	19,090	34,721
Silinmələr	–	–	(913)	(4,226)	(5,139)
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	102	–	–	–	102
31 dekabr 2023-cü il	6,969	31,521	31,330	142,444	212,264
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	–	208	1,091	1,002	2,301
Əlavələr	2	44,839	6,271	29,264	80,376
Silinmələr	(373)	(274)	(1,156)	(7,378)	(9,181)
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	96	7	43	57	203
31 dekabr 2024-cü il	6,694	76,301	37,579	165,389	285,963
Hesablanmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə					
1 yanvar 2023-cü il	(58)	(6,823)	(14,515)	(81,146)	(102,542)
Köhnəlmə xərci	(383)	(2,895)	(3,992)	(15,902)	(23,172)
Silinmələr	–	–	802	4,147	4,949
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	314	–	–	–	314
31 dekabr 2023-cü il	(127)	(9,718)	(17,705)	(92,901)	(120,451)
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	–	(19)	(418)	(313)	(750)
Köhnəlmə xərci	(369)	(6,682)	(4,263)	(19,150)	(30,464)
Silinmələr	71	248	798	7,270	8,387
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	319	(2)	(17)	(25)	275
31 dekabr 2024-cü il	(106)	(16,173)	(21,605)	(105,119)	(143,003)
Xalis balans dəyəri					
31 dekabr 2022-ci il	6,809	16,938	9,857	46,434	80,038
31 dekabr 2023-cü il	6,842	21,803	13,625	49,543	91,813
31 dekabr 2024-cü il	6,588	60,128	15,974	60,270	142,960

31 dekabr 2024-cü il tarixinə 70,356 AZN (2023-cü il: 64,902 AZN) məbləğində əmlak və avadanlıqlar tamamilə köhnəlmişdir, lakin istifadədə olmuşdur.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə əmlak və avadanlıqlara 2,376 AZN (2023-cü il: 6, 753 AZN) məbləğində anbardakı maddələr daxil olmuşdur.

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə binalarının yenidən qiymətləndirilmiş məbləğini müəyyən etmək məqsədilə Qrup müstəqil qiymətləndirici olan "Vecon Consulting" MMC-ni (2023-cü il: "Vecon Consulting" MMC) cəlb etmişdir. Yenidən qiymətləndirilmiş məbləğ bazar və gəlir əsaslı sübutlara istinadən müəyyən edilir. Qiymətləndirmə metodu olaraq satışların müqayisəli təhlili və gəlirin təhlili istifadə edilmişdir. Yenidən qiymətləndirmə nəticəsində 415 AZN məbləğində gəlir (2023-cü il: 416 AZN məbləğində gəlir) digər ümumi gəlir tərkibində tanınmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

11. Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

Binalar dəyər modelindən istifadə etməklə qiymətləndirilsəydi, balans dəyərləri aşağıdakı kimi olardı:

	2024	2023
İlkin dəyər	8,031	8,031
Yığılmış köhnəlmə	(6,192)	(5,790)
Xalis balans dəyəri	1,839	2,241

12. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıda təqdim edilir:

	Qudvil	Lisenziya	Kompüter proqramı	Cəmi
İlkin dəyər				
1 yanvar 2023-cü il	8,535	21,803	26,595	56,933
Əlavələr	–	10,328	6,029	16,357
Sililmələr	–	(5,616)	(118)	(5,734)
31 dekabr 2023-cü il	8,535	26,515	32,506	67,556
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	22,526	147	6,439	29,112
Əlavələr	–	21,373	6,717	28,090
Sililmələr	–	(6,886)	(515)	(7,401)
31 dekabr 2024-cü il	31,061	41,149	45,147	117,357
Yığılmış amortizasiya				
1 yanvar 2023-cü il	–	(10,270)	(10,965)	(21,235)
Amortizasiya xərci	–	(8,822)	(3,098)	(11,920)
Sililmələr	–	5,616	118	5,734
31 dekabr 2023-cü il	–	(13,476)	(13,945)	(27,421)
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	–	(46)	(4,926)	(4,972)
Amortizasiya xərci	–	(16,014)	(4,301)	(20,315)
Sililmələr	–	6,923	254	7,177
31 dekabr 2024-cü il	–	(22,613)	(22,918)	(45,531)
Xalis balans dəyəri	–	–	–	–
31 dekabr 2022-ci il	8,535	11,533	15,630	35,698
31 dekabr 2023-cü il	8,535	13,039	18,561	40,135
31 dekabr 2024-cü il	31,061	18,536	22,229	71,826

2024-cü və 2023-cü il ərzində Qrup satınalma üzrə yaranan qudvil üçün illik dəyərsizləşmə testini həyata keçirdi. Qrup dəyərsizləşmə göstəricilərini yoxlayarkən, digər amillərlə yanaşı, bazar kapitallaşması ilə balans dəyəri arasındakı əlaqəni nəzərə alır. Qrup bərpa edilə bilən məbləği qiymətləndirərkən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətindən və kapitalın orta çəkili dəyərindən faiz dərəcəsi kimi istifadə etmişdir. Biznesin bərpa edilə bilən məbləği (istifadə dəyəri) kapitalın orta çəkili dəyərindən istifadə etməklə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərini müəyyən etməklə hesablanır və nəticədə Qrup qudvillə bağlı dəyərsizləşmənin olmaması qənaətinə gəlmişdir.

13. İstifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəliyi

İstifadə hüququ olan aktivlərdə hərəkət:

	2024	2023
1 yanvarda	32,605	38,372
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	2,329	–
Əlavələr	75,716	1,696
İcarəyə modifikasiya	2,668	2,809
Məzənnə fərqi	253	–
Köhnəlmə xərci	(17,790)	(10,272)
31 dekabrda	95,781	32,605

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. İstifadə hüququ olan aktivlər və icarə öhdəliyi (davamı)

İcarə öhdəliyində hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024	2023
1 yanvarda	39,597	44,431
Müəssisələrin birləşməsi yolu ilə əlavələr	2,370	–
Əlavələr	43,405	1,696
İcarəyə modifikasiya	2,367	2,508
Faiz xərci	8,247	4,855
Məzənnə fərqi	26	–
Ödənişlər	(19,349)	(13,893)
31 dekabrda	76,663	39,597

14. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Cari vergi xərci	(67,602)	(101,002)
Təxirə salınmış (xərc)/fayda – müvəqqəti fərqlərin yaranması	(5,142)	18,696
Çıxılsın: digər ümumi gəlirdə tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi	120	501
Mənfəət vergisi xərci	(72,624)	(81,805)

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi aşağıda təqdim olunur:

	2024	2023
DÜG vasitəsilə ədalətli dəyərlə təyin edilmiş borc alətləri üzrə xalis (gəlir)/zərər	84	(29)
DÜG vasitəsilə ədalətli dəyərlə təyin edilmiş kapital investisiyaları üzrə xalis (gəlir)/zərər	(121)	(389)
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi	(83)	(83)
Digər ümumi gəlirə aid edilmiş mənfəət vergisi	(120)	(501)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsindən fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2024	2023
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəlki mənfəət	311,806	363,908
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri mənfəət vergisi xərci	(62,361)	(72,782)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan və ya qiymətləndirilməyən maddələrin vergiyə təsiri		
Çıxılmayan xərclər	(4,323)	(6,736)
Tanınması dayandırılmış təxirə salınmış vergilər	(6,600)	(1,997)
Digər	660	(290)
Mənfəət vergisi xərci	(72,624)	(81,805)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

14. Vergilər (davamı)

31 dekabrda təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkətləri aşağıda təqdim olunur:

	Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi			2024
	2022	Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə	2023	Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda	Digər ümumi gəlirdə	
Çıxılan müvəqqəti fərqlərin vergiyə təsiri							
İstifadə edilməmiş vergi zərərləri	1,066	(307)	–	759	–	–	759
Asılı müəssisəyə investisiya	855	3,519	–	4,374	527	–	4,901
İnvestisiya qiymətli kağızları	252	225	(418)	59	161	(36)	184
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	258	(449)	–	(191)	240	–	49
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	1,457	64	–	1,521	–	–	1,521
Kreditlə bağlı öhdəliklər və digər dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(338)	754	–	416	1,154	–	1,570
İcarə öhdəliyi	9,566	(1,647)	–	7,919	7,034	–	14,953
Digər aktivlər	(4,448)	3,551	–	(897)	12,783	–	11,886
Digər öhdəliklər	10,817	5,542	–	16,359	2,345	–	18,704
Təxirə salınmış vergi aktivləri	19,485	11,252	(418)	30,319	24,244	(36)	54,527
Qeyri-maddi aktivlər	(241)	(265)	–	(506)	(819)	–	(1,325)
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	676	(676)	–	–	(510)	–	(510)
İstifadə hüququ olan aktivlər	(8,279)	1,758	–	(6,521)	(12,221)	–	(18,742)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(43,215)	6,568	–	(36,647)	(9,252)	–	(45,899)
Əmlak və avadanlıqlar	(2,904)	560	(83)	(2,427)	(6,464)	(84)	(8,975)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(53,963)	7,945	(83)	(46,101)	(29,266)	(84)	(75,451)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi (öhdəlikləri)/aktiv	(34,478)	19,197	(501)	(15,782)	(5,022)	(120)	(20,924)

15. Kredit zərəri xərci və digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeyd alınmış maliyyə alətləri üzrə GKZ xərcləri göstərilir:

	Qeyd	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	462	–	2,379	2,841
Amortizasiya hesablanmış dəyərlər					
müştərilərə verilmiş kreditlər	10	(861)	(19,828)	(38,371)	(59,060)
Digər maliyyə aktivləri	16	(671)	(62)	(994)	(1,727)
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri		(1,070)	(19,890)	(36,986)	(57,946)
Maliyyə zəmanətləri	22	(892)	(1,400)	(14)	(2,306)
İstifadə edilməmiş kredit üzrə öhdəliklər	22	(665)	(1,483)	(11)	(2,159)
Akkreditivlər	22	(20)	–	–	(20)
Kreditlə bağlı öhdəliklər		(1,577)	(2,883)	(25)	(4,485)
Cəmi kredit zərəri üzrə xərc		(2,647)	(22,773)	(37,011)	(62,431)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Kredit zərəri xərci və digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeyd alınmış maliyyə alətləri üzrə GKZ xərcləri göstərilir:

	Qeyd	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
İnvestisiya qiymətli kağızları	9	(174)	–	–	(174)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlər					
müştərilərə verilmiş kreditlər	10	(9,538)	7,321	(14,315)	(16,532)
Digər maliyyə aktivləri	16	(83)	(32)	(471)	(586)
Maliyyə aktivləri üzrə kredit zərəri		(9,795)	7,289	(14,786)	(17,292)
Maliyyə zəmanətləri	22	(160)	87	47	(26)
Akkreditivlər	22	(1,740)	(77)	1,294	(523)
İstifadə edilməmiş kredit üzrə öhdəliklər	22	20	1	–	21
Kreditlə bağlı öhdəliklər		(1,880)	11	1,341	(528)
Cəmi kredit zərəri üzrə xərc		(11,675)	7,300	(13,445)	(17,820)

Digər dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlarda hərəkətlər aşağıdakı kimi olmuşdur:

	İcra zəmanətləri
1 yanvar 2023-cü il	(2,079)
Xərc	(91)
31 dekabr 2023-cü il	(2,170)
Xərc	(123)
31 dekabr 2024-cü il	(2,293)

16. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Digər maliyyə aktivləri		
Ödənilməkdə olan vəsaitlər	159,327	96,309
Yerli büdcədən alınacaq məbləğ	18,504	12,495
Hesablanmış komissiya	4,039	3,596
Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondundan debitor borcları	377	111,594
Törəmə maliyyə aktivləri	83	5,346
Çıxılsın – Digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat	(6,541)	(4,861)
Cəmi digər maliyyə aktivləri	175,789	224,479
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Əvvəlcədən ödəmə	18,581	12,162
Əvvəlcədən ödənilmiş icarə və digər təxirə salınmış xərclər	17,204	51,030
Yenidən mülkiyyətə alınmış girov	10,227	10,048
Mal-material ehtiyatları	6,469	–
Alınacaq/əvəzi ödəniləcək ƏDV	4,017	1,583
Ehtiyat hissələri	2,912	2,216
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	59,410	77,039
Digər aktivlər	235,199	301,518

Qrupun Azərbaycan Əmanətlərin Sığortalanması Fondundan (bundan sonra "AƏSF") debitor borcu rezident Qrupun 2023-cü ildə fəaliyyəti dayandırması ilə əlaqədar olmuşdur. Rezident bankların fəaliyyəti dayandırıldıqdan sonra Bank müvafiq Qrupun müştərilərinə 111,594 AZN məbləğində depozitlər və cari hesabların əvəzini ödəməyə borclu olmuşdur və 31 dekabr 2023-cü il tarixinə AƏSF-dən kompensasiyanın ödənilməsi gözlənilirdi. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə bu məsələ ilə bağlı debitor borcunun məbləği AƏSF tərəfindən davam edən kompensasiyanın ödənilməsi prosesini əks etdirərək 377 AZN-dək azalmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

16. Digər aktivlər və öhdəliklər (davamı)

2022-ci il ərzində Bank aidiyyəti olan şəxslə başlama tarixi 2024-cü ilin yanvar ayı olan yeni baş ofis binasının icarəsinə dair 10 illik müqavilə bağlamışdır. Bu icarəni təmin etmək üçün Bank əvvəlcədən ödəniş etməli olmuşdur. 2024-cü ilin yanvar ayından başlayaraq icarəyə götürülmüş mərtəbələr istifadəyə hazır olduğundan Bank icarə ödənişlərini həyata keçirməyə başlamışdır. Bu icarə müqaviləsinin 16 sayılı MHBS-nin əhatə dairəsində olduğunu nəzərə alaraq, Bank əvvəlcədən ödəmə məbləğini silmişdir və 53,919 AZN məbləğində istifadə hüququ aktivini tanımışdır (31 dekabr 2023-cü il: 38,213 AZN məbləğində əvvəlcədən ödəmə).

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2024-cü il tarixinə digər maliyyə aktivləri üzrə GKZ-də dəyişikliklər təhlil edilir:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü il tarixinə GKZ	(152)	(97)	(4,612)	(4,861)
Qaytarılma/ (xərclər)	(671)	(62)	(994)	(1,727)
Silinmiş məbləğlər			47	47
31 dekabr 2024-cü il tarixinə	(823)	(159)	(5,559)	(6,541)

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2023-cü il tarixinə digər maliyyə aktivləri üzrə GKZ-də dəyişikliklər təhlil edilir:

	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü il tarixinə GKZ	(69)	(65)	(4,358)	(4,492)
Xərclər	(83)	(32)	(471)	(586)
Silinmiş məbləğlər	-	-	217	217
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(152)	(97)	(4,612)	(4,861)

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2024</i>	<i>2023</i>
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Ödənilməkdə olan vəsaitlər	149,258	78,318
Hesablanmış xərclər	18,944	11,149
Maliyyə zamanətləri və digər kreditlə bağlı öhdəliklər üzrə ehtiyat	15,579	11,094
Borc öhdəlikləri	850	-
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	184,631	100,561
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
İşçilərə ödəniləcək vəsaitlər	57,166	59,016
Təxirə salınmış gəlirlər	38,986	8,616
Yerli büdcəyə ödəniləcək məbləğlər	17,940	15,867
Müqavilə öhdəlikləri	15,012	14,681
Mənfəət vergisi olmayan vergilər	9,926	5,688
İcra zamanətləri üçün ehtiyatlar	2,293	2,170
Digər	255	244
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	141,578	106,282
Digər öhdəliklər	326,209	206,843

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və ya öhdəliklər kimi qeydə alınmış törəmə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini şərti məbləğləri ilə birlikdə göstərilir. Şərti məbləğ, ümumi göstərilməklə, törəmə alətin aid olduğu müvafiq aktivin məbləği, soraq dərəcəsi və ya göstəricisidir və törəmələrin dəyərində dəyişiklikləri ölçmək üçün baza kimi çıxış edir. Şərti məbləğlər ilin sonuna başa çatmamış əməliyyatların həcmi göstərir və kredit riskini əks etdirmir.

	<i>31 dekabr 2024-cü il</i>			<i>31 dekabr 2023-cü il</i>		
	<i>Şərti dəyər</i>	<i>Ədalətli dəyərlər</i>		<i>Şərti dəyər</i>	<i>Ədalətli dəyərlər</i>	
		<i>Aktiv</i>	<i>Öhdəlik</i>		<i>Aktiv</i>	<i>Öhdəlik</i>
Xarici valyuta müqavilələri						
Svoplar – yerli	10,200	83	-	147,547	5,346	-
Cəmi törəmə aktivlər		83			5,346	

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

17. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Hüquqi şəxslər		
Cari hesablar	4,987,056	3,420,184
Müddətli depozitlər	1,320,138	867,819
Fiziki şəxslər		
Cari hesablar	1,418,847	1,393,818
Müddətli depozitlər	1,251,111	662,668
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	8,977,152	6,344,489
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə girov kimi saxlanılanlar (Qeyd 22)	(43,125)	(26,694)

31 dekabr 2024-cü ildə Qrupun 10 (2023-cü il: on) ən iri müştərisi üzrə məbləğlərin məcmu qalığı 3,349,756 AZN olmuş və ya cəmi müştəri hesablarının 37%-ni (2023-cü il: 1,956,382 AZN və ya 31%) təşkil etmişdir.

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur:

	2024		2023	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	2,669,958	30%	2,056,486	32%
Enerji	1,684,964	19%	647,072	10%
Ticarət və xidmətlər	1,642,337	18%	1,391,800	22%
Tikinti	1,192,944	13%	1,119,723	18%
Sığorta	805,185	9%	384,344	6%
İstehsal	305,446	3%	158,849	3%
Təhsil	262,397	3%	226,014	4%
Nəqliyyat və rabitə	182,744	2%	141,566	2%
Kənd təsərrüfatı	139,423	2%	121,341	2%
Digər	91,754	1%	97,294	1%
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	8,977,152	100%	6,344,489	100%

18. Buraxılmış borc qiymətli kağızları

	2024	2023
ABŞ dolları ilə istiqrazlar	265,516	59,578
AZN ilə istiqrazlar	100,348	–
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	365,864	59,578

2024-cü il ərzində Qrup kütləvi təklif vasitəsilə 246,500 AZN məbləğində 7% kupon dərəcəsi və 7 il ödəmə müddəti ilə ABŞ dolları ilə istiqrazları və 100,000 AZN məbləğində 10% kupon dərəcəsi ilə 1 il ödəmə müddəti ilə istiqrazları buraxmışdır. Emissiya Bakı Fond Birjasında yerləşdirmə vasitəsilə həyata keçirilmişdir. Qrup bu borc qiymətli kağızları ilə əlaqəli hər hansı maliyyə və ya qeyri-maliyyə şərtlərinə əməl etməli deyildir. 2024-cü il ərzində Qrup 2022-ci ildə buraxılmış 42,500 AZN məbləğində istiqrazları geri almışdır.

19. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər

31 dekabr 2024-cü il tarixinə ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər:

	2024	2023
Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu	376,039	325,957
Azərbaycan Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu	80,283	29,272
Təhsil Tələbə Krediti Fondu	56,417	79,385
Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi	1,346	1,750
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı	–	540
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	514,085	436,904

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər (davamı)

2005-ci ildə Bank Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin proqramı olan Milli Sahibkarlığa Kömək Fondu ilə kiçik və orta müəssisələrin maliyyələşdirilməsi üçün kredit razılaşması imzalamışdır. 2018-ci ildə Fondun adı Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Fonduna dəyişdirilmişdir. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1% (2023-cü il: illik 1%) dərəcəsi ilə verilir və müddəti 2025-2031-ci (2023-cü il: 2024-2031) illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri illik 7.0%-dək faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara kreditlər vermək üçün istifadə edə bilər.

2016-cı ildə Bank Azərbaycan İpoteka Fondu ASC ilə fiziki şəxslərə uzunmüddətli ipoteka kreditlərinin verilməsi üçün kredit razılaşmasını imzalamışdır. 2018-ci ildə Fondun adı Azərbaycan Respublikası İpoteka və Kredit Zəmanət Fonduna dəyişdirilmişdir. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1%-6% dərəcəsi ilə verilir (2023-ci il: illik 1% və 4%) və müddəti 2025-2054-cü (2023-cü il: 2023-2053-cü) illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri 8%-dək illik faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara kreditlər vermək üçün istifadə edir.

2018-ci ildə Bank, Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyi ilə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin kənd təsərrüfatı sektorundakı müəssisələrin maliyyələşdirilməsini nəzərdə tutan proqramına dair kredit müqaviləsi imzalamışdır. Bu proqram əsasında, vəsaitlər Banka illik 2% və 3% dərəcələri ilə verilir (2023-cü il: illik 2% və 3%) və müddəti 2025-2029-cu (2023-cü il: 2024-2027-ci) illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri illik 7%-dək (2023-cü il: illik 7%-dək) illik faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara kreditlər vermək üçün istifadə edir.

2021-ci ildə Bank Təhsil Tələbə Krediti Fondu ilə kredit müqaviləsi imzalamışdır. Fond Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərir və tələbələrin təhsil haqlarının maliyyələşdirilməsi ilə məşğul olur. Təhsil Tələbə Krediti Fondu 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentin Fərmanı ilə təsis edilmişdir. Fondun nizamnamə kapitalı 56,417 AZN (2023-cü il: 79,385 AZN) təşkil edir və həmin vəsaitlər Banka Fondun cari hesabı kimi köçürülmüşdür. Proqram çərçivəsində kreditlərin şərtləri və faiz dərəcələri Fond tərəfindən müəyyən ediləcək. Bank şərtlərə cavab verən tələbələrin kreditlərini maliyyələşdirəcək Fond isə daha sonra maliyyələşdirilmiş məbləği Banka köçürəcək. Fond bu kreditlərlə əlaqəli bütün riskləri daşıyacaq.

20. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Maliyyə təşkilatlarından alınmış müddətli depozitlər	29,427	18,384
Cari hesablar	20,806	18,623
Kredit təşkilatlarından alınmış uzunmüddətli kreditlər	6,704	40,366
REPO müqavilələri	–	403,760
Kredit təşkilatları qarşısında digər öhdəliklər	159,984	126,649
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	216,921	607,782

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən repo müqavilələri üzrə girov qoyulmuş notların ədalətli dəyəri sıfır (2023-cü il: 404,453 AZN) təşkil etmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə 159,984 AZN (2023-cü il: 126,649 AZN) məbləğində kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər əsasən digər bankların xidmətləri üçün ödəniş terminalları vasitəsilə müştərilər tərəfindən nağd ödənişlərə (kredit ödənişləri, hesaba depozitlər, köçürmələr və s.) görə "PaşaPay" MMC-nin 62 kredit təşkilatı (2023-cü il: 42 kredit təşkilatı) qarşısında faiz hesablanmayan öhdəliklərindən ibarət olmuşdur.

21. Kapital

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə Qrupun səhm kapitalı adi və imtiyazlı səhmlərdən ibarətdir. Adi səhmlər 17 iyul 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qiymətli Kağızlar Komitəsində qeydiyyatda alınmışdır. Beləliklə, buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş kapital hər birinin nominal dəyəri 12.39 AZN olmaqla 16,614,205 adi səhmdən ibarətdir. Hər adi səhm bir səs hüququnu verir, imtiyazlı səhmlər isə səs hüququ vermir.

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə səhm kapitalının qalığı 265,850 AZN təşkil etmişdir.

Səhmdarların 29 mart, 3 iyul, 26 sentyabr 2024-cü il tarixlərində keçirilmiş ümumi yığıncaqlarının qərarı ilə Qrup 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatın il üzrə imtiyazlı səhmlər üzrə 9,000 AZN (hər səhm üzrə 1.86 AZN), adi səhmlər üzrə isə müvafiq olaraq 61,000 AZN, 55,000 AZN və 51,112 AZN (hər səhm üzrə 10.06 AZN) məbləğində dividendlər elan etmiş və ödəmişdir. Bütün məbləğlərə səhmdarların adından ödənilməli 5% ÖMV daxildir. İmtiyazlı səhmlər üzrə sabit dividend (15%) mövcuddur və heç bir səs hüququ yoxdur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Kapital (davamı)

Səhmdarların 12 yanvar 2023-cü il, 31 mart 2023-cü il və 6 iyul 2023-cü il tarixlərində keçirilmiş Ümumi Yığıncağının qərarı ilə, Qrup 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə müvafiq olaraq imtiyazlı səhmlər üzrə 9,000 AZN məbləğində (hər səhm üzrə 1.86 AZN), adi səhmlər üzrə isə 148,400 AZN və 13,700 AZN məbləğlərində (bir səhm üzrə 9.76 AZN) dividendlər elan etmiş və ödəmişdir. İmtiyazlı səhmlər üzrə sabit dividend (15%) mövcuddur və heç bir səs hüququ yoxdur.

Bütün məbləğlərə səhmdarlar adından ödənilməli olan ÖMV daxildir.

Əlavə ödənilmiş kapital

Əlavə ödənilmiş kapital buraxılmış səhmlərin dəyərində görə ödənişlər istisna olmaqla, səhmdarların məcmu töhfəsini əks etdirir.

Binaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyat

Yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı binaların ədalətli dəyərində artımı və azalmanı (o şərtlə ki, həmin azalma əvvəllər kapitalda tanınmış eyni aktiv üzrə artımla bağlı olsun) uçota almaq üçün istifadə olunur.

İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər

Bu ehtiyat DÜGƏD ilə ölçülən satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızların ədalətli dəyərindəki dəyişiklikləri uçota alır.

22. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Ümumi icmal

Qrup bütün əməliyyatlarını Azərbaycan Respublikasında həyata keçirir.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadiyyatı karbohidrogen qiymətlərinə xüsusilə həssasdır. Lakin son illər ərzində Azərbaycan Respublikasının hökuməti daha tarazlı iqtisadiyyata keçidi sürətləndirmək və hazırda da ölkə ÜDM-in əhəmiyyətli hissəsini təmin etməyə davam edən karbohidrogen sektorundan asılılığı azaltmaq üçün mühüm iqtisadi və sosial islahatlara başlamışdır.

İqtisadi göstəricilər

2024-cü ildə Azərbaycanın ÜDM-i 4.6% artaraq, 2023-cü ildəki 1.1% göstəricisi ilə müqayisədə nəzərəcarpacaq dərəcədə sürətlənmişdir. Neft-qaz sektorunda artım tempi cüzi 0,3%, qeyri neft-qaz sektorunda isə 6,2% təşkil etmişdir. Bu artım əsasən qeyri-neft sektoruna dövlət investisiyaları, biznes mühitinin yaxşılaşması və istehlak xərclərinin artması nəticəsində baş vermişdir. Ümumi iqtisadi göstəricilər hökumətin iqtisadiyyatın diversifikasiyası istiqamətindəki davamlı səylərini əks etdirməkdədir.

2023-cü və 2024-cü illər ərzində Azərbaycan manatı, qismən yüksək karbohidrogen qiymətləri və effektiv monetar və fiskal siyasət sayəsində əsas valyuta dəyişmələrinə qarşı dayanıqlılıq nümayiş etdirmişdir. Bundan əlavə, 2024-cü ildə Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları təxminən 7% artaraq ilin sonuna 70 milyard ABŞ dollarını ötmüşdür.

Gələcəyə baxdıqda, yerli və beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün sabit artım proqnozlaşdırırlar. BMT 2025-ci il üçün Azərbaycanın ÜDM-in artım tempinin 3%, Azərbaycan İqtisadiyyat Nazirliyi isə 2025-ci və 2026-cı illər üçün ÜDM-in artım tempinin müvafiq olaraq 3,5% və 2,8% olacağını proqnozlaşdırır. Bundan əlavə, Azərbaycanın təbii qazına qlobal tələbatın artaraq 2025-ci ildə və sonrakı illərdə də ÜDM-in artımına töhfə verəcəyi gözlənilir.

Monetar siyasət

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (ARMB) maliyyə sabitliyini təmin etmək məqsədilə pul siyasətini fəal şəkildə idarə etməyə davam etmişdir. 2024-cü ildə ARMB inflyasiya dərəcələrindəki təmkinlilik fonunda yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsini 8,25%-dən 7,25%-dək endirmişdir. Bu düzəliş 2023-cü ildə 8,8%-dən 2024-cü ildə 2,2%-dək azalan inflyasiya üzərində nəzarəti saxlamaqla iqtisadi artımı dəstəkləmək məqsədi daşıyır.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı müəkkəb iqtisadi şəraitdə maliyyə sabitliyini təmin etmək məqsədi ilə bank sektorunda yaranan likvidlik şərtlərinə cavab olaraq məcburi ehtiyat normalarına da düzəlişlər etmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Əməliyyat mühiti (davamı)

Ümumi icmal (davamı)

2024 və 2023-cü illər ərzində Azərbaycan manatı 1 ABŞ dollarına nisbətə 1,7000 AZN səviyyəsində sabit qalmışdır.

Kredit reytinginin qiymətləndirilməsi

2024-cü il ərzində Standard & Poor's agentliyi Azərbaycanın kredit reytingini sabit proqnozla "BB+" səviyyəsində müəyyən etmişdir. Moody's agentliyinin Azərbaycan üzrə ən son kredit reytingi müsbət proqnozla "Ba1" səviyyəsində müəyyən edilmişdir. Fitch Ratings kredit profilinin yaxşılaşmasını əks etdirərək Azərbaycanın xarici valyutada uzunmüddətli emitent defoltu reytingini (IDR) "BBB-"-dən "BB+"-dək yüksəltmişdir. Bu qiymətləndirmə son illərdə iqtisadi siyasətin effektivliyini, güclü fiskal göstəriciləri və yüksək karbohidrogen qiymətlərini əks etdirir.

Rəhbərliyin cavabı

Qrupun rəhbərliyi mövcud şəraitdə baş verən hadisələri izləməkdədir və yaxın gələcəkdə Qrupun işgüzar fəaliyyətinin davamlılığını və inkişafını təmin etmək üçün zəruri hesab etdiyi ehtiyat tədbirləri görür. Qrup likvidlik mövqeyini hər gün izləyir və onun davamlı fəaliyyət üçün kifayət hesab edir. Qrup likvidlik mövqeyini gündəlik izləyir.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Qrup məhkəmə prosesləri və şikayətlər obyektli olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə proses və ya şikayətlərdən irəli gələn yekun öhdəlik (əgər olarsa) Qrupun maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə əhəmiyyətli mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Qrupun əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərh ilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycan Respublikasında son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları bu qanunvericiliyin şərh edilməsi və tətbiqində daha sərt mövqe tuta bilərlər, buna görə də gələcəkdə vergi orqanları Qrupun əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarilə müvafiq orqanlar tərəfindən əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama aparmaq qərarı qəbul edildiyi ildən birbaşa əvvəlki üç təqvim ili üzrə aparıla bilər. Son vergi yoxlaması 2017-ci ilin birinci yarısını əhatə etmişdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhə münasibdir və Qrupun vergi, valyuta və gömrük mövqeləri dəstəklənəcəkdir.

Sığorta

Qrup hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallarla uyğunlaşmağı tələb edir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bank bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski Qrupun təminatlı kredit üzrə 1-ci dərəcəli kapitalının 10 faizindən artıq olmaması ilə bağlı əmsal istisna olmaqla bütün əmsallara riayət etmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Qrupun əmsalı 10.49% (2023-cü il: 11.11%) olmuşdur.

Bu əmsalın pozulması dövlətin maliyyələşdirdiyi layihələr üçün edilən investisiya ilə əlaqəli olmuşdur.

İl ərzində Bank bu uyğunsuzluqlarla bağlı hər ay ARMB-yə məlumat təqdim etmiş və Qrupa qarşı hər hansı sanksiya tətbiq edilməmişdir. Rəhbərlik hesab edir ki, qeyd edilən pozuntu ilə bağlı Banka qarşı gələcəkdə də heç bir sanksiya tətbiq edilməyəcək.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)**Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər**

Qrup tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqda vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupun ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Qrupa müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Qrupun müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

31 dekabrda Qrupun maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2024	2023
İstifadə edilməmiş kredit üzrə öhdəliklər	2,445,559	1,467,747
Maliyyə zəmanətləri	1,052,344	808,432
Akkreditivlər	9,880	21,071
Çıxılsın – kreditlə əlaqəli öhdəliklər üzrə GKZ üçün ehtiyatlar (Qeyd 16)	(15,579)	(11,094)
Kreditlə bağlı təəhhüdlər	3,492,204	2,286,156
İcra zəmanətləri	614,667	312,864
Çıxılsın – icra zəmanətləri üçün ehtiyatlar (Qeyd 16)	(2,293)	(2,170)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girov çıxıldıqdan əvvəl)	4,104,578	2,596,850
Çıxılsın – zəmanətlər və akkreditivlər üzrə girov qoyulmuş pul vəsaitləri (Qeyd 17)	(43,125)	(26,694)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	4,061,453	2,570,156

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatın il ərzində GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

Maliyyə zəmanətləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2024-cü ildə GKZ	(871)	(266)	–	(1,137)
Yeni risklər	(2,972)	–	–	(2,972)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	577	154	–	731
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(95)	95	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	1,519	(1,519)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	–	5	(5)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	62	(21)	(9)	32
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	17	(114)	–	(97)
31 dekabr 2024-cü il	(1,763)	(1,666)	(14)	(3,443)

İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi
1 yanvar 2024-cü ildə GKZ	(6,996)	(2,902)	–	(9,898)
Yeni risklər	(7,367)	–	–	(7,367)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	2,090	1,007	–	3,097
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(1,392)	1,392	–	–
Mərhələ 2-yə köçürmələr	2,703	(2,703)	–	–
Mərhələ 3-ə köçürmələr	12	47	(59)	–
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən risklərin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	1,319	(1,366)	48	1
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	1,970	140	–	2,110
31 dekabr 2024-cü il	(7,661)	(4,385)	(11)	(12,057)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

22. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)**Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər (davamı)**

<i>Akkreditivlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2024-cü ildə GKZ	(59)	-	-	(59)
Yeni risklər	(79)	-	-	(79)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	59	-	-	59
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	-	-	-	-
31 dekabr 2024-cü il	(79)	-	-	(79)

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il ərzində GKZ-lərdə dəyişikliklərin təhlili aşağıdakı kimidir:

<i>Maliyyə zamanətləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü ildə GKZ	(711)	(353)	(47)	(1,111)
Yeni risklər	(880)	-	-	(880)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	544	271	47	862
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(9)	9	-	-
Mərhələ 2-yə köçürmələr	193	(193)	-	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	-	-	-	-
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən balans dəyərinin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	4	(41)	-	(37)
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	(12)	41	-	29
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(871)	(266)	-	(1,137)

<i>İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü ildə GKZ	(5,256)	(2,825)	(1,294)	(9,375)
Yeni risklər	(6,405)	-	-	(6,405)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	1,891	1,239	577	3,707
Mərhələ 1-ə köçürmələr	(1,652)	954	698	-
Mərhələ 2-yə köçürmələr	2,076	(2,095)	19	-
Mərhələ 3-ə köçürmələr	13	6	(19)	-
Dövr ərzində mərhələlər arasında köçürülən balans dəyərinin dövrün sonuna GKZ-ə təsiri	1,465	(403)	19	1,081
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	872	222	-	1,094
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(6,996)	(2,902)	-	(9,898)

<i>Akkreditivlər</i>	<i>Mərhələ 1</i>	<i>Mərhələ 2</i>	<i>Mərhələ 3</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2023-cü ildə GKZ	(79)	(1)	-	(80)
Yeni risklər	(50)	-	-	(50)
Tanınması dayandırılmış və ya müddəti bitmiş risklər				
(silinmələri çıxmaqla)	68	1	-	69
GKZ hesablamaları üçün istifadə edilən giriş məlumatlarına dəyişikliklər	2	-	-	2
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	(59)	-	-	(59)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

23. Xalis haqq və komissiya gəliri

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Plastik kart əməliyyatları üzrə haqlar	295,522	206,211
Hesablaşma əməliyyatları	89,665	69,193
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	60,177	35,442
Zəmanətlər və öhdəliklər	31,629	18,919
Digər	27,418	11,356
Haqq və komissiya gəliri	504,411	341,121
Plastik kart əməliyyatları üzrə haqlar	(185,422)	(124,241)
Hesablaşma əməliyyatları	(33,624)	(25,795)
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	(6,599)	(4,718)
Zəmanətlər və öhdəliklər	(598)	(942)
Digər	(20,962)	(10,750)
Haqq və komissiya xərcləri	(247,205)	(166,446)
Xalis haqq və komissiya gəliri	257,206	174,675

24. Digər əməliyyat gəliri

Digər əməliyyat gəlirinə aşağıdakılar aiddir:

	2024	2023
Malların satışından gəlirlər	39,822	-
Paylama xidmətlərindən gəlirlər	22,327	-
Bank paketlərinə illik abunə haqqı	7,347	4,370
Vaxtından əvvəl götürülmə haqqı	6,369	2,082
Digər	9,898	6,189
Digər əməliyyat gəliri	85,763	12,641

25. Digər əməliyyat xərcləri

Digər əməliyyat xərclərinə aşağıdakılar aiddir:

	2024	2023
Satılmış malların maya dəyəri	(36,409)	-
Satış və paylama xərci	(22,752)	-
Digər	(550)	-
Digər əməliyyat xərcləri	(59,711)	-

26. İşçilər üzrə xərclər

İşçilər üzrə xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Əmək haqqı və mükafatlar	(263,179)	(188,933)
Sosial sığorta xərcləri	(45,404)	(33,885)
İşçilərlə bağlı digər xərclər	(8,562)	(5,721)
İşçilər üzrə xərclər	(317,145)	(228,539)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

27. Ümumi və inzibati xərclər

İl üzrə ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Əmlak və avadanlıqların təmiri və texniki xidməti	(47,848)	(27,295)
Marketing və reklam	(43,645)	(26,335)
Hüquq və konsaltinq xidmətləri	(28,360)	(22,655)
Sponsorluq	(21,082)	(20,081)
Rabitə xidmətləri	(20,884)	(23,451)
Əmanətlərin Sığortalıması Fondu üzrə xərclər	(15,438)	(12,493)
Boş plastik kartlar	(9,801)	(14,857)
Yerləşmə və icarə haqqı	(8,211)	(5,568)
Təhlükəsizlik	(6,368)	(5,982)
Ofis təchizatı	(5,810)	(5,297)
Nümayəndəlik xərcləri	(5,339)	(5,791)
Üzvlük haqları	(4,543)	(2,581)
Ezamiyyə və əlaqəli xərclər	(2,943)	(2,239)
Kommunal xərclər	(2,696)	(2,425)
Nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin texniki xidməti	(2,616)	(2,010)
Əmlak və avadanlıqların sığortası	(1,581)	(1,594)
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	(1,334)	(1,823)
Digər	(10,263)	(1,907)
Ümumi və inzibati xərclər	(238,762)	(184,384)

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının əhatə etdiyi il ərzində bütün EY şəbəkəsindəki firmalar tərəfindən xidmətlərin göstərilməsi üçün Qrupdan tutulan haqlar audit və qeyri-audit xidmətlərinə görə müvafiq olaraq 467 AZN (2023-cü il: 496 AZN) və 135 AZN (2023-cü il: 92 AZN) təşkil etmişdir.

28. Risklərin idarə edilməsi**Ön söz**

Öz fəaliyyətində Qrup müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Qrupun fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Qrupun hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Qrup əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Qrupun strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə edilməsi strukturu

Müşahidə Şurası risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsinə görə məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

Müşahidə Şurası

Müşahidə şurası risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Audit Komitəsi

Audit komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri və daxili auditin fəaliyyətinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə heyəti Qrupda ümumi risk prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələlərinə görə məsuliyyət daşıyır və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması

Risklərin idarə olunması departamenti müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Qrup aktivlərinin və öhdəliklərinin, eləcə də ümumi maliyyə strukturunun idarə olunmasına görə məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Qrupun maliyyələşdirmə və likvidlik risklərinə görə məsuliyyət daşıyır.

Daxili Audit

Daxili audit funksiyası hər il Qrupda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Qrupun prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və Audit komitəsinə nəticə və tövsiyələr haqqında hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Qrupun riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Qrupun müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanaraq aparılır. Belə limitlər Qrupun biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Qrupun qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Qrup bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və onu ölçür.

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə heyətinə, risk komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəşiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə Qrupun risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Qrupun bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə heyəti və Qrupun bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

Risklərin azaldılması

Qrup kredit risklərini azaltmaq məqsədilə girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Bu tip risklərin yaranma səbəbləri, biznes tərəfdaşlarının eyni və ya oxşar iş fəaliyyəti ilə məşğul olması, iş növünün eyni coğrafi regionda yer alması, eyni iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olan, iqtisadi və siyasi şərtlərdən asılı olan və bu səbəbdən müqavilələrdə göstərilmiş şərtlərin pozulma ehtimalını artıran risklərdir. Konsentrasiyalar Qrupun fəaliyyətinin xüsusi sənayelərə təsir göstərən hadisələrə nisbi həssaslığını göstərir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Ön söz (davamı)**

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək məqsədilə, Qrupun siyasət və prosedurlarına müxtəlif xüsusiyyətlərə malik portfellerin idarə edilməsi qaydaları daxil edilir. Kredit riskləri üzrə müəyyən edilmiş konsentrasiyalar müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Qrupun sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirməməsi səbəbindən Qrupun zərər çəkməsi riskidir. Qrup kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Qrupun qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Qrup kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Qrupa məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Törəmə maliyyə alətləri

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeyd edildiyi kimi törəmə maliyyə alətlərindən irəli gələn kredit riski istənilən vaxt müsbət ədalətli dəyərli törəmə alətləri ilə məhdudlaşır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Qrupun müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Qrup tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Bu cür ödənişlər akkreditivin şərtləri əsasında müştərilərdən toplanılır. Onlar Qrupu kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentləri üzrə maksimal kredit riskinin həcmi, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə təmsil olunur.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda aşağıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır. Girovun və digər risk azaldan üsulların təsiri Qeyd 10-da göstərilir.

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Qrup EFD-yə yaxınlaşmaqla diskont edilmiş, gözlənilən pul vəsaitlərinin çatışmazlığını ölçmək üçün GKZ-ni bir neçə ehtimalla ölçülmüş ssenari əsasında hesablayır. Pul vəsaitlərinin çatışmazlığı müqaviləyə uyğun olaraq şirkətə ödəniləcək pul vəsaitləri ilə müəssisənin əldə etməyi ehtimal etdiyi pul vəsaitləri arasındakı fərkdir. GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıda təsvir olunur və əsas elementləri aşağıdakılardır:

DE	<i>Defolt ehtimalı</i> müəyyən vaxt civarında defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yarana bilər.
DHRH	<i>Defolt halında riskin həcmi</i> , müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcmi qiyətləndirilməsidir.
DHZ	<i>Defolt halında zərər</i> müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditorun əldə etməyi gözlədiyi (o cümlədən hər hansı girovun realizasiyasından) pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

GKZ üzrə ehtiyat aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə (aktivin müddəti ərzində gözlənilən kredit zərəri və ya AMəGKZ) əsaslanır. Lakin əmələ gəldiyi andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə (12aGKZ) əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə aləti ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarət AMəGKZ-nin bir hissəsidir. Həm AMəGKZ, həm də 12aGKZ maliyyə alətinin müvafiq portfelinin xüsusiyyətindən asılı olaraq ya fərdi, ya da məcmu əsasla hesablanır.

Qrup hər hesabat dövrünün sonunda, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi (defolt) riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini müəyyən etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Qrup kreditləri Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və AYKD üzrə aşağıdakı kimi bölüşdürür:

Mərhələ 1:	Kreditlər ilk dəfə tanınanda, Qrup ehtiyatı 12aGKZ əsasında tanıyır. Mərhələ 1-in kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 2-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 2:	Kredit verildiyi andan etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artanda Qrup ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanıyır. Mərhələ 2 kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 3-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir.
Mərhələ 3:	Dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Qrup ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanıyır.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərle qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

Defoltun tərfi və bərpa olunma

Borcalan müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirərsə, Qrup maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ə (kredit üzrə dəyərsizləşmə) aid olduğunu hesab edir. Gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstəriləyi kimi iş gününün bağlanmasına gədər ödənilməyəndə Qrup banklardan alınacaq məbləğlərin defolta uğramasını hesab edir və dərhal tədbirlər görür.

Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasının keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində Qrup ödənişin aparılmayacağını göstərə bilən bir sıra halları da nəzərdən keçirir. Bu cür hadisələr baş verdikdə, Qrup hadisənin müştərinin defolta uğramış kimi hesab edilməsi və bu səbəbdən GKZ-nin hesablanması üçün Mərhələ 3 kimi qiymətləndirilməsi ilə nəticələnməsi və ya Mərhələ 2-nin məqsəduyğun olmasını diqqətlə nəzərdən keçirir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Bu cür hadisələrə aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Defolta uğramış və kredit üzrə dəyərsizləşmiş aktivlər aşağıdakılardır;
- ▶ Müqavilədə qeyd edilən tarixdən 90 gündən artıq gecikmə ilə əsas məbləğ və/və ya hesablanmış faiz və/və ya hər hansı digər ödənişlə kreditlər;
- ▶ Hesabat tarixində Mərhələ 3 səviyyəsində restrukturlaşdırma:
 - ▶ Kreditin ödənilməsi cədvəlinə 6 aydan çox güzəşt müddətinin verilməsi;
 - ▶ Kreditlərin müddətinin 12 aydan çox uzadılması;
 - ▶ Ödəniş cədvəlində növbəti 12 ay ərzində borcalanın/borcalanlar qrupunun cəmi borcunun 70%-dən çox azaldılması;
 - ▶ Kredite çevrilmiş zəmanətlərin restrukturizasiyası;
 - ▶ 90 gündən çox vaxtı keçmiş bütün restrukturizasiyalar;
 - ▶ Kredit ödənişlərinin 3-cü şirkət/tərəf tərəfindən aparılması və ya müflisləşmə təqdirində 3-cü tərəfin adına restrukturizasiya;
 - ▶ Rəhbərlik tərəfindən vaxtı keçmiş hesab olunan istənilən kredit;
 - ▶ Borcalanın digər öhdəliklərində problemli kreditlər müşahidə olunursa, problemli öhdəliklərin cəmi öhdəliklərə nisbəti 5%-dən çox olduqda;
 - ▶ Aşağıdakı şərtlərə uyğun olaraq restrukturizasiya edilmiş pərakəndə kreditlər, mənzil ipotekası və özəl bank pərakəndə kreditləri:
 - ▶ 90 gündən çox vaxtı keçmiş bütün restrukturizasiyalar;
 - ▶ Sonuncu restrukturizasiya zamanı əvvəlki restrukturizasiya olunmuş kreditin statusu Mərhələ 3 və ya Mərhələ 2 restrukturizasiya olubsa, bir neçə dəfə restrukturizasiya olunanlar;
 - ▶ Borcalanın krediti üzrə öhdəliklərin digər fiziki şəxsə verilməsi (ipoteka kreditləri istisna olmaqla);
 - ▶ Hesablanmış faiz və ya əsas borcun tam və ya qismən bağışlanması;
 - ▶ Yeni kreditin müddətinin 7 ildən artıq müddətə restrukturizasiyası (ipoteka kreditləri istisna olmaqla);
 - ▶ Kreditin ödəniş qrafikinə 3 (üç) aydan artıq güzəşt müddətinin verilməsi;
 - ▶ Borcalanın müflisləşmə, ödəniş qabiliyyətinin olmaması və ya oxşar şəraitdə olacağı/olması barədə məlumatın mövcud olması;
 - ▶ Defolta uğramış (Daxili reytinglərə əsaslanan yanaşma və xarici reytingə uyğun olaraq);
 - ▶ Eyni borcalanın digər maliyyə alətləri üzrə defolta uğramış.

Ən azı 6 ardıcıl ay ərzində defolt meyarlarından heç birinin qarşılanmadığı zaman maliyyə alətinin "bərpa olunmuş" hesab edilməsi və nəticədə Mərhələ 3-dən xaric yenidən təsnifləşdirilməsi Qrupun siyasəti çərçivəsindədir. Bərpa olunmadan sonra aktivin Mərhələ 2 və ya Mərhələ 1 kimi təsnifləşdirilməsi barədə qərar bərpa olunma zamanı yenilənmiş kredit dərəcəsi və onun ilkin tanıma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımın göstəricisi olub-olmamasından asılıdır.

Daxili reyting və DE-nin qiymətləndirilməsi prosesi

Qrupun Kredit risklərinin idarə edilməsi idarəsi öz daxili reyting modellərindən istifadə edir. Qrup korporativ müştəriləri Moody's modelinə əsasən qiymətləndirən əsas portfeller üçün ayrıca modelləri istifadə edir. Kiçik və orta müəssisələrə daxili dərəcələrdən istifadə etməklə 1-dən 20-dək dərəcələr verilir. Modellər həm keyfiyyət, həm kəmiyyət məlumatlarını özündə birləşdirir və borcalana aid məlumatlarla yanaşı, borcalanın davranışına təsir göstərə biləcək əlavə xarici məlumatlardan istifadə edir. Praktiki cəhətdən uyğun olduqda, onlar, həmçinin milli və beynəlxalq xarici reyting agentliklərinin məlumatlarına əsaslanır. Proqnoz məlumatı və 9 sayılı MHBS-yə uyğun riskin mərhələli təsnifləşdirilməsini özündə birləşdirən DE-lər hər bir dərəcə üçün təyin edilir. Bu proses hər bir iqtisadi ssenari üçün uyğun şəkildə təkrar olunur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Qrup təminatlı fərdi kreditlər, kredit kartları və overdraftlar kimi istehlak kreditləri məhsulları üçün DE üzrə baza dərəcələrini müəyyən etmək üçün xüsusi dəyişənlərdən istifadə edir. Bu cür dəyişənlərə kredit tarixçəsi, Qrup tərəfindən buraxılmış debet kartları ilə müştərilərin əməliyyatlarının həcmi, iş yeri, yaşayış bölgəsi, yaş və cins kimi borcalanın amilləri daxildir. Bu dəyişənlərin seçilməsi və ölçülməsi tarixi məlumatların statistik təhlilə və ekspert mühakimələrinə əsaslanır ki, bu da DE modelinin müxtəlif növ borcalanlar üçün defolt ehtimalını dəqiq proqnozlaşdırmasını təmin edir.

Xəzinədarlıq və bankdaxili münasibətlər

Qrupun xəzinədarlıq və bankdaxili münasibətləri və qarşı-tərəfləri maliyyə xidmətləri üzrə təşkilatlar, banklar, broker-dilerlər, mübadilə məntəqələri və klirinq-hesablaşma mərkəzlərindən ibarətdir. Bu münasibətlər üçün Qrup maliyyə məlumatları və digər xarici məlumat (məs. xarici reytinglər) kimi ictimaiyyət üçün açıq olan məlumatı təhlil edir və yuxarıdakı cədvəldə göstəriləni kimi daxili reyting təyin edir.

Korporativ və kiçik biznesin kreditləşməsi

Korporativ kreditlər üçün, borcalanlar Qrupun xüsusi kredit riski ilə məşğul olan işçiləri tərəfindən qiymətləndirilir. Kredit riskinin qiymətləndirilməsi aşağıdakılar kimi müxtəlif əvvəlki dövrlər üzrə, cari və proqnoz məlumatlarını nəzərə alan kredit qiymətləndirilməsi modelinə əsaslanır:

- ▶ Müştəri tərəfindən hazırlanmış proqnozlar və büdcələrlə birlikdə əvvəlki dövrlər üzrə maliyyə məlumatı. Müştərinin maliyyə nəticələrini qiymətləndirmək üçün bu maliyyə məlumatlarına nail olunmuş və gözlənilən nəticələr, ödəmə qabiliyyəti əmsali, likvidlik əmsali və hər hansı digər müvafiq əmsallar daxildir;
- ▶ Xarici tərəflərdən alınan ictimaiyyət üçün açıq olan müştərilərə dair məlumatlar. Bu məlumatlara reyting agentlikləri tərəfindən verilmiş xarici reyting dərəcələri daxildir;
- ▶ Hər hansı makro-iqtisadi və ya coğrafi məlumat, məs. xüsusi sənaye üzrə müvafiq ÜDM-in artımı və müştərinin fəaliyyət göstərdiyi coğrafi seqmentlər;
- ▶ Şirkətin fəaliyyəti üçün münasib olan müştərinin rəhbərliyinin keyfiyyəti və bacarıqlarına dair istənilən digər əsaslandırılmış məlumat.

Reyting üsullarının mürəkkəbliyi və detallaşdırma dərəcəsi Qrupun risk həcmi və müştərinin mürəkkəbliyi və həcminə əsasən dəyişir. Bəzi daha sadə kiçik biznes kreditləri Qrupun pərakəndə məhsullar üçün modelləri daxilində qiymətləndirilir.

İstehlak və ipoteka kreditləri

Defolt Ehtimalı (DE) modelinə daha geniş və əhatəli yanaşma, maliyyə və borcalana aid daha geniş amillərin uçotu daxildir, yenilənmiş mərhələ və bərpa meyarları isə daha spesifik restrukturizasiya şərtlərini nəzərə alır.

İstehlak krediti təminatlı nağd pul kreditləri, kredit kartı kreditləri və overdraftlardan ibarətdir. Qrup daxili idarəetmə məqsədləri üçün bu kreditləri dörd qrupa ayırır - qeyri-pensiya, pensiya, qısamüddətli və restrukturlaşdırılmış. Bu kateqoriyalara DE dərəcələri üçün istifadə edilən kredit tarixçəsi, Qrup tərəfindən buraxılmış debet kartları ilə müştərilərin əməliyyatlarının həcmi, iş yeri, yaşayış bölgəsi, borcalanların yaşı və cinsi kimi spesifik dəyişənlər daxildir.

Bu dəyişənlər borcalanın kredit üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı riskin qiymətləndirilməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir və onlar GKZ-ni hesablamaq üçün istifadə olunur.

Proqnozlaşdırılan model üçün dəyişənlərin yekun seçilməsi onların iqtisadi və statistik əhəmiyyətinə və defolt ehtimalı ilə əlaqəsinə əsaslanır. İqtisadi əhəmiyyətlik defoltun proqnozlaşdırılmasında dəyişənin praktiki əhəmiyyətinə istinad edir, statistik əhəmiyyət isə dəyişənin defolt ehtimalı ilə əlaqəli olması dərəcəsidir. Güclü əlaqə defolt ehtimalına əhəmiyyətli təsir göstərir, orta nisbət isə nisbətən kiçik təsiri əks etdirir.

Qrup istehlak kreditləri portfeli üçün GKZ-nin hesablanmasına dəyişikliklər həyata keçirmişdir. Dəyişikliklərə davranış pərakəndə kreditlər üçün yeni Defolt Ehtimalı (DE) modelinin qəbul edilməsi daxildir. Yeni DE modeli maliyyə və borcalana xas amillərin daha geniş spektrini əks etdirməklə daha əhatəli və təfərrüatlı yanaşmanı özündə birləşdirir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə bu dəyişikliyin təsiri GKZ-də 9,044 AZN artım olmuşdur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Bu dəyişikliyin mürəkkəbliyini və onun gələcəkdə təsiri ilə bağlı qeyri-müəyyənliyi nəzərə alaraq, Qrup müəyyən etmişdir ki, gələcək dövrlərdə dəyişikliklərin təsirini qiymətləndirmək mümkün deyil. Qrup bu faktı maliyyə hesabatlarında açıqlamaqla 8 sayılı MUBS-un açıqlama ilə bağlı tələblərinə əməl etmişdir.

İpoteka kreditləri əsasən borc yükünün gəlirə nisbəti və ödənişin gəlirə nisbəti əmsallarına əsaslanan qiymətləndirmə aləti ilə qiymətləndirilir. Modellərin digər əsas giriş məlumatları ÜDM-in artımı, şəxsi gəlir/əmək haqqı səviyyələrində dəyişikliklər, şəxsi borc öhdəliyidir.

Qrupun daxili kredit reytingi dərəcələri aşağıdakı kimidir:

<i>KOM üçün daxili reyting dərəcəsi</i>	<i>Moody's-ə əsaslanan korporativ və maliyyə təşkilatları üçün daxili/xarici reytinglər</i>	<i>Daxili reytingin təsviri</i>
1	Aaa	Yüksək reyting
2-4	Aa1 - Aa3	
5-7	A1 - A3	
8-10	Baa1 - Baa3	Standart reyting
11-13	Ba1 - Ba3	
14-16	B1 - B3	
17-19	Caa1 - Caa3	Qeyri-standart reyting
20	Ca	
Defolt	C	Dəyərsizləşmiş

İstehlak və ipoteka kreditləri üçün daxili reyting müvafiq olaraq xam DE dərəcəsinə və borcalanların ballarına əsaslanır. Beləliklə, 1.7 baldan yuxarı və ya ona bərabər olan ipoteka borcalanları və xam DE dərəcəsi 15%-dək və ya ona bərabər olan istehlak kreditləri Standart dərəcəyə (və əksinə) daxil edilir. Yüksək reyting Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin yerli valyutada qalıqları üçün istifadə edilir.

Defolt halında risklərin həcmi

Defolt halında risklərin həcmi (DHRH) dəyərsizləşmənin hesablanması məruz qalan və həm müştərinin defolta yaxınlaşdıqda risk həcmi artırılması qabiliyyəti, həm də potensial əvvəlcədən ödəmələrə ünvanlanan maliyyə alətlərinin ümumi balans dəyərindən ibarətdir. Mərhələ 1-ə aid edilən kredit üzrə GKZ-ni hesablamaq üçün, Qrup 12aGKZ-nin hesablanması üçün 12 ay ərzində mümkün defolt hallarını qiymətləndirir. Mərhələ 2 və Mərhələ 3-ə aid edilən maliyyə aktivləri üçün defolt halında risklərin həcmi alətlərin müddəti ərzində baş verən hadisələr üçün nəzərə alınır.

Qrup GKZ-ləri mümkün risk həcmələrinin nəticələrinin diapazonunu modelləşdirərək çox hissəli ssenarilərə uyğun şəkildə müxtəlif vaxtlarda müəyyən edir. Daha sonra 9 sayılı MHBS üzrə DE Qrupun modellərinin nəticələrinə əsasən hər bir iqtisadi ssenari üçün təyin olunur.

Defolt halında zərər

Korporativ kreditləşmə aktivləri üçün, DHZ-nin dəyərləri hər rüb müştərilərlə iş üzrə menecerlər tərəfindən qiymətləndirilir və Qrup tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir.

Kredit riskinin qiymətləndirilməsi müəyyən DHZ dərəcəsi ilə nəticələnən standartlaşdırılmış DHZ-nin qiymətləndirilməsi modelinə əsaslanır. Bu DHZ dərəcələri hər hansı saxlanılan girovdan bərpa olunması və ya realizə edilməsi gözlənilən məbləğlə müqayisədə gözlənilən DHRH-i nəzərə alır.

Qrup gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin qiymətləndirilməsinə uyğun olan əsas parametrlərə əsaslanaraq pərakəndə kreditləşmə məhsullarını daha kiçik oxşar portfeller üzrə segmentləşdirir. Tətbiq edilən məlumatlar əvvəlki dövrlər üzrə toplanmış zərər haqqında məlumatlara əsaslanır və daha geniş əməliyyat xüsusiyyətlərinin toplusunu (məs. məhsulun növü) və borcalanın xüsusiyyətlərini əhatə edir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Qrup istehlak kreditləri portfeli üçün DHZ-nin hesablanması dəyişikliklər həyata keçirmişdir. Dəyişikliklərə defolt kreditlərinin DHZ-nin hesablanmasına əlavə edilməsi üçün 1 illik həddin tətbiqi və 2013-cü ildən 2016-cı ilə qədər köhnəlmiş məlumatların xaric edilməsi daxildir. Bu dəyişikliklər GKZ-nin qiymətləndirməsində yalnız müvafiq məlumatların nəzərə alınmasını təmin etməklə Qrupun risk qiymətləndirmələrinin dəqiqliyini artırmaq məqsədi daşıyır. Bundan əlavə, müxtəlif müştəri segmentlərinin fərqli risk profillərini daha yaxşı əks etdirmək üçün DHZ statistikasının kredit növü üzrə segmentasiyası tətbiq edilmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə bu dəyişikliklərin cəmi təsiri GKZ-də 16,327 AZN məbləğində əlverişli azalma kimi müəyyən edilmişdir.

Bu dəyişikliyin müəkkəbliyini və onun gələcəkdə təsiri ilə bağlı qeyri-müəyyənliyi nəzərə alaraq, Qrup müəyyən etmişdir ki, gələcək dövrlərdə dəyişikliklərin təsirini qiymətləndirmək mümkün deyil. Qrup bu faktı maliyyə hesabatlarında açıqlamaqla 8 sayılı MUBS ilə nəzərdə tutulmuş açıqlama tələblərinə əməl etmişdir.

Proqnoz məlumatlarının qiymətləndirilməsi zamanı, gözlənti müxtəlif ssenarilərə əsaslanır. Əsas giriş məlumatlarının nümunələrinə ipoteka kreditləri üçün əmlak qiymətləri daxil olmaqla girovların dəyəri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusu və Qrupda zərərlərin göstəricisi olan digər faktorlarda dəyişikliklər daxildir.

DHZ dərəcələri hər bir aktiv sinfinin Mərhələ 1, Mərhələ 2, Mərhələ 3 və AYKD segmenti üçün qiymətləndirilir.

Kredit riskində əhəmiyyətli artım

Qrup GKZ-yə məruz qalan aktivlərə davamlı şəkildə nəzarət edir. Alətin və ya alətlər portfelinin 12aGKZ və ya AMəGKZ-yə məruz qalıb-qalmamasını müəyyən etmək üçün Qrup ilkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmamasını qiymətləndirir.

Müştərinin/obyektin gözləmə siyahısına daxil edilməsi və ya kredit hadisəsi səbəbindən hesabın restrukturizasiya olunması kimi aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün Qrup həmçinin ikinci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir. Bəzi hallarda, Qrup həmçinin yuxarıdakı "Defoltun tərfi" bölməsində izah edilən hadisələri defoltun əksi kimi kredit riskində əhəmiyyətli artım kimi nəzərə ala bilər. Kredit dərəcələrində dəyişikliyə baxmayaraq, müqavilə üzrə ödənişlərdə 30 gündən artıq gecikmə olarsa, kredit riski ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli dərəcədə artmış hesab olunur.

Eyni aktivlər qrupu üçün GKZ-ləri məcmu şəkildə qiymətləndirdikdə, Qrup ilkin tanınmadan sonra kredit riskində əhəmiyyətli artımın olub-olmamasını qiymətləndirmək üçün eyni prinsiplərdən istifadə edir.

Məcmu əsasla qiymətləndirilən maliyyə aktivlərinin qruplaşdırılması

Aşağıdakı amillərdən asılı olaraq, Qrup GKZ-ləri məcmu və ya fərdi əsasla hesablayır.

Qrupun GKZ-ni fərdi əsasla qiymətləndirdiyi aktiv siniflərinə aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DE;
- ▶ Əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş həddən yuxarı olan və girov qoyulmuş Mərhələ 3-ə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ.

Qrupun GKZ-ni məcmu əsasla qiymətləndirdiyi aktiv siniflərinə aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Bütün tələbat və ipoteka kreditləri üçün DE və DHZ;
- ▶ Mərhələ 1 və Mərhələ 2-yə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ;
- ▶ Əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş həddən yuxarı olmayan və girov qoyulmamış Mərhələ 3-ə aid edilən korporativ və kiçik biznes kreditləri üçün DHZ.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Proqnoz məlumatı və müxtəlif iqtisadi ssenarilər

GKZ modellərində, Qrup aşağıda göstərilən iqtisadi giriş məlumatları kimi proqnoz məlumatının geniş diapazonuna əsaslanır:

- ▶ ÜDM-in artım dərəcələri;
- ▶ Problemlı kredit dərəcələri;
- ▶ İstehlak artımının dərəcələri;
- ▶ İnflyasiya;
- ▶ İşsizlik dərəcəsi;
- ▶ Monetar siyasət dərəcəsi;
- ▶ Real və nominal effektiv mübadilə məzənnələrinin dinamikası;
- ▶ Daşınmaz əmlakın qiyməti.

GKZ-lərin hesablanması üçün istifadə edilən giriş məlumatları və modellər Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tarixinə bazarın bütün amillərini əhatə etmir. Bunu əks etdirmək üçün, bu cür fərqlər əhəmiyyətli olduqda keyfiyyət düzəlişləri və ya təsnifat meyarları müvəqqəti düzəlişlər kimi edilir.

Qrup proqnoz məlumatını üçüncü tərəf mənbələrindən əldə edir (xarici reyting agentlikləri, hökumət orqanları, məs. mərkəzi banklar və xarici maliyyə təşkilatları). Qrupun kredit riski idarəsinin ekspertləri çox hissəli ssenarilərə tətbiq edilən çəkilişləri müəyyən edir. Cədvəllərdə GKZ-nin hesablamaları üçün hər bir iqtisadi ssenaridə istifadə edilən əsas proqnoz iqtisadi göstəricilərin/ehtimalların dəyərləri göstərilir. "Növbəti illər" üçün rəqəmlər uzunmüddətli orta göstəricidir və 31 dekabr 2024-cü il tarixinə olan hər bir ssenari üçün eynidir.

İqlim riski ilə bağlı mülahizələr

İqlim riskinin kredit riskinə təsiri qiymətləndirilmiş və 31 dekabr 2024-cü il tarixinə cari ildə təsirin əhəmiyyətli olmadığı müəyyən edilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Maliyyə aktivlərinin siniflər üzrə kredit keyfiyyəti*

Yuxarıda təsvir edildiyi kimi, maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Qrupun daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Qrupun kredit reytingi sistemində əsaslanaraq Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

31 dekabr 2024-cü il	Qeyd	Yüksək reytinq	Standart reytinq	Qeyri-standart reytinq	Dəyersizləşmiş	Cəmi	
Kassada olan pul vəsaitləri və yolda olan pul vəsaitləri istisna olmaqla pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	Mərhələ 1	82,850	358,346	1,354	–	442,550	
	7	Mərhələ 2	–	18,465	–	18,465	
		Mərhələ 1	1,235,174	315,672	–	1,550,846	
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	Mərhələ 2	–	1,908	–	1,908	
Amortizasiya hesablanmış dəyərli borc qiymətli kağızları	10						
		Mərhələ 1	–	389,423	–	391,306	
- Dövlətlə bağlı müəssisələr		Mərhələ 2	–	21,549	–	21,549	
		Mərhələ 3	–	–	129	129	
		Mərhələ 1	–	541,316	–	581,564	
		Mərhələ 2	–	29,035	–	81,521	
- Korporativ kreditlər		Mərhələ 3	–	–	15,778	15,778	
		Mərhələ 1	–	1,987,650	–	1,999,634	
- Fiziki şəxslərə kreditlər – istehlak kreditləri		Mərhələ 2	–	69,604	–	140,006	
		Mərhələ 3	–	–	83,062	83,062	
		Mərhələ 1	–	581,348	–	581,348	
- Fiziki şəxslərə kreditlər – ipoteka kreditləri		Mərhələ 2	–	18,843	–	26,183	
		Mərhələ 3	–	–	1,776	1,776	
		Mərhələ 1	–	539,347	–	540,995	
		Mərhələ 2	–	6,288	–	15,997	
- Fərdi sahibkarlara kreditlər		Mərhələ 3	–	–	13,105	13,105	
Amortizasiya hesablanmış dəyərli borc qiymətli kağızları	9	Mərhələ 1	798,907	1,939,506	–	2,738,413	
		Mərhələ 3	–	–	312	312	
DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	9	Mərhələ 1	226,091	–	–	226,091	
		Mərhələ 1	–	803,829	–	868,675	
Maliyyə zəmanətləri	22	Mərhələ 2	–	48,098	–	183,645	
		Mərhələ 3	–	–	24	24	
		Mərhələ 1	–	1,864,229	–	2,321,808	
		Mərhələ 2	–	50,533	–	118,689	
İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri	22	Mərhələ 3	–	–	5,062	5,062	
Akkreditivlər	22	Mərhələ 1	–	8,893	987	–	9,880
Cəmi			2,343,022	9,551,960	966,091	119,248	12,980,321

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

31 dekabr 2023-cü il	Qeyd	Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart reyting	Dəyərsizləşmiş	Cəmi	
Kassada olan pul vəsaitləri və yolda olan pul vəsaitləri istisna olmaqla pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	7	Mərhələ 1 Mərhələ 2	268,513 -	135,966 -	- 8,131	- -	404,479 8,131
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	8	Mərhələ 1	1,112,293	183,986	-	-	1,296,279
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlər	10	Mərhələ 1 Mərhələ 3	- -	378,094 -	- -	- 59	378,094 59
- Dövlətə bağlı müəssisələr		Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	511,044 10,046 -	48,736 27,391 -	- - 8,325	559,780 37,437 8,325
- Korporativ kreditlər		Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	1,798,833 51,042 -	4,223 39,594 -	- - 64,139	1,803,056 90,636 64,139
- Fiziki şəxslərə kreditlər - istehlak kreditləri		Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	543,797 25,767 -	- 749 -	- - 888	543,797 26,516 888
- Fiziki şəxslərə kreditlər - ipoteka kreditləri		Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	354,633 4,824 -	1,424 4,185 -	- - 5,655	356,057 9,009 5,655
- Fərdi sahibkarlara kreditlər		Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	804,339 -	56,174 -	- 2,691	1,281,513 2,691
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə borc qiymətli kağızları	9	Mərhələ 1 Mərhələ 3	804,339 -	421,000 -	56,174 -	- 2,691	1,281,513 2,691
DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	9	Mərhələ 1	304,938	-	-	-	304,938
Maliyyə zəmanətləri	22	Mərhələ 1 Mərhələ 2	- -	694,512 10,332	84,875 21,413	- -	779,387 31,745
İstifadə edilməmiş kredit öhdəlikləri	22	Mərhələ 1 Mərhələ 2 Mərhələ 3	- - -	1,389,419 38,163 -	21,585 17,166 -	- - 1,414	1,411,004 55,329 1,414
Akkreditivlər	22	Mərhələ 1 Mərhələ 2	- -	11,797 -	- 9,274	- -	11,797 9,274
Cəmi			2,490,083	6,563,255	344,920	83,171	9,481,429

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi ilə bağlı daha ətraflı məlumat 10-cu Qeyddə göstərilir.

Maliyyə zəmanətləri, akkreditivlər və kredit öhdəlikləri gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyat kreditlərlə eyni qaydada qiymətləndirilir və ehtiyat hesablanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Qrupun maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	2024				2023			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi
Aktivlər								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,434,948	101,297	34,085	1,570,330	1,097,164	200,017	33,210	1,330,391
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,505,579	39,489	7,686	1,552,754	1,252,090	16,303	27,886	1,296,279
İnvestisiya qiymətli kağızları	2,016,836	953,849	5,716	2,976,401	1,406,059	182,328	7,310	1,595,697
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,992,830	–	–	4,992,830	4,109,783	–	718	4,110,501
Digər maliyyə aktivləri	155,299	17,546	2,944	175,789	200,777	20,033	3,669	224,479
	10,105,492	1,112,181	50,431	11,268,104	8,065,873	418,681	72,793	8,557,347
Öhdəliklər								
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	8,897,235	14,644	65,273	8,977,152	6,304,575	10,134	29,780	6,344,489
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	514,085	–	–	514,085	436,904	–	–	436,904
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	365,864	–	–	365,864	59,578	–	–	59,578
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	207,152	13	9,756	216,921	598,815	13	8,954	607,782
Digər maliyyə öhdəlikləri	184,417	135	79	184,631	100,447	71	43	100,561
	10,168,753	14,792	75,108	10,258,653	7,500,319	10,218	38,777	7,549,314
Xalis (öhdəliklər)/aktivlər	(63,261)	1,097,389	(24,677)	1,009,451	565,554	408,463	34,016	1,008,033

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu əhatə edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı müxtəlif növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də məcburi ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsasən qiymətləndirilir və idarə olunur. ARMB-nin tələblərinə əsasən sistem əhəmiyyətli banklar ani likvidlik əmsalını 30 (otuz) faizdən yüksək səviyyədə (2023-cü il: 30%), likvidliyin örtülmə əmsalını isə 90%-dən yüksək səviyyədə (2023-cü il: limit müəyyən edilməmişdir) saxlamalıdır.

31 dekabrda bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024, %	2023, %
Ani likvidlik əmsalı, tənzimləyicinin müəyyən etdiyi	47.29	41.22
Tənzimləyici tərəfindən müəyyən edilmiş likvidliyin örtülmə əmsalı	145.83	97.28

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)***Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili*

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Qrupun maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Qrup gözləyir ki, müştərilərin çoxu Qrup ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Qrupun hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

31 dekabr 2024-cü il	3 ayadək	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	72,071	35,889	132,420	397,697	638,077
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	211,421	116	6,630	–	218,167
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	6,429,502	69,535	2,717,529	21,597	9,238,163
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	9,432	115,887	88,043	273,204	486,566
İcarə öhdəliyi	4,217	12,420	34,286	62,277	113,200
Digər maliyyə öhdəlikləri	184,631	–	–	–	184,631
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	6,911,274	233,847	2,978,908	754,775	10,878,804

31 dekabr 2023-cü il	3 ayadək	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	91,646	30,215	108,529	304,725	535,115
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	566,584	46,511	30	–	613,125
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	4,992,003	1,134,942	293,648	7,582	6,428,175
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	1,076	2,996	71,418	–	75,490
İcarə öhdəliyi	3,461	9,398	31,125	2,453	46,437
Digər maliyyə öhdəlikləri	100,561	–	–	–	100,561
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	5,755,331	1,224,062	504,750	314,760	7,798,903

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş müddəti tamamlanmış kreditlə bağlı təəhhüdləri göstərilir. İstifadə edilməmiş hər bir kredit öhdəliyi onun istifadə edilə biləcəyi ən erkən tarixi özündə əks etdirən vaxt diapazonuna daxil edilir və bütün maliyyə zamanətləri, akkreditivlər və icra zamanətləri müqavilənin müddəti əsasında göstərilir.

	3 ayadək	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
2024	2,830,447	543,667	135,109	–	3,509,223
2023	1,623,752	569,210	106,988	–	2,299,950

Maliyyə zamanətləri, akkreditivlər və icra zamanətləri borcalanın tələbi ilə müqavilə müddəti ərzində istənilən vaxt geri çağırıla bilər, lakin Qrup gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaq.

Qrupun öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində dövlət təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Qrupun əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Yaxın gələcəkdə Qrupun maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Qrup əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Müddətlər üzrə təhlili cari hesabların tarixi sabitliyini əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılmışdır. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç ayadək müddət ərzində ödəniləcək məbləğlərə daxil edilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Bazar riski**

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Qrup əhəmiyyətli kapital, korporativ sabit gəlir və ya törəmə alətlərə malik deyildir.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcələrində dəyişikliklərin maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərinə təsir göstərəcəyi ilə bağlı riskdir. Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr 2024-cü il tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üzrə xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiridir. 31 dekabr 2024-cü il və 2023-cü il tarixlərinə Qrupun əhəmiyyətli məbləğdə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri mövcud deyil.

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. İdarə Heyəti ARMB göstərişlərinə uyğun olaraq valyuta mövqeləri üzrə limitlər müəyyən etmişdir. Mövqelər üzərində gündəlik monitoring aparılır.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Qrupa valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Qrupun açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitoringini həyata keçirir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabrda Qrupun qeyri-ticarət monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılmış pul vəsaitləri axınları üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil, bütün digər göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, valyuta dərəcəsinin AZN-ə qarşı məntiqi dərəcədə mümkün olan hərəkətinin mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı təsirini hesablayır. Kapitala təsir konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı təsirdən fərqlənmir. Cədvəldə mənfəətli məbləğ konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə xalis potensial artmanı əks etdirir.

31 dekabrda xalis aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	2024		2023	
ABŞ dolları	+2%/-2%	1,284 / (1,284)	+10%/-10%	29,639 / (29,639)
Avro	+8.59%/-5.53%	106 / (68)	+10%/-10%	258 / (258)

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Qrup bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Qrup bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sisteminə vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi**Ədalətli dəyər iyerarxiyası**

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini qiymətləndirmə mexanizmləri ilə müəyyən etmək və açıqlamaq üçün Qrup aşağıdakı iyerarxiyadan istifadə edir:

- ▶ Səviyyə 1: oxşar aktiv və öhdəliklər üçün fəal bazarda müəyyən edilmiş (düzəliş edilməmiş) qiymətlər;
- ▶ Səviyyə 2: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, birbaşa və ya dolaylı yolla bazarda müşahidə edilən ilkin məlumatlardan istifadə edən digər mexanizmlər;
- ▶ Səviyyə 3: uçota alınmış ədalətli dəyərə əhəmiyyətli təsir göstərən, müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan ilkin məlumatlardan istifadə edən mexanizmlər.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)**Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)**

Ədalətli dəyəri açıqlamaq üçün Qrup aktiv və öhdəliklərin siniflərini aktiv və ya öhdəliyin təbiəti, xüsusiyyətləri və riskləri və ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri əsasında müəyyən etmişdir:

		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyəri ilə ölçülən aktivlər					
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2024-cü il	–	226,091	–	226,091
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları	31 dekabr 2024-cü il	12,302	–	3,003	15,305
Müştərilərə verilmiş kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	31 dekabr 2024-cü il	–	–	670,721	670,721
MZƏD ilə törəmə maliyyə aktivləri – Valyuta svopu	31 dekabr 2024-cü il	–	83	–	83
Əmlak və avadanlıqlar – binalar	31 dekabr 2024-cü il	–	–	6,588	6,588
Ədalətli dəyəri açıqlanan aktivlər					
Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2024-cü il	1,000,830	1,658,716	55,424	2,714,970
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2024-cü il	–	–	1,552,754	1,552,754
Amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülmüş müştərilərə kreditlər	31 dekabr 2024-cü il	–	681,028	3,619,132	4,300,160
Digər maliyyə aktivləri (törəmə maliyyə aktivlərini çıxmaqla)	31 dekabr 2024-cü il	–	–	175,706	175,706
		Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər			
	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Qiymətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2024-cü il	–	6,405,903	2,563,637	8,969,540
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2024-cü il	–	512,739	1,346	514,085
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2024-cü il	–	176,775	40,146	216,921
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2024-cü il	–	365,864	–	365,864
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2024-cü il	–	–	184,631	184,631

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
	Qiyətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyəri ilə ölçülən aktivlər					
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2023-cü il	–	304,938	–	304,938
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları	31 dekabr 2023-cü il	10,052	–	3,003	13,055
Müştərilərə verilmiş kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	31 dekabr 2023-cü il	–	–	364,560	364,560
MZƏD ilə törəmə maliyyə aktivləri – Valyuta svopu	31 dekabr 2023-cü il	–	5,346	–	5,346
Əmlak və avadanlıqlar – binalar	31 dekabr 2023-cü il	–	–	6,842	6,842
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2023-cü il	454,520	755,305	53,750	1,263,575
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2023-cü il	–	–	1,296,279	1,296,279
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2023-cü il	–	571,201	3,194,390	3,765,591
Digər maliyyə aktivləri (törəmə maliyyə aktivlərini çıxmaqla)	31 dekabr 2023-cü il	–	–	219,133	219,133
Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün istifadə edilən göstəricilər					
	Qiyətləndirmə tarixi	Aktiv bazarlarda qeydiyyatda alınmış qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə edilən giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi
Ədalətli dəyəri açıqlanan öhdəliklər					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2023-cü il	–	4,814,002	1,525,610	6,339,612
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2023-cü il	–	434,614	2,180	436,794
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2023-cü il	–	549,032	58,750	607,782
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2023-cü il	–	59,578	–	59,578
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2023-cü il	–	–	100,561	100,561

Səviyyə 3-ə aid ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə alətlərindəki hərəkətlər

Aşağıdakı cədvəllərdə ədalətli dəyərlə ölçülən Səviyyə 3-ə aid maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin açılış və bağlanış məbləğlərinin üzvləşdirilməsi göstərilir. Səviyyə 3-dən Səviyyə 2-yə köçürmələr müəyyən qiymətli kağızlar üçün bazar daha likvid olduqda baş verir ki, bu da əvvəllər tələb olunan əhəmiyyətli müşahidə olunmayan qiymətləndirmə üzrə giriş məlumatlarına ehtiyacı aradan qaldırır. Köçürmədən etibarən, bu alətlər müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarını özündə birləşdirən qiymətləndirmə modellərindən istifadə etməklə qiymətləndirilmişdir. Səviyyə 3-ə köçürmələr, alətlərin daha az likvid olması ilə nəticələnən bazar şəraitlərindəki dəyişiklikləri əks etdirir. Buna görə də, Bank onların ədalətli dəyərini hesablamaq üçün əhəmiyyətli müşahidə olunmayan məlumatları tələb edir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Səviyyə 3-ə aid ədalətli dəyərlə ölçülən maliyyə alətlərindəki hərəkətlər (davamı)

Aşağıdakı cədvəllərdə ədalətli dəyərlə ölçülən Səviyyə 3-ə aid maliyyə aktivlərinin açılış və bağlanış məbləğlərinin üzvləşdirilməsi göstərilir:

31 dekabr 2024-cü il tarixinə	1 yanvar 2024-cü il	Alış	Satış-lar	Emissiya-lar	Ödənişlər	Köçür-mələr	Səviy-ye 3-dən köçür-mələr	Xalis faiz gəliri xalis ticarət gəliri və digər gəlir	Digər ümumi gəlir	Məzən-nə fərqi	31 dekabr 2024-cü il	Dövrün sonunda saxlanılan qalıqlarla bağlı realizasiya edilməmiş gəlirlər və zərərflər
Təkrarlanan ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər	əsasla											
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları	3,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,003	-
Müştərilərə verilmis kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	364,560	-	-	722,505	(416,344)	-	-	117,130	-	-	670,721	-
Cəmi ədalətli dəyərlə ölçülən aktivləri	367,563	-	-	722,505	(416,344)	-	-	117,130	-	-	673,724	-

31 dekabr 2023-cü il tarixinə	1 yanvar 2023-cü il	Alış	Satış-lar	Emissiya-lar	Ödənişlər	Köçür-mələr	Səviy-ye 3-dən köçür-mələr	Xalis faiz gəliri xalis ticarət gəliri və digər gəlir	Digər ümumi gəlir	Məzən-nə fərqi	31 dekabr 2023-cü il	Dövrün sonunda saxlanılan qalıqlarla bağlı realizasiya edilməmiş gəlirlər və zərərflər
Təkrarlanan ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər	əsasla											
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları	3,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3,003	-
Müştərilərə verilmis kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	140,973	-	-	329,463	(105,876)	-	-	38,541	-	-	364,560	-
Cəmi ədalətli dəyərlə ölçülən aktivləri	143,976	-	-	329,463	(105,876)	-	-	38,541	-	-	367,563	-

Əsas fərziyyələrdəki dəyişikliklərin ədalətli dəyərlə ölçülən Səviyyə 3-ə aid maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərində təsiri

31 dekabr 2024-cü il Aşağıdakıların ədalətli dəyəri					31 dekabr 2024-cü il Giriş məlumatları				
Səviyyə 3 Aktivlər	Səviyyə 3 Öhdəliklər	Qiymətləndirmə metodu	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları		Tam	Əsas	Aşağı	Yüksək	Vahid
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları *	3,003	Bazar göstəricisi	Əvvəlcədən ödəmə dərəcəsi Berpa dərəcələri		-	100	2	30	%
		Diskontlaşdırılmış proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin hərəkəti							
Müştərilərə verilmis kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	670,721		Diskont marjası /spredi		-	61	26	49	%
			Əvvəlcədən ödəmə dərəcəsi		16	22	20	21	%

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)**Əsas fərziyyələrdəki dəyişikliklərin ədalətli dəyərlə ölçülən Səviyyə 3-ə aid maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərində təsiri (davamı)**

	31 dekabr 2023-cü il Aşağıdakıların ədalətli dəyəri				31 dekabr 2023-cü il Giriş məlumatları				
	Səviyyə 3 Aktivlər	Səviyyə 3 Öhdəliklər	Qiymətləndirmə metodu	Əhəmiyyətli müşahidə edilməyən giriş məlumatları	Aşağı	Yüksək	Aşağı	Yüksək	Vahid
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları *	3,003	-	Bazar göstəricisi	Alətin qiyməti					
				Əvvəlcədən ödəmə dərəcəsi	-	100	2	37	%
			Diskontlaşdırılmış iş proqnozlaşdırılma n pul vəsaitlərinin hərəkəti	Bərpa dərəcələri	-	37	27	37	%
Müştərilərə verilmiş kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	403,101	-		Diskont marjası /spredi	16	21	19	20	%

* *İnvestisiyaların müxtəlifliyini və müvafiq olaraq qiymətlərdəki əhəmiyyətli fərqləri nəzərə alaraq, Bank növləri açıqlamır, çünki hesab edir ki, əsas investisiyaların tam siyahısı olmadan məqbul məlumatlar təqdim edilə bilməz və bu məqsəduyğun deyil.*

Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatlarının kəmiyyət təhlili*Diskont marjası /spredləri*

Diskont marjası/spredləri gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması zamanı istifadə olunan diskont dərəcələridir. Diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti modellərində bu cür spredlər gələcək gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətini diskontlaşdırarkən etalon dərəcəyə əlavə edilir. Beləliklə, bu spredlər aktivin xalis cari dəyərini azaldır və ya öhdəliyin dəyərini artırır. Onlar, ümumiyyətlə, aktivin kredit keyfiyyətinin səbəb olduğu pul vəsaitlərinin hərəkətinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində yaranan yüksək riski kompensasiya etmək üçün investorun etalon faiz dərəcəsi üzərində əldə etməyi gözlədiyi premiumu əks etdirir. Onlar bazar qiymətlərində nəzərdə tutula bilən və adətən qeyri-likvid və ya mürəkkəb alətlər üçün müşahidə olunmur.

Bərpa dərəcələri

Bərpa dərəcələri gözlənilən defoltlar nəzərə alınmaqla Qrupun çəkəcəyi təxmini zərəri əks etdirir. Bərpa dərəcəsi faizlə ifadə olunur və zərərin şiddətinin əksini əks etdirir (yəni, 100% bərpa 0% zərər şiddətini əks etdirir). Ümumi bazar qaydalarına uyğun olaraq, zərər şiddəti aktivlə təmin edilmiş qiymətli kağızlara tətbiq edilir, bərpa dərəcəsi isə daha çox korporativ və ya dövlət alətləri üçün qiymətləndirmə üzrə giriş məlumatları kimi istifadə olunur. Daha yüksək zərər şiddəti səviyyələri / aşağı bərpa dərəcələri alətlərin defoltundan sonra gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkətinin aşağı olduğunu göstərir. Mürəkkəb, daha aşağı likvidli alətlər üçün bərpa dərəcələri adətən müşahidə olunmur və əvvəlki dövrlər üzrə məlumatlar əsasında qiymətləndirilir.

Əvvəlcədən ödəmə dərəcələri

Əvvəlcədən ödəmə dərəcələri kredit portfelinin əsas kreditlərin müqavilə şərtlərindən əvvəl ödənilməsinin gözlənilən gələcək sürətini əks etdirir. Bunlar aktivlə təmin edilmiş qiymətli kağızların qiymətləndirilməsi üçün vacib giriş məlumatlarıdır. Müşahidə edilən dərəcələri təmin etmək üçün kifayət qədər bazar məlumatları olmadıqda, Bank oxşar portfəllərdən və ya digər makroiqtisadi modeləşdirmədən dərəcələr kimi müxtəlif sübutlardan istifadə edir.

Ədalətli dəyərin ölçülməsinin müşahidə olunmayan bazar məlumatlarında dəyişikliklərə həssaslığı

Aşağıdakı cədvəldə əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatlarının əlabatan mümkün alternativlərə dəyişdirilməsinin təsiri təsvir olunur. DÜGƏD ilə təsnif edilən borc alətləri istisna olmaqla, bütün dəyişikliklər gəlir haqqında hesabatda əks etdiriləcəkdir. Həssaslıq məlumatları müxtəlif qiymət mənbələrinin qiymət dispersiyasının təhlili, ədalətli dəyər metodologiyası daxilində əlabatan dəyişikliklərə model giriş məlumatlarının tənzimlənməsi də daxil olmaqla, bir sıra üsullardan istifadə etməklə hesablanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)**Ədalətli dəyərin ölçülməsinin müşahidə olunmayan bazar məlumatlarında dəyişikliklərə həssaslığı (davamı)**

Model giriş məlumatları adətən əlverişli/əlverişsiz diapazonun ortasında olmadığı üçün diapazonlar müqayisə edilə bilməz və ya simmetrik deyil.

Aşağıdakı cədvəldə heç bir potensial şaxələndirmə təsiri güdmədən, lakin mövcud iqtisadi və ya uçot hecinqi əlaqələrindən potensial kompensasiyalar daxil olmaqla, əsas məhsul səviyyələri üzrə artıq məcmu şəkllə salınmış Səviyyə 3-ə aid giriş məlumatları ilə bağlı verilənlər göstərilir. Qrup hesab edir ki, bəzi şaxələndirmə üstünlükləri ola bilər, lakin onların daxil edilməsi təhlil üçün əhəmiyyətli olmayacaq.

	31 dekabr 2024-cü il		31 dekabr 2023-cü il	
	Əlverişli dəyişikliklər	Əlverişsiz dəyişikliklər	Əlverişli dəyişikliklər	Əlverişsiz dəyişikliklər
İnvestisiya qiymətli kağızları – DÜGƏD ilə kapital qiymətli kağızları	40	(30)	35	(25)
Müştərilərə verilmiş kreditlər – MZƏD ilə istehlak kreditləri	11,682	(11,367)	6,211	(5,974)
Cəmi	11,722	(11,397)	6,246	(5,999)

Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri

Aşağıda Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir.

	Balans dəyəri 2024	Ədalətli dəyər 2024	Reallaşdırılma miş gəlir/ (zərər)	Balans dəyəri 2023	Ədalətli dəyər 2023	Reallaş- dırılmamış gəlir/(zərər)
Maliyyə aktivləri						
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,552,754	1,552,754	–	1,296,279	1,296,279	–
İnvestisiya qiymətli kağızları – amortizasiya olunmuş dəyərlə borc qiymətli kağızları	2,735,005	2,714,970	(20,035)	1,277,704	1,263,575	(14,129)
Amortizasiya hesablanmış dəyərlə müştərilərə verilmiş kreditlər	4,322,109	4,300,160	(21,949)	3,745,941	3,765,591	19,650
Digər maliyyə aktivləri (törəmə maliyyə aktivlərini çıxmaqla)	175,706	175,706	–	219,133	219,133	–
Maliyyə öhdəlikləri						
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	8,977,152	8,969,540	7,612	6,344,489	6,339,612	4,877
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	514,085	514,085	–	436,904	436,794	110
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	216,921	216,921	–	607,782	607,782	–
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	365,864	365,864	–	59,578	59,578	–
Digər maliyyə öhdəlikləri	184,631	184,631	–	100,561	100,561	–
Reallaşdırılmamış ədalətli dəyerdə cəmi realizasiya edilməmiş dəyişiklik			(34,372)			10,508

Qiymətləndirmə üsulları və fərziyyələri

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə qeydə alınan aktiv və öhdəliklərin və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə ölçülməyən, lakin ədalətli dəyəri açıqlanan maddələrin ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə olunan metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

29. Ədalətli dəyərin ölçülməsi (davamı)

Qiymətləndirmə üsulları və fərziyyələri (davamı)

MZƏD ilə kreditlər

MZƏD ilə qiymətləndirilən və mütləq şəkildə MZƏD ilə ölçülməsi tələb olunan kreditlər (YƏMFÖ meyarlarına cavab verməyən) yanaşmaların birləşməsindən istifadə etməklə qiymətləndirilir. Qeyd edilən kreditlər üçün, yerli bazarda əsas market-meykerlər tərəfindən son kreditin verilməsindən əldə edilmiş orta çəkili faiz dərəcəsini özündə birləşdirən diskontlaşdırılmış pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli istifadə edilmişdir. Modelin müşahidə olunmayan giriş məlumatlarına borcalanın əməliyyatlarından gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı kredit riski (xüsusən, kredit riskində əhəmiyyətli artımlar və ya müəyyən edilmiş dəyərsizləşmələr olan kreditlər) üçün düzəlişlər daxildir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə kreditlər

Uyğun olduqda, müvafiq kreditlər borcalan və ya müqayisə edilə bilən təşkilatlar tərəfindən buraxılmış borc qiymətli kağızlarının müşahidə edilə bilən qiymətlərinə istinadən qiymətləndirilir. Digər hallarda, qiymətləndirmə cari dəyər metodlarına əsaslanan daxili modellərdən, digər hallarda isə (məsələn, girov kimi saxlanılan aktivlərdən pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı) kənar qiymətləndirmə hesabatlarından istifadə etməklə həyata keçirilir. Modellərə müşahidə olunmayan giriş məlumatlarına borcalanın əməliyyatlarından gözlənilən pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə əlaqədar və ya girovun qiymətləndirilməsi ilə bağlı kredit, bazar və likvidlik riskləri üçün düzəlişlər daxildir.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç ayadək) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu fərziyyə xüsusi bitmə müddəti olmayan müddətsiz depozitlərə və əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Törəmə alətlər

Bazarda müşahidə olunan ilkin məlumatlar əsasında qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə qiymətləndirilən törəmə alətlər əsasən faiz dərəcəsi svopları, valyuta forvard müqavilələri və valyuta svopu müqavilələridir. Ən çox tətbiq olunan qiymətləndirmə metodlarına cari qiymətin hesablamalarından istifadə etməklə forvard qiymətinin müəyyən edilməsi və svop modelləri daxildir. Modellər qarşı tərəflərin kredit ödəmə qabiliyyəti, valyuta spotu, forvard dərəcələri və faiz dərəcəsi ayrılıqları da daxil olmaqla müxtəlif ilkin verilənlərin istifadə edilməsini nəzərdə tutur. Bazarda müşahidə olunmayan əhəmiyyətli ilkin məlumatlar əsasında qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə qiymətləndirilən törəmə alətlər əsasən uzunmüddətli opsiyonlardır. Bu törəmə alətlər binomial modellərdən istifadə etməklə qiymətləndirilir. Modellər bazar dərəcəsinin dəyişkənliyi də daxil olmaqla müxtəlif müşahidə olunmayan fərziyyələri əhatə edir.

İnvestisiya qiymətli kağızları

Hər hansı qiymətləndirmə modelləri ilə dəyəri müəyyən edilən investisiya qiymətli kağızları əsas etibarilə kvotasiya edilməyən kapitaldan və borc qiymətli kağızlarından ibarətdir. Bu qiymətli kağızların dəyəri bəzi hallarda yalnız bazarda müşahidə edilən məlumatları, digər hallarda isə bazarda həm müşahidə edilən, həm də müşahidə edilməyən məlumatları əks etdirən modellər vasitəsilə müəyyən edilir. Bazarda müşahidə edilməyən giriş məlumatlarına investisiya obyektinin gələcək maliyyə göstəriciləri, onun risk profili, eləcə də investisiya obyektinin fəaliyyət göstərdiyi sənaye sahəsi və coğrafi yurisdiksiya ilə bağlı iqtisadi fərziyyələr daxildir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kvotasiya edilməyən alətlərin, müştərilərə verilmiş kreditlərin, müştəri depozitlərinin, kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin, ARMB, dövlət təşkilatları və kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklərin, digər maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyərini ölçmək üçün gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti eyni şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti olan borclar üçün hazırda mövcud olan dərəcələrlə diskont edilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

30. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Qrupun müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəlikləri "Risklərin idarə edilməsi" adlı 28-ci Qeyddə göstərilir.

	2024			2023		
	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən artıq	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	1,570,330	–	1,570,330	1,330,391	–	1,330,391
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	1,511,906	40,848	1,552,754	1,253,762	42,517	1,296,279
İnvestisiya qiymətli kağızları	1,427,170	1,549,231	2,976,401	680,271	915,426	1,595,697
Müştərilərə verilmiş kreditlər	1,844,063	3,148,767	4,992,830	1,590,665	2,519,836	4,110,501
Asılı müəssisəyə investisiya	–	–	–	–	11,315	11,315
İstifadə hüququ olan aktivlər	–	95,781	95,781	–	32,605	32,605
Əmlak və avadanlıqlar	–	142,960	142,960	–	91,813	91,813
Qudvil və digər qeyri-maddi aktivlər	–	71,826	71,826	–	40,135	40,135
Cari mənfəət vergisi aktivləri	9,995	–	9,995	–	–	–
Digər aktivlər	217,995	17,204	235,199	246,891	54,627	301,518
Cəmi aktivlər	6,581,459	5,066,617	11,648,076	5,101,980	3,708,274	8,810,254
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	102,455	411,630	514,085	113,016	323,888	436,904
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	210,306	6,615	216,921	607,752	30	607,782
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	6,413,048	2,564,104	8,977,152	6,080,268	264,221	6,344,489
Cari vergi öhdəlikləri	–	–	–	17,655	–	17,655
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	–	20,924	20,924	–	15,782	15,782
İcarə öhdəlikləri	10,054	66,609	76,663	8,819	30,778	39,597
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	102,364	263,500	365,864	78	59,500	59,578
Digər öhdəliklər	326,209	–	326,209	206,843	–	206,843
Cəmi	7,164,436	3,333,382	10,497,818	7,034,431	694,199	7,728,630
Xalis	(582,977)	1,733,235	1,150,258	(1,932,451)	3,014,075	1,081,624

Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin uyğunluğu və nəzarət edilən uyğunsuzluğu Qrupun rəhbərliyi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Uyğun olmayan mövqe potensial olaraq gəlirliliyi və levereci artırdığı halda, gözlənilməz zərər riskini də artırır. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri və ödəmə müddəti başa çatanda faiz hesablanan öhdəlikləri münasib dəyərle əvəz etmək qabiliyyəti Qrupun likvidliyini, eləcə də onun faiz və məzənnə dəyişikliyi risklərinə məruz qalmasının qiymətləndirilməsində mühüm amillərdir.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştərilər qarşısında öhdəliklərin əhəmiyyətli hissəsinin tələb əsasında ödənilməli olduğuna baxmayaraq, depozitlərin əmanətçilərin sayı və növünə görə diversifikasiyası və Qrupun keçmiş təcrübəsi həmin məbləğlərin Qrupu uzunmüddətli və sabit maliyyələşdirmə mənbəyi ilə təmin etdiyini göstərir.

Çoxlu sayda fərdi əhəmiyyətsiz hesablardan ibarət olan müştərilər qarşısında öhdəliklərin əhəmiyyətli hissəsi bütövlükdə götürüldükdə uzunmüddətli maliyyələşdirmə əlamətlərini nümayiş etdirir. Bank hesab edir ki, qeyri-adi çoxlu sayda müştərilərin qısa müddət ərzində vəsaitlərini geri alması ehtimalı aşağıdır.

Qrupda ən iri cari hesablarda depozitlərə sahib olan müştərilər uzun müddət ərzində Qrupun müştəriləri kimi hərəkət edirlər. Rəhbərlik hesab edir ki, bu səviyyədə maliyyələşdirmə Qrup üçün yaxın gələcəkdə də mövcud olacaq və vəsaitlər istifadə edildiyi təqdirdə Qrup qənaətbəxş bildiriş alaraq ödənişin aparılmasını təmin etmək üçün likvidli aktivləri sata biləcək.

ARMB-nin müəyyən etdiyi banklar üçün 30%-lik minimum likvidlik norması tənzimləyici tərəfindən tətbiq edilən bank sənayesində mövcud olan xarakterə və formalaşmış normal işgüzar təcrübəyə əsaslanan əlabatan ehtiyat tədbiridir. Bankın likvidlik əmsalı müəyyən edilmiş minimum likvidlik normasını xeyli üstələyir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın faktiki nisbəti 41% (2023-ci il: 49%) təşkil etmişdir.

ARMB-nin sistem əhəmiyyətli banklar üçün müəyyən etdiyi minimum likvidlik əmsalının 30 (otuz) (2023-cü il: 30%), likvidliyin örtülmə əmsalının isə 90% olması (2023-cü il: limit müəyyən edilməmişdir) ilə bağlı tələbi bank sektorunun xarakteri və formalaşmış adi biznes təcrübəsinə əsaslanan tənzimləyici tərəfindən tətbiq edilən əlabatan ehtiyat tədbiridir. Bankın likvidlik əmsalı minimum göstəricidən xeyli yüksəkdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Bankın faktiki ani likvidlik əmsalı 47.29%, likvidliyin örtülmə əmsalı isə 145.83% olmuşdur (2023-cü il: ani likvidlik əmsalı 41.22%, likvidliyin örtülmə əmsalı 97.28%).

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

30. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili (davamı)

Qrupun ödəmə müddəti bir ildən çox olan əhəmiyyətli həcmdə investisiya qiymətli kağızlarına malik olmasına baxmayaraq, təcili likvidlik ehtiyacı yarandıqda, Qrup belə qiymətli kağızların əhəmiyyətli hissəsini açıq bazarda sata bilər.

31. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar

24 sayılı "Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar" MUBS-yə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti olan hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti olan tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Aidiyyəti olan şəxslər aidiyyəti olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər və aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2024				2023			
	Səhmdarlar/ yekun mülkiyyətçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdarlar/ yekun mülkiyyətçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti
1 yanvarda ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	2,857	43,768	12,158	-	31,476	40,717	9,288
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	7,134	76,896	17,110	-	8,932	78,715	20,802
İl ərzində kreditlərin ödənilməsi	-	(9,983)	(66,482)	(21,630)	-	(37,362)	(75,712)	(17,946)
Digər hərəkətlər	-	(8)	76	(43)	-	(189)	48	14
31 dekabrda ödənilməmiş kreditlər, ümumi	-	-	54,258	7,595	-	2,857	43,768	12,158
Çıxılın: 31 dekabrda dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	-	-	(277)	(40)	-	(14)	(333)	(51)
31 dekabrda ödənilməmiş kreditlər, xalis	-	-	53,981	7,555	-	2,843	43,435	12,107
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	4,593	134	-	-	29,618	395	-
Kredit təşkilatlarından faiz gəliri	-	553	-	-	-	907	-	-
Kreditlər üzrə faiz gəliri	-	6,807	5,082	735	-	11,332	4,117	941
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmənin qaytarılması /(xərci)	-	14	56	11	-	227	(126)	187
İstifadə hüququ olan aktiv	-	80,799	530	-	-	18,220	712	-
İstifadə hüququ olan aktivlərin dəyərsizləşməsi	-	(9,329)	(182)	-	-	(4,480)	(182)	-
Digər aktivlər	21	39,774	96	-	21	45,277	203	-
1 yanvarda depozitlər	1,201	2,027	33,692	33,313	1,360	1,195	10,078	32,043
İl ərzində alınmış depozitlər	34,170	1,780	8,563	42,123	-	3,301	33,200	18,838
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	(12,170)	(1,872)	(1,348)	(39,418)	-	(2,509)	(10,000)	(17,588)
Digər hərəkətlər	2,530	66	183	116	(159)	40	414	20
31 dekabrda depozitlər	25,731	2,001	41,090	36,134	1,201	2,027	33,692	33,313
31 dekabrda cari hesablar	31,763	33,631	11,777	6,899	10,433	38,459	5,508	7,983
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	-	12,855	-	-	-	9,734	-	-
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	2,035	-	-	-	20,942	-	-
İnvestisiya qiymətli kağızları üzrə faiz gəliri	-	-	-	-	-	2,365	-	-
İcarə öhdəliyi	-	60,169	528	-	-	26,531	792	-
İcarə öhdəliyi üzrə faiz xərci	-	(5,521)	(68)	-	-	(2,895)	(96)	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	5,202	8,500	337	43,133	25,535	-	-	4,955
Buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə faiz xərcləri	(2,821)	(314)	(17)	(1,603)	(1,697)	-	-	(310)
Kredit təşkilatları qarşısında digər öhdəliklər	-	18,575	316	-	-	65,911	25,810	-
Digər öhdəliklər	865	7,182	186	-	63	1,340	-	-
Kredit təşkilatları qarşısında digər öhdəliklər üzrə faiz xərci	-	(4,167)	-	-	-	(2,471)	-	-
Depozitlər üzrə faiz xərci	(1,308)	(110)	(1,416)	(1,584)	(81)	(67)	(1,558)	(742)
Ümumi və inzibati xərclər	(1,577)	(42,062)	(2,601)	-	(7)	(21,611)	(7,275)	-
İşçilərlə bağlı xərclər	-	(2,604)	-	-	-	(2,415)	(3)	-
Komissiya gəliri	7	27,220	613	41	57	28,144	3,670	21
Digər əməliyyat gəliri	3,078	-	-	-	-	-	-	-
Komissiya xərci	-	(3,424)	(10,136)	-	(155)	(6,938)	(5,540)	-
Digər əməliyyat xərci	-	(825)	-	-	-	-	-	-
Xarici valyutadan xalis gəlirlər /(zərərlər):								
dövlət	2	835	737	39	6	461	964	36
Buraxılmış akkreditivlər və zəmanətlər	-	110	19,799	-	-	495	21,328	-
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	-	500	3,050	5,077	-	2,431	4,382	1,405

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

31. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar (davamı)

"Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr" sətrinə daxil edilən maddələr yekun mülkiyyətçilərin ümumi nəzarəti altında olan təşkilatlardan ibarətdir.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların şərtləri, məsələn, faiz dərəcələri, aidiyyəti olan şəxslərin hər bir sinfi üçün aşağıda göstərilir:

	2024				2023			
	Səhmdar- lar/ yekun mülkiy- yyətçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdar- lar/ yekun mülkiy- yyətçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	-	5%-17%	4%-35%	-	10%-13%	10-17%	4%-30%
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	-	-	-	-	11%	-	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	8%	-	-	-	4%-5%	-	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	7%	7%	7%	6%-10%	7%	-	-	6%-7%
İcarə öhdəliyi	-	10%-11%	10%	-	-	10%-11%	10%	-
Kredit təşkilatları qarşısında digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	11%	-	-
Depozitlər	3%-4%	3%-8%	2%-8%	1%-11%	1%-8%	3%-7%	2%-6%	1%-9%

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatların şərtləri, məsələn, illər üzrə qalan maksimum ödəmə müddətləri aidiyyəti olan şəxslərin hər bir sinfi üçün aşağıda göstərilir:

	2024				2023			
	Səhmdar- lar/ yekun mülkiyyə tçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisə lər	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdar- lar/ yekun mülkiyyə tçilər	Ümumi nəzarət altında olan müəssisə lər	Digər aidiyyəti olan şəxslər	Əsas rəhbərlik heyəti
Müştərilərə verilmiş kreditlər	-	3	3	26	-	3	3	27
İnvestisiya qiymətli kağızları	-	-	-	-	-	1	-	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	6	-	-	-	2	-	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	7	7	6	7	4	-	-	4
İcarə öhdəliyi	-	10	3	-	-	9	4	-
Kredit təşkilatları qarşısında digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	1	-	-
Depozitlər	2	1	2	3	3	1	1	3

Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2024	2023
Əmək haqqı və digər ödənişlər	40,943	32,207
Sosial sığorta xərcləri	6,643	5,241
Əsas rəhbərlik heyətinə cəmi ödənişlər	47,586	37,448

32. Asılı müəssisələrə investisiyalar

Aşağıda göstərilən asılı müəssisələrin uçotu kapital metodu ilə aparılır:

Asılı müəssisələr	Mülkiyyət/ səs hüququ, %	Əsas fəaliy- yət yeri	Təsis olunduğu ölkə	Əməliyyat- ların xarakteri	Balans dəyəri
31 dekabr 2024-cü il					
"Competo" MMC	X	Azərbaycan	Azərbaycan	Maliyyə	-
Asılı müəssisələrə investisiyaların cəmi balans dəyəri					-

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

32. Asılı müəssisələrə investisiyalar (davamı)

<i>Asılı müəssisələr</i>	<i>Mülkiyyət/ səs hüququ, %</i>	<i>Əsas fəaliyyət yeri</i>	<i>Təsis olunduğu ölkə</i>	<i>Əməliyyat- ların xarakteri</i>	<i>Balans dəyəri</i>
31 dekabr 2023-cü il					
"Competo" MMC	48%	Azərbaycan	Azərbaycan	Maliyyə	11,315
Asılı müəssisələrə investisiyaların cəmi balans dəyəri					11,315

Aşağıdakı cədvəldə asılı müəssisələrə investisiyalarda hərəkət icmal edilir:

	2024	2023
Asılı müəssisələrə investisiya, 1 yanvar	11,315	2,730
İl ərzində edilən investisiyalar	-	21,876
Törəmə müəssisə kimi əldə edilmə üçün verilmiş asılı müəssisədə payın ədalətli dəyəri	(9,389)	-
Asılı müəssisələrin xalis zərərində pay	(1,926)	(13,291)
Asılı müəssisələrə investisiya, 31 dekabr	-	11,315

31 dekabr 2024-cü ildə asılı müəssisənin zərərində 1,926 AZN (2023-cü il: 13,291 AZN) məbləğində pay konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda qeydə alınmışdır.

2023-cü il ərzində Qrup bərpa edilə bilən məbləği qiymətləndirərək gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətindən istifadə etməklə asılı müəssisəyə investisiya üçün dəyərsizləşmə testi həyata keçirmişdir. Biznesin bərpa edilə bilən məbləği (istifadə dəyəri) kapitalın orta çəkili dəyərindən istifadə etməklə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərini müəyyən etməklə hesablanır və nəticədə Qrup asılı müəssisəyə investisiya ilə bağlı dəyərsizləşmənin olmaması qənaətinə gəlmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə asılı müəssisələrin ümumiləşdirilmiş maliyyə məlumatları təqdim edilir:

<i>Asılı müəssisənin aktivləri və öhdəlikləri ("Competo" MMC)</i>	2024	2023
Aktivlər	X	29,849
Öhdəliklər	X	(34,331)
Xalis aktivlər	X	(4,482)

<i>Asılı müəssisənin gəlirləri və xərcləri ("Competo" MMC)</i>	2024	2023
Gəlirlər	X	25,879
Xərclər	X	(58,219)
İl üzrə xalis zərər	X	(32,340)

33. Kapital adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı ARMB tərəfindən, digər metodlarla yanaşı, ARMB-nin Banka nəzarət etdiyi zaman qəbul etdiyi normativlərdən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və sağlam kapital nisbətlərinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə dəyişikliklər baş verməmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

33. Kapital adekvatlığı (davamı)**ARMB kapital adekvatlığı əmsalı**

ARMB banklardan 1-ci dərəcəli kapital və cəmi kapital üzrə kapitalın minimal adekvatlıq əmsalını, müvafiq olaraq, 6% (2023-cü il: 6%) və 12% (2023-cü il: 12%) dərəcələrində saxlamağı tələb edir.

31 dekabr 2024-cü və 2023-cü il tarixlərinə Qrupun kapitalın adekvatlıq əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024	2023
Çıxılmalardan sonra 1-ci dərəcəli kapital	643,761	583,113
2-ci dərəcəli kapital	481,370	324,544
Çıxılslın: cəmi kapitaldan tutulmalar	(148,504)	(74,554)
Cəmi nizamlayıcı kapital	976,627	833,103
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	7,350,436	6,360,351
Kapital adekvatlığı əmsalı (1-ci dərəcəli kapital)	8.76%	9.17%
Kapital adekvatlığı əmsalı (Cəmi kapital)	13.29%	13.10%

34. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr*Brend strategiyası və rebrending:*

2025-ci ildən etibarən Bank Ekosistemin mərkəzi kimi çıxış edəcək "Birbank" brendi altında fəaliyyət göstərəcək. Bu rebrending təşəbbüsü Bankın əsas diqqəti müştəri təcrübəsinin artırılmasına və rəqəmsal təkliflərin genişləndirilməsinə yönəltməklə daha rəqəmsal və müştəri yönümlü yanaşmaya sadiqliyini əks etdirir. Nəticədə bütün kommunikasiyalar, məhsullar və xidmətlər "Birbank" brendi altında birləşdiriləcək.

Qeyd etmək lazımdır ki, "Kapital Bank" brendi bundan sonra da maliyyə təşkilatının adı kimi rəsmi və hüquqi sənədlərdə istifadə olunacaq. "Birbank"a keçid müştəriyönümlü strategiyaya yönəldiləcək, "Kapital Bank" adı isə təşkilatın rəsmi kimliyi ilə əlaqəli olaraq qalacaq.

Digər hadisələr

2025-ci ilin yanvar ayında Qrup "Competo" MMC-yə 10,500 AZN məbləğində əlavə investisiya etmişdir.

24 yanvar 2025-ci il tarixində Qrup ödəmə müddəti 7 il olan və 7% kupon dərəcəsi ilə 42,500 AZN məbləğində ABŞ dolları istiqrazlarını buraxmışdır.